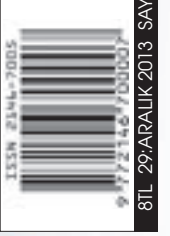

Dergi

ŞALOM

**Sarah
Jessica
Parker**
şimdi de tiyatro
sahnesinde

**DANTE
ve BEN**

46
yıl sonra.
**HAYATI
KAFFE...**

18+/35-
GENÇLİK EKI
bu ay sizlerle

**MARIO
LEVI**

**"Ben bir Don
Kişot'um"**

**Unutulmuş
bir yazar**
**Gentile
Arditty
PULLER**

**Orhan
Pamuk ile**
**KARSIZ
KARS**

*Moda, Sanat
ve Mimarî*

VAKKO

Zorlu Center'da buluşuyor...

Editörden...

Sevgili okurlar, elinizde tuttuğunuz 2013 yılının son *Şalom Dergi'si*... Dergimizin bu sayısında 18+/35- gençlik ekini bulacaksınız. Senede iki kez yayınladığımız gençlik ekinin bu sayısında da genç kalemlerimiz çok ilginç konular işlediler; *40 Haramiler/Yüz Kumbarası projesi*... ABD'li komedyen *Sarah Silverman*... *Uçan Morhayim Kardeşler*... Yılbaşı öncesi kendimizi nasıl şımartabileceğimizin ipuçları vs. Zevkle okuyacağınızı umuyoruz. *Gentille Arditty Puller*... Bu ismi duymuş muydunuz? O, Fransızca yazdığı eserlerinde İstanbul'u, kadın olmayı, Yahudi olmayı anlatan

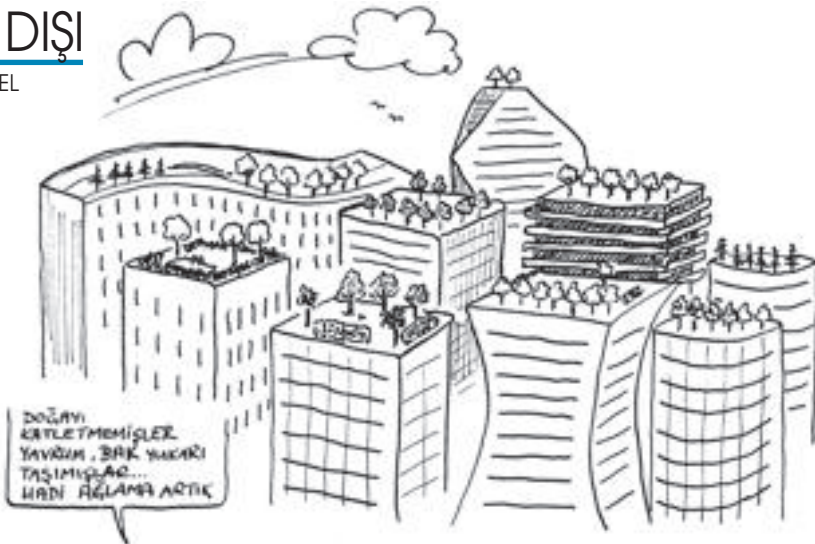
unutulmuş bir kadın yazar. Ayın Porte'sinde *Liz Behmoaras*, doğumunun 100. yılı vesilesi ile *Gentille Arditty Puller*'i tanıtıyor. İsveç'e yerleşmiş ünlü caz vokalisti *Hayati Kafe* 46 yıl sonra ilk kez Türkiye'ye geldi. Kimimiz verdiği konseri izleme olanağını bulduk. İşte onun adını duyup da yakından tanımak isteyenler için fırsat: *Fiyortlar Diyarından Sıcak Tınlar* yazısında *Hayati Kafe*'nin Türkiye'de başlayan ve İsveç'te devam eden kariyerinin izini sürebilirsiniz. Bu ayki söyleşi konuğumuz yazar *Mario Levi*... *'Size Pandispanya Yaptım'* adlı son kitabına odaklanan, yazarın İstanbul sevgisi, Yahudi kimliği, Ladino'ya verdiği önem ve özel yaşamına ilişkin konularda gelişen samimi söyleşiye bizzat katıldığınızı hissedeceksiniz. İçinde bulunduğumuz aralık ayında, *Orhan Pamuk*'un dünyaya tanıttığı *Kars*'a doğru bir geziye çıkıyoruz. Bir gezi yazısından öte, inceleme niteliğindeki *'Kars'* yazısında bu kentin mimari yapısının özellikleri, o coğrafyanın geçmiş medeniyetleri, o topraklarda yaşamış farklı dinlere mensup toplumların izleri ve *Pakraduniler* hakkında bilgi edineceğiz. İyisi ve kötüsü ile bir yılı daha geride bırakıyoruz. Bizler 2014'te de siz okurlarımızla birlikteliğimizi sürdürmeyi, *'seçkin bir kültür dergisi kimliğimizi'* daha da yükseklere taşımayı hedefledik. Yeni yılın tüm insanlığa sevgi ve barış getirmesi umuduyla tüm beklentilerinizin gerçekleşmesini diliyorum.

Nelly BAROKAS

nellybarokas@gmail.com

ÇİZGİ DIŞI

İRVİN MANDEL

DOĞAYI
KATLETMEMİŞLER
YAVUŞUK, BİR KÜÇÜK
TAŞIMUĞA...
HADI AĞLAMA ARTIK

ŞALOM Dergi

**Gözlem Gazetecilik Basın
ve Yayın A.Ş. adına sahibi**

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

Ivo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

İşık Sivil Karakoç

**Editör ve Yan Yayınlar
Koordinatörü**

Nelly Barokas

**Reklam Planlama
Koordinatörü**

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşimşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş,
Tuna Saylağ, Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salom.com.tr

Basıldığı Yer

Dünya Yayıncılık A.Ş.

"Globus" Dünya Basınevi

100. Yıl Mh. 34440 Bağcılar - İST.

T: (0212) 440 24 24

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

**ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR**

34

20-26

MARIO LEVİ "BEN BİR DON KİŞOT'UM"

Son çıkardığı kitabı 'Size Pandispanya Yaptım'ından yola çıkarak ünlü yazarla samimi ve keyifli bir sohbet gerçekleştirdik.

KİM/NEREDE/NASIL?

6-10 SARAH JESSİCA PARKER
TİYATRO SAHNESİNDE

BECKHAM'LARDAN GİYSİ VE
AYAKKABI YARDIMI

PORTRE

12-18 UNUTULMUŞ BİR KADIN
YAZAR

GENTİLE ARDİTTY PULLER

Fransızca yazdığı eserlerinde İstanbul'u, kadın olmayı, bazen de Yahudi olmayı anlattı...

YAŞAMDAN

44-45 DANTE VE BEN

NİTELİK-KİTAPLIK

46-47 "İDEOLOJİ VE
İKTİDAR EKSENİNDE
EĞİTİM" SEMPOZYUMUNDA
"İDEOLOJİ"
NE ARAR..?!

KÖKLER

FİYORTLAR
DİYARINDAN
SICAK TINILAR
46 YIL SONRA
HAYATİ KAFE

28-32

SİNEMA

48-56 İTALYAN SİNEMASI

İtalyan sinemasının önemli yönetmenleri; Pontecorvo, Rosi, Zeffirelli, Zurlini, Ferreri ve Petri'yi tanıyalım...

SAĞLIK

58-60 BİLGELİK İNCİSİ!

Serviks kanseri nedir, taramasını kim ve hangi sıklıkta yapar?

34-42 ORHAN PAMUK
İLE KARSIZ KARS

Kimileri ona "beyaz şehir" dedi. Kimileri, "doğu Kars". Kimileri, "Doğu'nun Paris'i". Kimileri, "tozlu, karlı, boranlı Kars"...

64-66

SANAT AJANDASI
YENİ YILI KONSERLERLE
KARŞILAYIN

ZEN

KİM, NEREDE, NASIL?

Nelly BAROKAS

Bar Refaeli resmi nikahı savunuyor

İsrail'de Yeş Atid partisinin resmi nikahı destekleyen reklam filminde ülkenin ünlüleri rol aldı. İbranice ve Rusça konuşmalı olarak çekilen reklamda 20 ünlü; "Resmi nikahı niçin destekliyorum?" sorusuna yanıt getirdi. Bu ünlüler arasında yer alan Bar

Refaeli de bu soruya; "Çünkü sevgi dolu bir aile her şeyden önemlidir" yanıtını verdi. Bilindiği gibi İsrail'de evliliklerde resmi değil, dini nikah geçerlilik taşımaktadır. Yeş Atid partisi bu resmi nikahı tanınması yönündeki akımın öncülüğünü yapıyor.

Neşeli sohbet

ABD'li müzisyen Paula Abdul, İsrail ziyaretinde Devlet Başkanı Şimon Peres ile bir araya geldi. Turizm amaçlı gezisi sırasında Abdul, Ağlama Duvarını, Yad Vaşem Holokost Müzesini ve Ölü Denizi de ziyaret etme fırsatını buldu. Paula Abdul ile Şimon Peres görüşmesi önceden 20 dakika olarak belirlenmesine rağmen, sohbet ünlü şarkıcının Yahudi kökleri ve İsrail'de yaşayan yakınları üzerine yoğunlaşınca

beklenenden uzun sürdü. İsrail Turizm Bakanlığı'nın konuğu olarak bu ziyareti gerçekleştiren Paula Abdul, son yıllarda Yahudi kimliğine bağlılığını her fırsatta ortaya koyuyor. Los Angeles doğumlu 51 yaşındaki Paula Abdul'un babası Brezilya'da yaşamış bir Suriye Yahudi'si,

annesi ise Kanadalı bir Yahudi. Henüz sekiz yaşındayken dansa başlayan Abdul uzun yıllar koreografik yaptı, Janet Jackson gibi ünlülerle çalıştı. 1980'den itibaren şarkıcı olarak da kendini kanıtladı. ABD televizyonun 'American Idol' ve 'The X Factor' gibi müzik yarışmalarının jürisinde yer aldı.

ADAM LEVINE 'YILIN EN SEKSİ' ERKEĞİ

Maroon 5 grubunun solisti Adam Levine'e, People dergisi tarafından 2013'ün "Yaşayan En Seksi Erkek" unvanı verildi.

35 yaşındaki şarkıcı, "yaşayan en seksi erkek" seçildiğini öğrenince birilerinin kendisine şaka yaptığını sandı. Victoria's Secret'in ünlü mankeni Behati Prinsloo ile nişanlı olan Levine bu unvanı almaktan mutlu olduğunu söyledi.

Ünlü şarkıcı seks skandalına karıştı

İsrail'in en ünlü şarkıcılarından Eyal Golan'ın adı seks skandalına karıştı. Ülkemizde TV'de yayınlanan 'O Ses Türkiye' programının benzeri bir yarışmanın jürisinde de yer alan Eyal Golan 15 yaşında genç bir kızla cinsel ilişkide bulunmak suçundan gözaltına alındı. Ancak soruşturma sırasında genç kızın sanatçıdan yaşını gizlediğini ve kendi arzusu ile onunla birlikte olduğunu açıklaması üze-

rine Golan serbest bırakıldı. Tüm gazete manşetlerinde ve TV haberlerinde baş haber olarak yer alan skandal ile ilgili polis kovuşturması henüz sonuçlanmadı. Golan Prodüksiyon Şirketinin organizatörleri Eyal Golan'ın babası Danny Biton ve Tzachi Asulin uyuşturucu temin etmekten ve genç kız pazarlamak suçlarından halen gözaltında tutulmaktadır.

İsrailli ve İranlı gençler birlikte eğlendiler

Berlin'de Kater Holzig adlı gece kulübü dans etmeyi seven yüzlerce genç ile dolar. Bu kulüp geçtiğimiz günlerde çok farklı bir etkinliğe ev sahipliği yaptı; dans edenlerin büyük çoğunluğu İran ve İsrail'den göç etmiş gençlerdi. İranlı ve İsraillilerin ortak düzenledikleri partinin diğer bir özelliği de bu gece kulübünün İkinci Dünya Savaşı döneminde bir fabrika olan ve günümüzde en güzel partilerin gerçekleştiği bir mekan olmasıydı. O özel gecede İranlı ve İsrailli DJ'ler işbirliği ve tam bir dostluk ilişkisi içinde müzik yaptılar. İsrail ve İran mutfakla-

İsrailli Roy Siny ile İranlı bir genç kız birlikte müzik yaptılar

rının özelliklerinin de tadımlandığı gecede İranice, Farsça konuşuldu, Almanca ortak lisan oldu. İranlı Reza Khani ile İsrailli Roy Siny organizasyonunda yer aldıkları partide birlikte DJ'lik yaptılar. İkili tanışıp konuşmaya başladığında, çok iyi anlaşabildiği kanısına vardı ve birlikte bir

etkinlik düzenlemeye karar verdi. "Bizler bu kadar iyi anlaşabiliyorsak, diğer İsrailli ve İranlı gençler niye anlaşamıyorlar?" düşüncesi ile harekete geçtiler. İsrail-İran anlaşmazlığına rağmen bu ülkelerin gençleri düzenlenen ortak partide birlikte bulunmaktan büyük mutluluk duyular.

RADCLIFFE: "HAYATIMIN FİLM SETİNDE SON BULMASINI İSTERİM"

Harry Potter dizisi ile küçük yaşta ünlünen Daniel Radcliffe yaşamını film setlerinde tamamlamak istediğini söyledi. 24 yaşındaki oyuncu; "Filmde oynamak çok eğlenceli. Bu yüzden oynamaya hiç ara vermek istemiyorum. Filmlerde oynayarak büyüdüm" demekte. Küçük yaşta bu işe başladığı için artık yorgun olabileceğini düşünenlere Daniel Radcliffe; "Film setleri benim en iyi bildiğim ve çok sevdiğim ortamlar. Bana huzur veren, aile içinde hissettiğim bir ortam. Dürüstçe söylüyorum ki, er veya geç hayatımın film setinde son bulmasını isterim" demekte. Genç yaşta ünlü olup büyük bir servet yapan Radcliff'in tevazu içinde yaşadığı, fazla para harcamaktan hoşlanmadığı biliniyor.

Lorna Luft yeniden sahnede

Hollywood'un efsanevi sanatçısı Judy Garland ile film yapımcısı Sidney Luft'un kızı olan Lorna Luft, Liza Minelli'nin de kız kardeşidir. Annesi Judy Garland'ın aşırı ilaç dozundan yaşamını yitirmesi sonrasında Lorna yakalandığı göğüs kanseri yüzünden

kötü dönemler geçirmişti. Ünlü bir anne babanın çocuğu olan Lorna Luft müzisyenlerin, dansçıların ve sinemacıların arasında büyüdü. 1963'te ilk kez sahneye çıkıp şarkı söyleyen Lorna Luft, ablası Lisa Minelli ile hiçbir zaman rekabete girmede, hatta çeşitli vesilelerde iki

Bir zamanların
tanınmış
müzisyenlerinden
Lorna Luft, "Songs
my mother taught
me" (Annemin bana
öğrettiği şarkılar)
başlığı altında
Londra'da vereceği
konserlerle yeniden
sahnelere dönüyor.

kardeş birlikte sahne aldı. Grease 2 filminde Paulette Rebchuck rolü ile sinema deneyimine sahip Lorna, genelde New York gece kulüplerinde cabaret tipi müzik yaptı. Lorna Luft'un İsrail doğumlu rock müzik sanatçısı olan ilk eşi Jake Hooker'dan Vanessa ve Jesse adlı iki çocuğu var.

Sarah Jessica Parker tiyatro sahnesinde

Sarah Jessica Parker ve rol arkadaşı Blythe Danner'ın performanslarını sergiledikleri 'The Commons of Pensacola' adlı oyun Kasım ayı ortalarında New York, Manhattan Theater Club'da perde açtı. Amanda Peet'in yazdığı oyunda Judith rolünü canlandıran Blythe Danner, kocasının Wall Street'deki maceraları yüzünden gazetelere manşet olması üzerine eski lüks hayatını terk etmek zorunda kalan bir kadını oynuyor. Sarah Jessica Parker'ın de Judith'ın Becca adlı kızı rolünde oldukça başarılı olduğu belirtiliyor.

'Bruno' ve 'Da Ali G Show'un ünlü aktörü Sacha Baron Cohen bu kez kendini çok farklı bir kimliğe hazırlıyor. Yahudi komedyen yeni çekimlerine başlanacak filmde belalı bir futbol taraftarını canlandıracak. Film, "Borat," "Bruno" ve "Da Ali G Show" da olduğu gibi kendine özgü bir karakteri işleyecek. İlgililer bu yeni tipin Sacha Baron Cohen'in bugüne dek canlandırdığı en aşağılık karakter olduğunu belirtmekte.

Galliano'ya Vogue desteği tasarımcıları böldü

İngiltere'de yayınlanan Vogue dergisi Aralık sayısında konuk yazar olarak tasarımcı John Galliano'ya yer verdi. Süper model Kate Moss her zaman destek çıktığı eski dostu Galliano ile fotoğraf çekimlerine katıldı. 52 yaşındaki ünlü tasarımcının Vogue dergisine konuk olması moda dünyasında fikir ayrılıklarına sebep oldu; kimi bunun hata olduğunu ileri sürerken kimi de artık Galliano'nun

affedilmesi gerektiğini ileri sürdü. Galliano 2011'de Paris'te bir kahve- de iki Yahudi kadına antisemit söylemlerde bulununca, Christian Dior modaevindeki işine son verilmişti. Cosmopolitan dergisi eski editörü Marcelle d'Argy Smith kendisinin Galliano'ya katiyen iş vermeyeceğini söylerken, İsrailli tasarımcı Ronen Chen oldukça yetenekli bir kişi olan Galliano'yu af etmeye hazır olduğunu ifade etti.

“Başbakanın Çocukları” Hollywood yolunda

Yitzhak Rabin'in torunu Noa Rothman'ın TV draması 'The Prime Minister's Children', ABD ekranlarına uyarlanacak. İsrail'in aşırı dinci bir genç tarafından öldürülen başbakanı Yitzhak Rabin'in torunu Noa Rothman'ın kaleme aldığı ve İsrail seyircisini başbakanların yaldızlı yaşamına sokan "The Prime Minister's Children" (Başbakanın Çocukları) başlıklı dram ABD seyircisine ulaşmaya hazırlanıyor. Hollywood'daki Timberman-Beverly prodüksiyon ile yapı-

Noa Rothman

lan anlaşma sayesinde bu program ABD televizyonuna uyarlanacak. "The Prime Minister's Children", "Homeland" den sonra ABD'ye satılan başarılı İsrail TV programlarından biri olacak. Programın

ABD versiyonu aynı modeli temel alırken Beyaz Saray'ın özeline girmektense, seyirciyi ABD başkanının bina içindeki çalışmalarına sırdaş konuma getirecek. Noa Rothman The New York Times'a; "Bir başbakanın kızı veya oğlu olmanın en ilginç yanı, ister istemez ödediğin bedeldir. Normal bir ailede, ergenlik yaşlarında görevin asileri oynamaktır. Oysa burada, bu kritik durumda babanı korursun. Siyasi kampta bir asker olarak görev yaparsın, her şeyin üstünde sadıksın" açıklamasını yaptı.

MILA KUNIS'İN ÖNCELİĞİ BEBEK

Mila Kunis ile Ashton Kutcher haklarında en çok konuşulan ünlü çiftlerden biri. Yakınlarının belirttiğine göre, Kunis-Kutcher çifti evlenmeden bebek sahibi olmayı düşünüyormuş. Dostlarından biri People dergisine verdiği bilgide, ikilinin çocuk sahibi olmayı arzu ettiği halde şimdilik evlenmekte acele etmediğini belirtti. Bunun sebebinin de Ashton'un eski eşi Demi Moore'dan boşanma sürecinin oldukça yıpratıcı olmasından kaynakladığı ifade edildi. Haberde Ashton'un Mila ile çok mutlu olduğuna, Kutcher ailesinin de Mila'yı çok sevdiği bilgisine yer verildi. Bilgiyi veren kişi; "Mila için önem taşıyan bir şeyi Ashton yüzünde bir gülümseme ile yerine getiriyor. Ashton'u hiç bu kadar mutlu görmemişim" dedi.

Beckham'lardan giysi ve ayakkabı yardımı

Modacı Victoria Beckham ve eşi David Beckham Filipinler'deki tayfandan etkilenen ailelere yardım etmek için seferber oldu. Victoria Beckham, binlerce ayakkabı ve giysisini Kızılhaç'a bağışladı. Kızılhaç'ın Beckham'a ait eşyaları satışa çıkararak elde ettiği gelir Filipinlilere bağışlanacak. Victoria Beckham, aralarında Dolce Gabbana, Jimmy Choo ve Roberto Cavalli gibi dünyaca

ünlü tasarımcıların kıyafetlerini ve ayakkabılarını kutulara yerleştirirken poz vermeyi de ihmal etmedi. Kolilerin üzerine çıkarak verdiği pozu da Twitter'dan paylaştı. Ünlü çiftin kıyafetleri felaket mağdurlarına yardım toplamak üzere Chelsea ve Kensington'da satışa çıkarıldı. Halk bu satışa yoğun ilgi gösterdi. Filipinlerdeki Haiyan tayfun felaketinde ölenlerin sayısının 5.209'a ulaştığı belirtildi.

Katzenberg ile Spielberg'den bağış

Jeffrey Katzenberg ile Steven Spielberg Academy's Museum of Motion Pictures'a (Film Akademisi Müzesi) 10'ar milyon dolar bağışta bulundular. Bu bağışların karşılığı olarak müzenin giriş katındaki iki önemli galerinin isimleri 'Marilyn and Jeffrey Katzenberg Gallery' ve 'The Spielberg Family Gallery' olacak. 2017'de açılması hedeflenen bu galerilerde sinema sanatının geçmişi, bugünü ve geleceğine yönelik sergiler yer alacak. Bir sinema müzesi kurulması yönünde ilk adım 2012'de atıldı. Bu amaçla 300 milyon

Steven Spielberg

Jeffrey Katzenberg

dolar bağış toplama kampanyasını yürüten Walt Disney Şirketi CEO'su Bob Iger; "Steven ve Jeffrey sinemaya ve yardım faaliyetlerine tutku ile bağlı kişilerdir" ifadesini kullandı. ABD Film Akademisi Başkanı Cheryl Boone Isaacs; "Steven ve Jeffrey tüm zamanların en güzel filmlerini kazandırarak sinema sanatının düzeyini

yükseltmişlerdir. Onlar sinema endüstrisinin şampiyonluğunu halen sürdürmektedir. Akademi Müzesinin kuruluşuna böylesi bir katkıda bulunmaları bizim için büyük bir onurdur" dedi. Renzo Piano ile Zoltan Pali adlı mimarlar tarafından projelendirilen müze Los Angeles'te Country Museum of Art'ın karşısında yer alacak.

Betty Grebenschikoff

ESKİ GELİNLİK ŞANGAY'A DÖNDÜ

Düğün fotoğrafı Şangay Yahudi Göçmenler Müzesi'nin duvarında asılı olan Holokost Kurtulanı, gelinliğini bu müzeye hibe etti. Holokost döneminde Şangay'a sığınan Berlinli Betty Grebenschikoff günümüzde ABD'de yaşıyor ve Çin'i sık sık ziyaret ediyor. Müzeye bağışladığı gelinliğini Betty Grebenschikoff için çok özel bir değeri var; çünkü yıllar önce düğününde giydiği bu gelinliği Şangay'da bir gelinlik dükkânında çalışan annesi dikmişti. Betty'nin iki kızı da evlendiklerinde bu gelinliği giydiler. 1939'dan 1948'e dek ebeveynleri ile Şangay'da yaşayan Betty, Rus Yahudi'si olan bir yüzme öğretmeni ile hayatını birleştirmiş ve ABD'ye göç etmişti.

Betty düğününde annesinin diktiği gelinlikle

SAF KAŞMİR: SEVDİKLERİNİZİN HEM İÇİNİ HEM DIŞINI TEK YILBAŞI HEDİYESİ

21 SENEDİR OLDUĞU GİBİ, DÜNYANIN EN ZENGİN SAF KAŞMİR KOLEKSİYONU
YENİ YIL ALIŞVERİŞİNİZİ KOLAYLAŞTIRMAK İÇİN YINE HİZMETİNİZDE...

LONDRA - PARİS - ZÜRİH - CENEVRE
İSTANBUL - MELBOURNE - ST.PETERSBURG

SILKCASHMERE.COM

EDEBİYAT, MÜZİK VE İSTANBUL SEVDALISI

UNUTULMUŞ BİR KADIN YAZAR

GENTILLE ARDİTTY PULLER

Doğumunun
100. yılında

Selanikli Yahudi bir ailenin çocuğu olarak 1913 tarihinde İstanbul'da doğdu, bir İstanbul ve Paris aşığıydı, hayatı boyunca İstanbul'da yaşadı. Fransızca yazdığı eserlerinde İstanbul'u, kadın olmayı, bazen de Yahudi olmayı anlattı...

Gentille Arditty Puller ile veya daha doğrusu kitaplarıyla, sanırım bundan otuz yıl kadar önce tanışmıştım. Bir sonbahar günü, Büyüka'da, annemin kütüphanesinde keşfettiğim ve önce bir Fransız yazara ait sandığım "Vent de Marmara" romanının sararmış sayfalarını, evde şömine başında çevirerek...

Kitabı elime aldığım andan itibaren son satırına gelene dek bırakmamam, öncelikle, sayfalarının arasından Büyüka'nın bütün tatlarının, renklerinin ve kokularının adeta fıskırmasındandı. Ayrıca, genç, güzel, ünlü ve varlıklı ressam Se mra'nın, ilkokul mezunu çoban Suavi ile bu muhteşem dekorda yaşadığı tutkulu ve trajik aşkın hikâyesine de sanırım kendimi epey kaptırmıştım...

Gentille Arditty Puller'in kitabının arka kapağındaki port-

resi de beni bir hayli etkilemişti. Ortadan ayrılmış kopkoyu saçların çevrelediği ve iki eline dayadığı oldukça muntazam hatlı bir sima, biçimli dudaklar, derinlerden bakan koyu gözler... Ve tüm yüzüne yayılmış olan hafif bir hüznün bulutuyla karışık, kararlı bir ifade.

Kim bilir, hüznün belki de erken öleceğini hissettiği için vardı yüzünde, bakışında, gülümseyişinde. Kararlılık ise onun çocukluğundan beri başlıca hasletlerinden biri olmalıydı. Zira dur durak demeden kitap yazıp bunları bir Türk Yahudi'si kimliğiyle Hachette ve Nel Kitapevleri gibi dönemin en tanınmış kitapevlerinde peş peşe yayınlamayı başarmak, bununla birlikte bir tek gün dahi piyano çalışmalarını ihmal etmeyip müzik konusunda kendini sürekli geliştirmek için, insanın ciddi bir kararlılık dozuna sahip olması gerek.

**YARATTIĞI NAİF DÜNYADA İLGİ
ÇEKEN UNSURLAR: DERİN BİR
EDEBİYAT AŞKI, MÜZİK AŞKI,
İSTANBUL AŞKI...**

Kitabını bir solukta okudum, resminden etkilendim dememden, yazış tarzını beğendiğim sonucu çıkarılmamalı. "Vent de Marmara"yı ve bu romanın bende uyandırmış olduğu ilgi sonucunda, daha başka eserlerini okurken, yazarın Fransızca'yı yazış tarzı yani üslubu, bende, kara tahtada kaydırılan bir tebeşirin azap bozan gıcırdayışı kadar olumsuz bir etki yarattığı oldu zaman zaman... İstisnasız her cümlemin bir, hatta birden fazla benzetme içerdiği, son derece özentili bir üsluptu

*Kim bilir, hüznün
belki de erken
öleceğini hissettiği
için vardı yüzünde,
bakışında,
gülümseyişinde...*

bu. Hem de ne benzetmeler! Martların, rüzgârda dalgalanmakta olan ıslak çamaşırın sesini andıran kanat çırpması... El ele tutuşarak dans eden insanlar gibi yan yana dizili olan kitapçıları... Kocaman takma dişler gibi (!) bir piyano klavyesi ve bir tayın sırtı gibi parlak kahverengiye boyalı konsol... Gibiler, sankiler, andırıyolar, vs, vs.

Eserin sonuna kadar gelen okur, "Benzetmeler denizinde boğulacakmış gibi çırpınıp" bu alışkanlığın biraz da bulasıcı olabileceğini düşünmeye başlar kuşkusuz!

Şaka bir yana, Gentille'in üslubu her ne kadar yazdığı dönemin - otuzlu yılların sonuyla ellili yılların başı - biraz modasına uyuyorsa da aslında hiçbir zaman diliminde, hiçbir akımın ilkeleri doğrultusunda ve hiçbir dilde, çok fazla beğenilecek bir üslup değildir. Özellikle romanlarında...

Ancak, bu aşırı özentili üslubun ötesine bakmasını bilen için, Gentille Arditty Puller'in eserleri pek çok açıdan ilgi çekici unsurlar içerip kişiliğine dair pek çok ipucu vermekte. Derin bir edebiyat aşkıyla, müzik ve İstanbul aşkı... Fransa'ya ve Fransız olan her şeye katıksız bir hayranlık; sanatın her dalına karşı ince bir duyarlılık, kadın olarak verilen varoluş mücadelesi, cinselliğe şaşırtıcı biçimde modern bir yaklaşım; Sefarad Yahudi kimliğinin bilinci ve cumhuriyetin ilk yıllarının biraz yüzeysel ve elitist de olsa kayda değer sosyolojik bir tahlili...

Apaçık ortada ki Gentille için, edebiyat, yolunu aydınlatan bir yıldızdır... Eline kalem aldığından itibaren kendini başka bir dünyaya fırlatılmış gibi hissetmiştir kuşkusuz. Her ne kadar bu dünya bize bugün pek çok açıdan naif ve fazlasıyla pembe gözükse de...

Müzik sevgisi İSE besbelli ilğine işlemiştir. Piyanosuyla arasındaki nerdeyse organik bağ ve almış olduğu müzik eğitiminin teknik açıdan sağlamlığı, kanımca en çok biyografik unsur taşıyan romanı "Chanteplaine"nin her satırına yansır. İstanbul aşkı ise her eserinin nerdeyse her cümlesinde hissedilir. Doğmuş olduğu şehrin semtini, sokağını, denizini, insanını, çiçeğini büyük bir titizlikle betimler. Fransa'ya duyduğu hayranlığa gelince, kahramanlarının her birinin Fransa'yla bir ilişkisi, orada kalmışlığı, yaşamışlığı vardır ve hayatının bir döneminde Paris ikinci adresi olmuştur... Ayrıca sıkı bir feministtir Gentille Arditty. Üç romanının üç kadın kahramanı da kaderlerinin efendileri olup dik duruşlu, cesur ve dürüsttürler. Onları harekete geçiren, kurallara baş kaldırmaya iten, etrafa değil de kendilerine karşı duydukları saygıdır, zorunluluktur... Bu duruşun belki bir sonucu olarak, cinsellik konusunda şaşırtıcı derecede rahat ve modern davranırlar. Sevmeyi ve seilmeyi bilip bundan haz aldıklarını ifade etmekten çekinmezler. Yazdığı yıllarda ve ortamda genç kızların bekâretine verilen önemi tamamen hiçe sayar Gentille.

Sefarad Yahudi'si kimliğine gelince... Ondan söz ettiği tek romanı "Chanteplaine"te bu kimliğe bir tür gururla sahip çıktığını ve tarihçesi hakkında oldukça engin bilgiye sahip

Romanlarında, Türk, Rum, Ermeni, Levanten ya da Yahudi olsun, her millet mensubu, kendi kültürü, gelenekleri, konuşma tarzı, düşünce yapısı ve kendisine tarih boyunca yüklenmiş biraz da basmakalıp özellikleriyle tanıtılır.

olduğunu görüyoruz.

Cumhuriyet yazarı pek değildir... Daha çok bir Osmanlı millet mensubu kimliğiyle çıkar okurun karşısına. Romanlarında, Türk, Rum, Ermeni, Levanten ya da Yahudi olsun, her millet mensubu, kendi kültürü, gelenekleri, konuşma tarzı, düşünce yapısı ve kendisine tarih boyunca yüklenmiş biraz da basmakalıp özellikleriyle tanıtılır. Aralarındaki farklılıklar, ancak aynı "kaymak tabakaya" aynı aydın "elit"e ait olduklarında silinip gider; ancak bu durumdadır ki dostluklar, birliktelikler hatta evlilikler var olur, olabilir. Bildiğim kadarıyla, yaşadığı dönemin iç ve dış siyasi çalkantılarını ise es geçer... İkinci Dünya Savaşı'na, Shoah'ya, savaşın Türkiye üzerindeki olumsuz etkilerine, Yahudilerin o tarihlerde çektikleri sıkıntılara, okumuş olduklarından tek bir eserinin tek bir satırında dahi değinmez. Bunları yok sayar. Asıl olan bireyler arasındaki ilişkilerdir, şiiirdir, müziktir, sanattır... Tabii bu tutumunu döneminin baskıcı kurallarına da bağlamak lazım.

Gentile Arditty,
Tünel'deki
ünlü Botter
Apartmanı'nda
dünyaya geldi

SANAT VE SANATÇI ORTAMINDA GEÇEN ÇOCUKLUK VE GENÇLİK YILLARI...

Peki, kimdir Gentile Arditty Puller, kökleri nereye ait-
tir? Nasıl bir ailedendir? Elimizdeki-az sayıdaki- somut

veriden yola çıkarak bu so-
ruların yanıtını vermeye
çalışalım.

Ailesi Selanik kökenli...
İstanbul'a geliş tarihi belli
değil. Anne Rejin Arditty ev
hanımı, baba Hugo Arditty
ise Selanik'ten İstanbul'a
göç etmiş, İpekçilerle dost
bir emprezaryo... Meslek
yaşamına 1904 yılında baş-
layan Arditty, 1950'li yıl-
lara kadar bu alanda faal
olarak çalışır. O zamanlar
adı *Fransız Tiyatrosu* (şimdi
Ferhan Şensoy'un Ses 1885
Tiyatrosu) olan mekân baş-
ta olmak üzere, *Gardenbar*,
Tepebaşı Tiyatrosu, *Küçük*

Sahne gibi kuruluşlarda etkinlik gösterir. İstanbul'a ge-
tirtmediği ünlü tiyatrocu, opera ya da dans sanatçısı yok
gibi... İlk akla gelenler arasında, tiyatro sanatçısı *Sarah
Bernhard*'i, ünlü piyanist *Alfred Cortot* ile keman virtüözü
Yasha Heifetz'i sayabiliriz.

Bir ad kişiliği ne derece etkiler?

1913 yılında doğan kızlarına, Arditty'ler Gentile adını
verir... Yirminci asrın başında, doğuda, *Alliance Okul-
larının* etkisiyle frankofon olmuş Yahudi ailelerde, kız
çocuklarına nadiren de olsa verilen ve kim bilir hangi Ya-
hudi adını çağrıştıran, biraz özentili bir isimdir Gentille.
Fransızca sevimli, hoş, güzel, zarif, kibar, nazik anlamına
gelir. Eski anlamıyla da soylu...

Gentile Arditty, Tünel'deki ünlü Botter apartmanında
dünyaya gelir, giriş katında adını aldığı Abdülhamit'in
terzisi Botter'in moda evinin bulunduğu, diğer katları
aile konutlarına ayrılmış olan *art-nouveau* binada... Ço-
cukluğu, renkli vitrayları, fer forje balkonları, çiçek mo-
tifleriyle süslü balkon korkuluğu ve lambaları, cephede-
ki giriş kapısının çevresinden başlayıp en üst iki katta

Tepebaşı Tiyatrosu

Ses Tiyatrosu

İstanbul'un en ünlü emprezaryosu
Hugo Arditty'nin çalıştığı mekân/mekânlar

Botter Apartmanında, Hugo Arditty geleneğine sadık kalarak şık davetler düzenlenir. Rafael ile Gentille'in en sık görüştükleri arasında, gazeteci Willy Sperco'yu, Journal d'Orient sahip ve yöneticileri Albert ve Angele Carasso'yu, siyasetçi Vedat Nedim Tör'ü ve Turing Club'un kurucusu, kültür adamı Reşit Saffet Atabinen'i sayabiliriz.

doruğa ulaşan kabartma çiçek motifleriyle adeta bir saray yavrusunu andıran bu apartmanda geçer. Babasının mesleği dolayısıyla oluşan bir sanat ortamında, dönemin en ünlü Avrupalı sanatçıların yakından görme, onları dinleme, onlarla konuşma fırsatını elde ederek yetişir. Botter Apartmanında, Arditty'lerin sofrasından ünlü konuklarla, müzik, edebiyat, resim ve tiyatro sohbetleri hiç eksik olmaz.

Okula başlayış yılı 1918 ya da 1919 olmalı. Yani savaş yılları. Hangi ilkokula gittiğini bilmiyoruz. Belki o dönem varlıklı Yahudi çocuklarının devam ettiği Almanca eğitim veren *Goldschmidt* veya daha büyük bir olasılıkla *Beneberit* ya da birkaç yıla kadar kapanacak olan *Alliance Israélite Universelle* okullarından birine... Lise eğitimini ise *Sainte Pulchérie*'de tamamladığı düşünülebilir, zira "*Chanteplaine*"in, pek çok açıdan yazarın alter egosu olan Ra-

Babasının mesleği dolayısıyla oluşan bir sanat ortamında, dönemin en ünlü Avrupalı sanatçıları yakından görme, onları dinleme, onlarla konuşma fırsatını elde ederek yetişiyor.

chel adındaki kahramanı, *Sainte Pulchérie*'ye devam eder ve ro- manda okulun hocaları, öğrencileri ve eğitim sistemi hakkında ayrıntılı bilgi verilir... Ancak ne yazık ki, yapılan araştırmalar sonucunda kaydına, ne *Sainte Pulchérie* ne de *Notre Dame de Sion* arşivlerinde rastlanmıştır...

Aile dostu ünlü piyanist *Alfred Cortot*, on üç yaşında-

ki Gentille'e verdiği bir imzalı fotoğrafında kendisine "Parlak bir kariyer" dilediğinde, bunu muhtemelen müzik alanında diler.

Zira okul eğitiminin yanı sıra çok küçük yaştan itibaren piyano dersleri alır Gentille, yine *Chanteplaine*'te karşımıza farklı bir adla çıkan dönemin Macar asıllı ünlü bir piyano hocasından... Babasının İstanbul'a getirttiği bütün virtüözlerin konserlerini izler. Müzik aşkı, içinde o kadar büyür ki, bir ara piyanist olarak kariyer yapmayı bile düşünür fakat belki ailesi buna karşı çıktığından ya da fazla yetenekli olmadığının farkına vardığı için, bu hevesten vazgeçer ve edebiyata yönelir. Zaten genç yaştan itibaren piyano çalmanın yanı sıra beyaz sayfalara bir şeyler çiziktirmekten hep büyük bir keyif almıştır. Şiir, düz yazı, roman taslakları... Aklına ne gelirse...

HUZUR VE UYUM DOLU BİR EVLİLİK...

Rafael Puller ile evlendiğinde yirmi dört yaşındadır. O yıllarda bir genç kız için biraz "geçkince" bir yaş! Rafael dönemin sinema yıldızlarına taş çıkartacak yakışıklılıkta bir genç ise, Gentille onu yakından tanımış olanlara göre güzelliğinden ziyade, zekâsı ve genel kültürüyle dikkat çeken bir genç kızdır. "Kısa boylu, ufak tefek, esmer, aşırı derecede sigara içen sıradan

Rafael Puller
30'lu ve Puller
50'li yıllarda...

Foto: David
Puller'in
arşivinden

*Fransız "Officier d'Académie" nişanına
ve Fransızca yazan yabancı yazarlara
verilen Edgar Poe ödülüne layık
görülmesi, içinde bulunduğu karanlık
ve acı dolu süreci biraz olsun aydınlatır.*

Aile
dostu piyanist
Alfred Cortot'dan:
"Gentille" Arditty'ye
parlak bir kariyer dileği ve
umuduyla"
Dr. Musa Albukrek
arşivinden

biriydi, ancak ağzını açtığı anda deryalar kadar kültürlü olduğunun farkına varılırdı!" diye hatırlar Dr İsak Pardo, on yaşlarındaki çocuk gözüyle görmüş olduğu Gentille'i. Keza şair ressam Habib Gerez, kendisi için "Zayıf, kısa boylu, kara kuru..." niteliklerini kullanır. Bu evliliğin bir aşk mı yoksa mantık evliliği mi olduğunu bilmiyoruz. İkinci şık daha olası gözüküyor. Ancak evlilikleri, yıllar önce Rafael Puller ile yapılan kısa bir söyleşiye bakılırsa, huzur ve uyum dolu, ideale yakın bir evlilik olacaktı.

"Ne diyeyim. Yirmi yıllık bir evliliğimiz oldu. Dünyanın en uyumlu çiftiydik. Her zaman her konuda birbirimizi onaylar, aynı zevkleri paylaşıp, her zaman birlikte hareket ederdik. Ta zavallıyı kanserden kaybedene kadar, bu düzen böyle sürüp gitti..." diye anlatmış, daha fazla da konuşmak istememişti. Gerisi kendisine aitti.

Evlenir evlenmez Paris'e giderler... Amaçları oraya yerleşmektir. Geçici olarak, son derece kozmopolit bir

pansiyonda bir oda tutarlar; "Chanteplaine" romanında anlatılan pansiyona çok benzeyen bir mekân olmalı bu. Ancak savaşın ayak sesleri, Avrupa'da yükselen antisemitizm ve Türkiye'ye, İstanbul'a duyulan yoğun özlem, onları bu projelerinden caydırır ve yurda geri dönerler. Rafael Puller eşiyle birlikte, eskilerin deyimiyle "Meza franka" usulü kayınpederinin evine yerleşir.

Artık hayat onlar için, ülkeyi olumsuz yönde etkileyen savaşa rağmen, gayet keyifli şekilde akıp gitmektedir. Paylaşılan zevklerin başında edebiyatın yer aldığı kuşku götürmez... Çiftin Paris'te kaldığı kısa süre içinde, Rafael karısının Fransızca yazmış olduğu şiirleri çeşitli yayınevlerine yollamıştır. Bu şiirler, ünlü Hachette Yayınevi tarafından kabul görüp "Poemes" başlığıyla 1940'da, "A

l'Ombre Des Minarets" başlığıyla 1941'de Fransa'da

yayınlanır. Düz yazıyla yazılmış şiirlerini ise, "Le Jardin Des Grenades" başlığı altında La Tour du Guet Yayınevi 1948'de yine Fransa'da yayınlar. Puller'lerin her ikisi de düzenli olarak, "Journal d'Orient" a makaleler yazarlar. Gentille'in ayrıca, kısa ve uzun öyküleri, gezi notları, krokileri "La Turquie Moderne", "Beyoğlu", "İstanbul" "Journal du Turing Club" gibi Fransızca gazete ve dergilerde yayınlanır. Çifte sıkça, evlerine

çok yakın olan Librairie Hachette'te, nerdeyse koliyle kitap satın alırken rastlamak mümkündür. Birlikte konserlere giderler, birlikte Büyükada'da, Rafael'in Nizam semtinde edindiği ahşap evde, doğa ile iç içe hafta sonları geçirirler; Rafael karısını Büyükada koylarında sandalla gezdirir. Büyükada ve oradaki evleri, Gentille'in "Vent de Marmara" başlıklı romanının dekorunu oluşturacaktır. Çocukları yok, olmuyor, galiba asla olmayacak. Birbirlerinin adeta çocuğu olup birbirlerinin üstüne titiriyorlar.

Zaman içinde çift oldukça "elitist" bir sosyal çevre de edinmiştir. Botter Apartmanında Hugo Arditty'nin geleneğine sadık kalarak, sık, düzeyli davetler düzenlenir. Rafael ile Gentille'nin en sık görüştükleri arasında, gazeteci Willy Sperco'yu, Journal d'Orient'in sahip ve yöneticileri Albert ve Angele Carasso'yu, gazeteci, yazar, siyasetçi Vedat Nedim Tör'ü, siyasetçi ve Turing Club'un kurucusu, kültür adamı Reşit Saffet Atabinen'i sayabiliriz... Hâkim dil Fransızcadır bu davetlerde. Şiirler oku-

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE.
MINISTÈRE DE L'ÉDUCATION NATIONALE

Le Ministre de l'Éducation nationale.

Vu l'article 38 du décret organique du 17 mars 1808;
Vu les ordonnances royales des 14 novembre 1844, 9 septembre 1845 et 4 novembre 1846;
Vu les décrets des 9 novembre 1850, 7 avril et 27 décembre 1866, 26 décembre 1885,
25 mars 1921, 4 février 1922, 13 septembre 1924 et 23 juin 1928.

Arrêté :

Madame Arditty-Puller Gentille
à Istanbul (Empire), Services rendus à la cause Française
est nommée Officier d'Académie

Pour amplification
Le Directeur-adjoint
chargé du bureau du Cabinet
Le Directeur le maître de la bureau.

Fait à Paris, le 26 avril 1930.
Le Ministre de l'Éducation Nationale.
Signé : J. Bellet.

Yazarın Fransa'ya ve Fransızcaya
hayranlığının bir mükâfatı:
"Officier d'Académie" nişanı.

Dr. Musa Albukrek arşivinden

nur, edebi tartışmalar yapılır ve sonunda misafirlerinin ısrarlarına dayanamayan Gentille, piyanosunun başına geçer. Çok sevdiği Chopin'in etütlerinden birinin romantik ezgileri yüksek tavanlı görkemli salonda yankılanır. Puller'ler bazen yurt dışından da prestijli konuklar ağırlayıp onlarla kalıcı dostluklar kurarlar. Yehudi Menuhim bir fotoğrafını, "Çok sevgili İstanbullu dostları, Arditty-Puller'lere" ithaf eder, keza Mozart yorumuyla ünlenmiş bir başka keman sanatçısı, Jacques Thibaut, onları en yakın dostları olarak kabul edip sık sık ziyaretlerine gelir.

1948'de Gentille'in "Contes d'Orient et d'Occident" başlıklı hikâye kitabı *Nel* (Nouvelles Editions Latines) de yayınlanır. İlk romanını ise Hachette'e yollar. Yayınevinin cevabını beklerken ikincisine başlamıştır bile. Her gün, çiftin Gentille'in annesi ve babasıyla hala paylaşmakta olduğu kocaman apartmanda, daktilosunun tıkırtısı duyulur. Ev işleriyle pek ilgisi yoktur. Evin idaresini annesine ve çocukluğundan beri ailede çalışan iki emektar Rum kadına bırakmıştır. Bu sonuncuların portrelerine "Chanteplaine" ve "Vent de Marmara" romanlarında rastlayabiliriz. Yazı yazmaktan yorulduğunda İstiklal Caddesinde yürüyüşe çıkar, mutlaka Hachette'e uğrayıp yeni çıkan kitapları alır. Görenler, kendisini sade ama iddialı giyinen, güzel olmamasına rağmen duruşuyla dikkat çeken, kitapların büyümesine kapılıp etrafından adeta soyutlanmış bir kadın olarak

*Gel çok yavaşça
yürüyeceğiz sonbahar
yolunda/ çok
yavaşça, altından bir
kefendeymişiz gibi..."*

anımsayacaklardır ilerde. "Siyah beresi, siyah ve beyaz giysileri, beyaz fileli uzun eldivenleri, özenle beyaz pudrayla pudralanmış yüzüyle, biraz da İtalyan pandomimalarında gördüğümüz arlökenleri, piyeroları andırırdı; her halükarda kendisine kayıtsız kalınmazdı" diye anlatır, o dönemde Gentille'e Hachette'te sıkça rastlayan biri...

Döndüğünde piyanosunun başına geçer ya da taş plaklarda opera dinler genellikle. Akşam yazdıklarını, okuduklarını, dinlediklerini kocasıyla paylaşacaktır.

SONBAHAR YOLU...

1952 yılında Gentille Arditty-Puller'in ilk romanı, "Chanteplaine" Paris'te *Nel* yayınevinden çıkar. Kitapta Türk Yahudi Cemaati'nin tarihçesi, o yıllardaki konumu, yaşam biçimi, fertlerinin genellikle seçtikleri meslekler, yaşadıkları semtler, aldıkları eğitim, biraz yüzeysel biçimde de olsa çoğunluk toplum ve diğer dinsel azınlıklarla olan ilişkileri anlatılır. Romanın başkahramanı Rachel Carmona'nın ise Gentille ile pek çok benzer tarafı vardır. Romanın ikinci kahramanının İstanbul olduğunu rahatça söyleyebiliriz. Özellikle de Gentille'in -ve de Rachel'in- doğup büyüdüğü, Beyoğlu ya da o zaman ki adıyla Pera semti... Romanın kurgusu, Schuman'ın, Schubert'in, Chopin'in ve Liszt'in ezgilerinin oluşturduğu fon müziğiyle başlar, gelişir ve son bulur. Özetle, Gentille

bu romana hem büyük çapta kendini hem de kendisine ait olan, sevdiği her şeyi katmıştır. Bir tür gizli otobiyografidir "Chanteplainte", çoğu ilk romanlar gibi.

Ne yazık ki, Gentile kaleme almış olduğu diğer iki romanın yayınlanışını göremeyecektir. Bir süredir devam eden rahatsızlığına çeşitli tetkiklerin sonucunda kanser teşhisi konur. Bundan böyle ameliyatlara ve yıpratıcı tedaviler birbirini izleyecektir. Gentile'in ancak ölümle sonlanacak bu zor günlerinde, en büyük destekçileri kocası, bir avuç çok yakın dost ve yılmadan yazmayı sürdürdüğü yazılardır.

Bu arada, Fransız "Officier d'Académie" nişanına ve Fransızca yazan yabancı yazarlara verilen "Edgar Poe" ödülüne layık görülmesi, içinde bulunduğu karanlık ve acı dolu süreci biraz olsa aydınlatır.

Ne yazık ki, tüm çabalara rağmen hastalık yayılmıştır. Sonunun yakın olduğunu sezindiği günlerde yazdığı şiirler hüznle doludur, "Sonbahar Yolu" misali.

sonra yayınlanır. "Moisson de Cendres" Nel'den 1958 yılında, "Vent de Marmara" ise Hachette'ten daha ileriki yıllarda... Post-mortum eserleri arasında, yine Hachette'te yayınlanan, *Paysages de Turquie*, *La Maison sur Le Bosphore*, *Le Bouquet de Lavande*, *Clartés*, *L'Atre et le Courtil* başlıkları altında tüm şiirleri yer alır...

Rafael Puller, Botter Apartmanında baş başa kaldığı Gentile'in annesine hayatının sonuna kadar bakar...

Reşit Saffet Atabinen yazarın ölümünün ardından şu satırları yazmıştı:

"Türkiye, kıymetli bir evladını, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu ise, eşsiz bir aza ve yardımcısını kaybetti. Vatanımızın hususiyetlerine ve ruhuna onun kadar derinden nüfuz etmiş, Türk veya ecnebi hiç bir yazar tanımlıyorum. En büyük edipler dâhil olmak üzere, hiç kimse, Milli ruhumuzla birlikte bu kadar coşkunu bir şevkle şahlanmamış, memleketimizin bünyesini ve halkının hassasiyetini bu incelikte tasvir etmemiştir. Gentile,

yalnız istidadı olan bir insan değildi, O, aynı zamanda en cazip tevazu ile bağdaşan ruhi bir asalet sahibi idi. Ona yaklaştıktan veya yazılarını okuduktan sonra kendisini kayıtsız ve şartsız olarak takdir etmeyen ve bu toprağın yeni sırlarını ifşa ettiği için, ona sonsuz bir şükranlık hissetmeyen tek bir Türk'ün mevcudiyetini kabul edemem.

Gentile Arditty-Puller'in adı, Türkiye'yi ve Türkleri samimi olarak sevmiş ve sevdirmeye çalışmış büyük yazarlar arasında ebediyen kalacaktır."

Ölüm ilanının verildiği gün Angele Loreley Karaso ise yazısında kendisine şöyle sesleniyordu:

"Neden öylesine erken gittiniz? Gittiniz ama ardınızda bir eser bıraktınız! Hiç kuşkunuz olmasın bu eser giderek yücecek, çoğalacaktır ve sizi ölümsüz kılacaktır, sesiniz, ruhunuz bu kentin tüm güzelliklerine yayılmış..."(...)

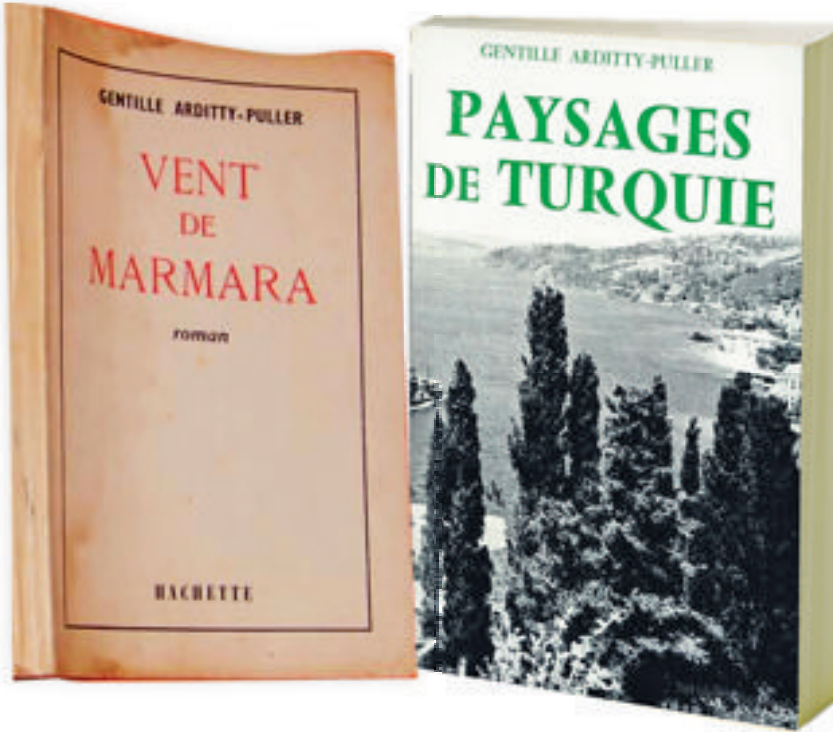
Gentile hala hayatta olsaydı, belki de bu övgü yazısının en son cümlesine, Woody Allen'in şu muzip sözleriyle yanıt verirdi:

"Ölümsüzlüğü eserlerim sayesinde yakalamak umurumda değil; ben asıl ölümsüzlüğü, hiç ölme-yerek, ebediyen yaşayarak yakalamak isterim."

Zira vefat ettiğinde henüz kırk dört yaşındaydı ve hayatı çok seviyordu.

Ondan geriye, şimdi artık öldüğü o sonbahar ayının yaprakları gibi sararmış sayfalar, edebiyata, müziğe ve İstanbul'a aşkla sesleniş kaldı...

Bu kubbede bir hoş seda! ■

"Gel benimle sonbahar yoluna/ Kederlidir, çok eski bir anıyı /anımsatmak için çalan çanlar gibi/ Hüznüldür bir iç çekiş gibi (...) Gel çok yavaşça yürüyeceğiz sonbahar yolunda/ çok yavaşça, altından bir kefendeymişiz gibi..."

1956 yılında çok sevdiği ve büyük hayranlık duyduğu babasının ölümü kendisi için çok ağır bir darbedir. Bundan böyle yatağından kalkamaz.

Perşembe 5 Eylül 1957 tarihinde "Journal d'Orient" Gentile'in ölüm haberini verir.

İki romanı eşi Rafael Puller'in çabalarıyla, ölümünden

İÇİNİZİ ISITAN YENİLİKLER

KIŞKIRTICI TEKLİFLER

%40

%35

%30

cazip
taksit
seçenekleri

WWW.VILLEROY-BOCH.COM

Kanyon Mağaza
B2 (Zemin Kat) Mağaza No: B17
Levent - İstanbul
Tel: (0212) 353 04 88 - 89

Caddebostan Mağaza
Bağdat Cad. Arıtan Apt.No: 289
Caddebostan - İstanbul
Tel: (0216) 385 00 39 - 385 03 99

Mario Levi

“Ben bir Don Kişot’um”

Mario Levi’nin son çıkardığı kitabı ‘Size Pandispanya Yaptım’ın yeri çok özel benim için. İlk defa bir kitabın bir düşünceden doğmasını, zamanla olgunlaşmasını ve yazım aşamasına geçmesini izledim. Dublin’de bir otel odasında ilk cümlelerin yazılmasından, yazdıkça hikâyeden romana dönüşmesine ve daha sonra son noktanın konulmasına tanıklık ettim. Baskı zamanı geldiğindeyse ilk bölümünü yazarın kendi okumasıyla dinleme şansına sahip olanlardan biri oldum. Mario Levi için sanat danışmanım derim hep. Son dört yıldır hep onun tavsiye ettiği roman ve yazarları okuyorum, onunla fikir alışverişinde bulunuyorum. Bu söyleşiyi de bizim sohbetlerimizden biri olarak görün ve hadi aramıza katılın siz de...

‘Size Pandispanya Yaptım’ farklı bir Mario Levi kitabı. Bir kere az sayfalı ve kısa cümleli. Bu bakımdan sıra dışı. Hele ekşisözlük’teki sözü bildikten sonra...

Evet, çok komik o, hala gülerim aklıma geldikçe. Şöyle diyor “Ben onun bir cümlesini okumayı bitirene kadar babam gazetede ki bulmacayı çözer, annem de fırına sürmüş olduğu tepsiyi pişirmiş olur.”

Sefarad yemekleriyle ilgili bir roman yazma fikri nasıl doğdu?

Yaklaşık 10-12 yıl önce, “yemek yapmayı seviyorsun, yazmayı da seviyorsun, bunları da hayatının önemli etkinlikleri arasında görüyorsun, neden bunları birleştirmiyorsun?” diye düşündüm. Sefarad kültürünü ayakta tutan iki çok önemli kültürel unsur var. Biri dil yani Ladino, öbürü de yemekler. Ladino kaybolmak üzere ama evlerde bu yemekler pişmeye devam ediyor. Genç kuşak da biliyor bu yemekleri. Toplumun ruhunu dile getirecek bir roman

yazma fikri böyle doğdu. Fakat bir türlü uygun kitap formatını bulamadım, bir yemek kitabı değildi istediğim. Daha sonra çift dilli bir kitap yazma fikri doğdu; hem Türkçe, hem Ladino. Bu sefer olmadı ama mutlaka hayata geçireceğim bu isteğimi.

Evet proje ilk başta öyleydi...

Bu projeden bahsettiğimde, 2012 yazının başında böyleydi. Çünkü aklımda aile anılarının da olduğu bir hikâye kitabı yazmak vardı. Ladino dilinde yazılmış birçok hikâye, fıkra kitabı okudum. Gözlem Kitabevi’nde ne bulduysam aldım. Ama bir çıkış noktası lazımdı. Bir aşk hikâyesi geldi aklıma. Hayali, kahramanları gerçek olmayan bir aşk hikâyesi bu. Bir terzi kız olsun dedim. Çünkü gerçekten bir terzi kız vardı çocukluğumda eve gelen. O birini sevsin ama adam gitsin bir başkasıyla evlensin dedim ve böyle başladı. Fakat öyle bir hale geldi ki hikâye değil roman oldu. Çok kalın olunca da çift dilden vazgeçtim. Çift dil

**BEN ÇOK SEVDİM İLK CÜMLEMİ
ROMANIN YAZARI OLARAK. 'BEN BİR
YALANCIYIM' CÜMLESİNİ BULDUKTAN
SONRA ROMANIN GERÇEK SESİNİ DE
BULDUM. ONDAN SONRA İŞİM ÇOK
KOLAYLAŞTI.**

projesi ertelendi ama bir gün yapacağım bunu. Hatta ajan-
sım "Bu senin Nobel biletin" diyor.

Yeni projene başladın bile. Bu kitaptan çıkardığın 150 sayfa ile yeni bir hikâye oluşturacaksın, kesin hikâye mi bu sefer?

Kesin hikâye, bu sefer direneceğim. Hatta buradan Şalom Dergi okurlarına söz veriyorum eğer sözümde durmazsam hesabını sorsunlar benden.

Bin Bir Gece Masalları'ndan etkilendim dedin. Bu 150 sayfalık yazıyı nasıl değiştirecek?

Bu her ne kadar bir hikâye kitabı olacaksa da, birbirine bağlanacak hikâyelerden oluşacak. İç içe girecek hikâyeler. Bir hikâyenin yan karakteri bir başka hikâyede başkarakter olacak. Bunları bir araya getirecek bir ara metne ihtiyacım var ama henüz onu yazmadım. Belki bir anlatıcı veya hikâyeleri tartışan iki anlatıcı olacak bilmiyorum. Bin Bir Gece Masalları'nda böyle bir yapı var dedim ve okumaya başladım. Bu yaz Bin Bir Gece Masalları'nın neredeyse yarısını okudum, 487. geceye kadar geldim.

Delirmedin değil mi daha?

Henüz değil. Bin birinci masalda delirir miyim bilemiyorum ama denemeye değer. Fakat şu da var ki Bin Bir Gece Masalları'nı okuyan zaten delidir. Ama çok keyifli her-kese tavsiye ederim. Hiç olmazsa bir cildini okuyun. 8.- 9. yüzyılın çok kültürlü Bağdat'ını anlatması açısından ilginç. Müslüman bir şehir ama Hristiyanı var, Yahudisi var. Yahudiler tüccar, genelde sarraf ya da kuyumcu, işini iyi yapan insanlar olarak anlatılıyor.

'Size Pandispanya Yaptım'da başka bir kitaptan yapısal anlamda bir etkileşim var mı?

Fikir doğduğunda bir arkadaşım bana Laura Esquivel'in Acı Çikolata'sını tavsiye etti. Benzerlik olarak bir tek onu görüyorum.

Okurken, ilk bölümde özellikle, Nabokov'un Lolita'sındaki ana karakterin itiraf konuşmasını hatırladım. Bir de Büyük Defter kitabı vardı Agota Kristof'un, iç içe geçmiş hikâyelerden oluşuyordu, kitabın yapısı onu hatırlattı bana. Sen ne dersin?

Bu bana çok anlamlı gelen bir okur yorumu ve hiçbir şekilde itiraz etmem, bu mümkün. Hiç aklıma gelmemiştii söylediklerin ama şimdi bakıyorum da Lolita'da hücrede itiraf ediyordu kahraman, burada da kahramanın kapalı bir yerde olduğunu hemen anlıyoruz. Büyük Defter konusunda da mümkün hatta daha mümkün, o daha da aklıma yattı. Şimdi düşününce etkilendiğim bir romanı daha söyleyebilirim sana. Paul Auster'ın Görünmeyen romanını hatırla orada da benzer bir durum var. Her yazar bir başkasından bir şeyler alır, kendine göre getirir. Etkilenmiş

olabilirim bu mümkün hiçbir itirazım yok.

Hep söylediğin bir şey vardır, kitabın ilk cümlesi çok önemlidir diye. Hatta bir kitabı satın alırken de ilk ona bakarsın. Bu kitabın ilk cümlesi 'Ben bir yalancıyım.' İddialı bir cümle, buna özel bir önem verdin mi?

Kitabı yazmaya başladığımdaki ilk cümlem bu değildi. Bu sonradan geldi. Ben çok sevdim ilk cümlemi romanın yazarı olarak. 'Ben bir yalancıyım' cümlesini bulduktan sonra romanın gerçek sesini de buldum. Ondan sonra işim çok kolaylaştı.

Başrol yemeklerde bu kitapta. Normalde hep İstanbul'dur. İstanbul kıskanmadı mı yemekleri?

Kıskanmaması gerekir. Çünkü bu da bir anlamda İstanbul'un çocuklarından biri. İstanbul'u yaşlı çok görmüş bir kadına benzetiriz ya, o yaşlı çok görmüş kadın çocuğunun daha çok önemsendiğini görmekten dolayı bir kıskançlığa kapılırsa buna bir lafım yok. Ama ben kıskanmaması gerektiğine inanıyorum.

İstanbul senin için neden bu kadar önemli, neden her romanda İstanbul?

Ben bir yazarın en iyi bildiğini en iyi anlatacağına hep inandım. Benim bildiğim de İstanbul. Büyük yazarlara bakarsan yazdıkları şehirleriyle özdeşleşmişlerdir. Balzac'ın Paris'i, Marcel Proust'un Paris'i, Camus'un Paris'i veya Cezayir'i, James Joyce'un Dublin'i, Dostoyevski'nin St Petersburg'u, Tolstoy'un Moskova'sı gibi. Böyle bakıldığında yazarların şehirleriyle çok yakın

bağları var. Edebiyat her mekânda çıkabilir ama roman daha çok şehir ürünüdür, bir burjuvazi ürünüdür. Benim şehrim de İstanbul olduğu için, İstanbul'u anlatıyorum. Bana göre malzeme çok. Hâlâ keşfedilmeyi bekleyen, hâlâ anlatılamayanlar var. Dikkat et anlatılmayan demiyorum anlatılamayanlar var diyorum. Zaman bunu vadediyor, bunu da anlatacaksın diyor. İstanbul benim en iyi bildiğim ve malzemesi çok bol bir şehir. Mesela dünyada fevkalade lezzetli balıklar vardır benim bilmediğim. Ama ben lüferi biliyorum. Izgara lüferin ne kadar lezzetli olduğunu biliyorum. Kokusundan kesmesine, hangi tarafının daha lezzetli olduğuna kadar. Sadece onun için İstanbul, çok iyi bildiğim için.

İstanbul'un senin üzerindeki etkisi nedir? Yazar olmanda İstanbul'un bir rolü var mı?

Her şeyiyle var. Neden biliyor musun? Çünkü ne mutlu bana ki kozmopolit İstanbul'un son demlerine yetiştim. İstanbul'un artık kozmopolit bir şehir olmadığını düşünüyorum. Bunun artık bir efsane olduğunu düşünüyorum. Bunu gerçekten yaşadım kendi doğallığı içinde. Bu bir yandan senin karakterini inşa etmeye başlıyor. Çünkü açık oluyorsun bazı şeylere. Şeker bayramını da biliyorsun, Paskalya'yı da. Kurban bayramında bir evden kavurma et kokusu gelirken, Paskalya'da o sakızlı çöreğin ne olduğunu biliyorsun. Bu inşa ediyor seni. Ama benim yaşadığım

**NE MUTLU BANA Kİ
KOZMOPOLİT İSTANBUL'UN
SON DEMLERİNE YETİŞTİM.
İSTANBUL'UN ARTIK
KOZMOPOLİT BİR ŞEHİR
OLMADIĞINI DÜŞÜNÜYORUM.
BUNUN ARTIK BİR EFSANE
OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.**

İstanbul'un sadece böyle olumlu tarafları yoktu. Mesela çocukluğumda sürekli telkin edilirdi "aman temkinli ol" Yahudi olduğum için. Bir de "evde konuşulanları dışarda konuşma" denirdi. Çocuk üzerinde bu çok önemli psikolojik etki yapar ve bu senin karakterinin inşa edilmesine yol açar. Fakat ilginç olan bir şey daha var. Bu bir İstanbul belki de bir Türkiye karakteri, şimdi bakıyorum da herkes böyle yaşamış. Aleviler de böyle yaşamış mesela. Bana bir arkadaşım "bizim yaşadıklarımızın aynısını siz de yaşamışsınız" dedi. İstanbul bu bakımdan bir başka karakter veriyor. İçimize kapalıyız. Hayattan zevk almayı biliyoruz ama doyasıya zevk alacak kadar açık değiliz. Bir diğer önemli karakteri ise hem Batılı hem Doğulu olmak.

Ya da ne Batılı ne Doğulu...

Ya da ne Batılı ne Doğulu. İkisi de olabilir çünkü bu da başka bir kimlik. Bizim kuşağın büyük çoğunluğu evde Fransızca öğrendi ama evde öğrendiğimiz Fransızcanın Paris'teki Fransızcayla alakası yok. Hani gramatikal açıdan doğru ama eski. Bu yüzden hep derim Paris'e gittiğimde en iyi yetmiş yaş üstündekilerle anlaşıyorum.

Bir topluluğu silmek için önce dilini yok etmek gerek demiştin...

Evet, birçok toplum bugün tarihten dilleri yok edildiği için silinmiştir. Yani en azından başlangıcı öyle olmuştur. Ve tarihe baktığında ayakta kalan en eski topluluklar Çin, İran, Japonya bin yıllardır varlar. Dilleriyle varlar. Öte yandan Etrüskler yok, Sümerler yok, bu dilleri bilen de yok.

Ladino yok olmasın, okulda öğretilsin diye bir teklifin vardı...

Kesinlikle. Ben Musevi Lisesi'nde seçmeli, gerekirse de zorunlu bir Ladino dersinin olması gerektiğine inanıyorum. Benim görüşüm bu ve hâlâ bunu savunuyorum.

Veliler itiraz edebilir bu düşüncene. Bununla amacın Türk Yahudi kimliğini korumak mı?

Evet, bir kültürün kaybolmasının önüne geçmek olarak görüyorum bunu. Sevdirmenin yolları var. Biraz moda haline getirilebilir.

Ne yapılabilir mesela?

Mesela okulda okutulur, fıkraların ne kadar güzel olabileceği söylenebilir, bir dönem Kula diye bir oyun vardı, bunların devamı gelebilir. Ladino dilinin kaybolması Türk Yahudilerini ortadan kaldırmayacak. Neden? Çünkü Türk Yahudileri zaten başka bir dili seçti, o da Türkçe.

Ya da seçtirildi...

Seçti ya da seçtirildi ama artık Türk Yahudilerinin dili Türkçe. Yahudiler ilk İberya'ya gittiklerinde dilleri İbraniceydi. Oradan İspanyolcayı aldılar. Sonra İspanyolca kayboldu. Bildiğim kadarıyla Sefaradların bir kolu Hollanda'ya da gitti. Hatta ilk çıkan Ladino dilindeki Sefarad gazete Hollanda'dadır, La

Gazeta de Amsterdam. Onlarda da Ladino kayıp.

Doğal bir süreç mi bu?

Evet, çünkü Yahudilerin, yaşadıkları toprakların dilini almak gibi bir özellikleri var. Bir süre sonra da o dili en

BEN BİR YAZARIN EN İYİ BİLDİĞİNİ EN İYİ ANLATACAĞINA HEP İNANDIM. BENİM BİLDİĞİM DE İSTANBUL. EDEBİYAT HER MEKÂNDAN ÇIKABİLİR AMA ROMAN DAHA ÇOK ŞEHİR ÜRÜNÜDÜR, BİR BURJUVAZİ ÜRÜNÜDÜR. BENİM ŞEHİRİM DE İSTANBUL OLDUĞU İÇİN, İSTANBUL'U ANLATIYORUM.

iyi konuşanlar oluyorlar. Mesela çağdaş Alman edebiyatında, Almancası müthiş denilen bir çok Yahudi yazar var. Franz Kafka, Elias Canetti, Heinrich Heine, Stefan Zweig için Almancayı çok iyi kullanan yazarlar denir, özellikle Kafka için. Marcel Proust'tan daha üst düzey Fransızca kullanan olmadı. Bu yüzden Ladino'nun kaybolması, bir toplumun kaybolmasının yolunu açmayacak, o kesin. Ama yine de ben bunun toplumsal bir hafıza olduğunu ve korunması gerektiğini düşünüyorum. Ladino'nun var olması için savaşıyorum. Ama biliyorum ki ben bir Don Kişot'um.

MUSEVİ LİSESİ'NDE SEÇMELİ, GEREKİRSE DE ZORUNLU BİR LADİNO DERSİNİN OLMASI GEREKTİĞİNE İNANIYORUM. BENİM GÖRÜŞÜM BU VE HÂLÂ BUNU SAVUNUYORUM.

Şimdi soracağım soru kaçınılmaz. Kızlarına öğrettin mi Ladino'yu?

Tabi ki bu soru gelir, tabi ki öğretmedim. Ama şu da var biz Ladino'yu babaannelerimizden, anneannelerimizden öğrendik duyarak, konuşarak. O zaman hayatın içinde bir yeri vardı. Zaten onlar da iyi Türkçe bilmiyordu, ana dilleri buydu. Çünkü Osmanlı döneminden kalmışlardı, Türk okuluna gitmemişlerdi. Hatta mahallenin dışına fazla çıkmadıkları için herkesle Ladino konuşuyorlardı. Kasap Yahudi, bakkal Yahudi, meyhaneci Yahudi. Kapalı duvarlar yoktu ama getto tarzı yaşıyorlardı. Bizim çocuklarımız neden Ladino'yu öğrenmedi çünkü onların anneanneleri ve babaanneleri Türkçe konuştu. Ladino konuşulsun demiyorum ama kültür dili olarak kalsın diyorum. Hatta bu konuda eminim İspanya da elinden geleni yapacaktır. Benim kavgam bu.

Kitaba geri dönersek, en sevdiğin, en iyi pişirdiğin, en çok övgü aldığın yemek hangisi?

‘Size Pandispanya Yaptım’dan söz ettiğimize göre Sefarad yemeklerinden kaşkarikas’ı hem çok severim hem çok iyi yaparım, bunda iddialyım. Ispanaklı kuru fasulyeyi yapıyorum ama benim yorumumla. Et suyu yerine kemik iliği kullanıyorum, soğan katıyorum. Bir de bulema de berencena, onu da çok seviyorum, etli kabak dolması da yapıyorum, bir de beyin seviyorum meoyo. Herkes sevmez hatta birçokları sağlıklı da bulmaz ama ben iki şeklini de seviyorum, hem kızartılmış olanı hem de ekşi agristada olanı. Bunlar çok iyi yaptığım iddialı olduğum yemekler.

Bayram yemeklerini hâlâ sen mi hazırlıyorsun?

Bayram yemekleri, tabi ki onları nasıl unuttum. Ençusa de pırasa, ençusa de espinaka onları hep hazırlarım. Kuzu Seder sofrasında bulunması gereken bir yemek. Pesah yemeği dendiğinde ençusa de espinaka ile fritata de pırasa mutlaka olur. Bulmuelikos da var.

Özel hayatınla ilgili çok güzel haberler var. Kızın nişanlandı, yeni kızın yolda, dört tane kadın olacak artık başında...

Çok mutluyum çünkü artık kendi haremimi kurdum. Kızlarımdan biri resmen değil ama nişanlı. Çok mutluyum çünkü kızım mutlu. Yıllardır beraber olduğu çocukla önümüzdeki iki yıl içinde hayatını birleştirecek, kendi yolunu çizecek. İnşallah hayal ettikleri gibi bir hayatları olur. Birbirlerini sevmeleri beni çok mutlu ediyor. Öte yandan hayırlısıyla Şubat ayında dünyaya gelecek bir kızım var. Bütün bunlar benim hayatımın renkleri. Yeni doğacak kız muhtemelen çok şımartılacak kazandibi olacağı için. Ablaları tarafından da çok şımartılacak eminim. Onlar için çok komik olacak, 24 yaş farkla bir kız kardeş. Ben de kendimi 24 yaşına iki kız getirdiğim için çok tecrübeli bir baba olarak görüyorum. Dolayısıyla benim içinde çok eğlenceli olacak. Umarım her şey iyi gider. Önemli olan sağlıklı olma-

YAKLAŞIK 10-12 YIL ÖNCE, "YEMEK YAPMAYI SEVİYORSUN, YAZMAYI DA SEVİYORSUN, BUNLARI DA HAYATININ ÖNEMLİ ETKİNLİKLERİ ARASINDA GÖRÜYORSUN, NEDEN BUNLARI BİRLEŞTİRMİYORSUN?" DİYE DÜŞÜNDÜM. SEFARAD KÜLTÜRÜNÜ AYAKTA TUTAN İKİ ÇOK ÖNEMLİ KÜLTÜREL UNSUR VAR. BİRİ DİL YANI LADİNO, ÖBÜRÜ DE YEMEKLER.

sı. Eğer Tanrı bana bir otuz yıl daha ömür verirse, 80’li yaşlarımda tipik büyük bir Yahudi ailesi olacağız; damatlar, torunlar, kızlar. Pesah akşamı en nihayet kalabalık bir sofraya olacak. Çok mutlu ediyor bunun düşüncesi bile beni. Ama o tarihte Pesah yemeklerini artık müsaadenle başkaları yapacak.

Öğreteceksin değil mi? Kendi babaannen gibi mutfaktan kovalamayacaksın? Öğreteceğim mutlaka öğrensinler.

Kızların arasında yazar var mı ya da yazarlığa ilgisi olan?

Pınar yani görsel iletişim tasarımı bitiren kızım ısrarla ya yazmaktan kaçıyor ya da yazıyor ama bana göstermiyor. Ama ben onu yetenekli görüyorum. Türkçesi mükemmel değil ama içerik, duyarlılık olarak bakıldığında, ben bir yatkınlık görüyorum. Ama ben onun değil o benim peşimden koşacak eğer yazar olmak istiyorsa. Deniz daha bulmuş gibi yolunu. Bir pastanede çalışıyor, pastacı olmak istiyor. Severek yapıyor işini.

Başarıyı nasıl tanımlarsın?

Hayatta istediğini yapıyor olabilir ve buna bağlı olarak yaşadığın her günden keyif duymak. Ben başarıyı böyle görüyorum. Çok varlıklı, çok zengin olabilirsin ama önemli olan istediğin gibi yaşayabiliyor musun? Sana sunulanlarla barışık mısın, yetinebiliyor musun?

Bunun cevabı üretebilmek. Ama çocuk üretmek değil, doğal bir şey bu zaten. Herhangi bir şey üretebilmek önemli. Kitap olur, fabrikaya kadar gider, hizmet olabilir. Hayatla barışık olabilmek için üretmek lazım.

Bir de sevmek. Birini sevebilmek. Sevgi verebilmek. Sevebiliyorsan, sevgi verebiliyorsan birilerine, bu sevgi almaktan daha da önemli. Sevgi verebilmek de hayatta başarının ölçüsüdür. İkisini de yapabildiğim kanaatindeyim. Daha fazlasını yapabilmek için de elimden geleni yapıyorum. ■

TITANIC

PORT BAKIRKOY

2013 yıl sonuna kadar gerçekleştireceğiniz
nişan, düğün, bar-bat mitzva, bez kesme ve
düğün rezervasyonlarınızda çok özel fiyatlar sunuyoruz.

Düğün Paketimizde;

'Karşılama Kokteyli' - 'Özel Düğün Menü Seçenekleri'

'Limitsiz Yerli İçki Servisi' - 'Özel Tasarlanmış Düğün Pastası'

'Gelin ve Damat için Balayı Odası' - 'Odaya 2 kişilik Özel Kahvaltı Servisi'

'Köpüklü Şarap ve Meyve İkramı' - 'Organizasyon Öncesi Menü Tadımı' dahildir.

Fiyortlar Diyarından Sıcak Tınlar

46 yıl sonra

HAYATI KAFE...

Hafızam bazen bana oyunlar oynar... Öyle ki, geçen yıllar kimi zaman, sevdiklerimin betimlemelerini benim deneyimlerimle aynı düzleme taşır... Yeri gelir, bizzat yaşadığım ve rivayet olunan harmanlanır; ben ayırdına varmadan, bellek bahçemin bir köşesinde en canlı renkleriyle bitiverir... Diğer türlü, Liza Simon'un anılarını bu denli içselleştirmem nasıl mümkün olurdu?

Eşimin anneannesi Liza Kaneti Simon'u 1987 yılında, aileye girmemle birlikte tanıdım... Beni hemen sevdi rahmetli ve birbirimizi tanımadığımız yirmi üç yılın acısını çıkartmak istercesine, onun yaşamına yer etmiş -- çoğu çoktan öte âleme göçmüş -- her kim varsa, bana tanıtmayı bir görev bildi. Kimlerden mi bahsederdi? Mesela kız kardeşi Delicia'dan... Belki bir akranının etkisiyle, belki de sağaltamadığı bir gönül yarasının ardından, dünyevi hazlara sırtını dönüp rahibe olmayı seçmişti Tante Delicia (Mère Maria Heleni)... Sonra, çok düşkün olduğu bir diğer kız kardeşini,

Djidji'yi (Cici) anlatırdı anneanne... İstanbul'da yaşadığı gençlik yıllarında, sokakta görenlerin bir daha dönüp bakacağı güzellikteki Tante Djidji, genellikle kendi yaratımı trajikomik olayların başkahramanıymış aynı zamanda... Bir de dilinden düşürmediği teyzekızları Rejin Kafe ve Estreya Mizrahi kardeşler vardı... Her ikisiyle de kardeş kadar yakınmış...

Ekim ayında ılık bir akşamüstü eşimle birlikte, henüz yirmi bir yaşındayken bir turne için gittiği İsveç'e yerleşmiş kuzenimiz, ünlü caz vokalisti Hayati Kafe ile buluştuk. Kâh müzikten söz ettik; kâh bugün hiçbir hayatta olmayan Tante Delicia'dan, Tante Djidji'den ve annesi Rejin Kafe'den... Anneanne görseydi ne sevinirdi kim bilir... Bu görüşmeyi mümkün kılan, Şalom Dergi "Nitelik" ve "Kitaplık" sayfaları yazarı Robert Schild'e içten teşekkürlerimle...

HAYATI KAFE
"THE CROONER"

İsmet Sıral Orkestrası İsveç turnesi öncesinde; Hayati Kafe sağından 2. (1961)

Geride bıraktığımız Ekim ayında Türk seyircisiyle Selçuk'ta, JazzEge etkinliklerinde buluştu Hayati Kafe, nam-ı diğer "The Crooner" ... Bu tabirle ilk kez karşılaşanlarımız için: "crooner", duygusal ve yumuşak bir sesle şarkı söyleyen etkileyici şarkıcı anlamına geliyor. Adı ünlü "crooner"lardan Nat King Cole, Frank Sinatra ve Dean Martin ile birlikte anılan ünlü caz vokalistinin neredeyse yarım asır sonra Türk seyircisiyle buluşması, medyada geniş yankı buldu. 1995 yılında Frank Sinatra'nın 80. yaş günü kapsamında Berlin'e davet edilen ve 1997 yılında büyük orkestralar eşliğinde 40'a yakın "Sinatra" konseri veren Hayati Kafe'nin müzik yaşamının temelleri, 1950'li yıllarda, henüz gencecik bir lise öğrencisi iken atıldı...

İLHAM GENCER ROBERT KOLEJ'DE...

Ortaokulu Saint Michel Fransız Lisesi'nde okuyan Hayati Kafe, lise öğrenimi için Robert Kolej'i tercih etti. Hedefi, özellikle babasının dileği doğrultusunda, Amerika'da sürdürmeyi planladığı mühendislik eğitimi için sağlam bir temel oluşturmaktı. Okulda arkadaşları ile şarkılar söylerdi Hayati; babasının ona 12-13 yaşlarındayken aldığı akordeonla... "Adieu Lisbonne", "I Found My Love in Portofino"... Sesi güzeldi; arkadaşları pek beğenirdi...

50'li 60'lı yılların rağbet gören mekânlarından biri şüphesiz Caddebostan Gazinosu'ydu... Burada dans ve şarkı yarışmaları düzenlenirdi o yıllarda... Hayati Kafe 1956 yılında arkadaşlarının telkiniyle burada bir şarkı yarışmasına katıldı. Yarışmada üçüncü gelmekle birlikte, ikinci gelen yarışmacının çekilmesiyle ikinci oldu. O kendisini "best of the losers" (kaybedenlerin en iyisi) olarak tanımlasa da, bu deneyim gelecek için bir basamak oluşturdu. Bu yarışmada birinci gelen katılımcı müzik alanında kariyer yapmayı seçmezken, ikinci gelen yarışmacı, küçük ama istikrarlı adımlarla yol almaya başlamıştı bile. 1957

"Sesi çok güzel bir arkadaşımız var; onu dinler misiniz?"

Hayati Kafe'nin Türkiye'de adını duyuran taş plak: La Verita-Secretamente

ve 1958 yıllarında, üyeleri arasında Hayati Kafe ve Cem Bumin adındaki gitarist arkadaşının bulunduğu dört kişilik orkestra, Cumartesi öğleden sonraları dönemin gözde mekânlarından Maçka'daki -- bugün yerinde Swiss Otel olan -- Taşlık Gazinosu'nda program yapardı. Orkestranın repertuarı İngilizce, Fransızca ve İtalyanca parçalardan oluşurdu. O dönemde benzerleri pek az olduğu için, bu performans fazlasıyla ilgi çekerdi.

Türkiye'nin ilk piyanist şantörlerinden İlham Gencer bir konser vermek üzere Robert Kolej'e geldiğinde, arkadaşları belki de Hayati Kafe'nin kaderini değiştirecek bir adım attılar: İlham Gencer'e sordular: "Sesi çok güzel bir arkadaşımız var; onu dinler misiniz?" İki üç şarkı söyledi Hayati; İlham Gencer beğendi... Bateristi Turhan Eteke kartvizitini uzattı Hayati'ye; "Okulu bitirince beni ara" dedi... Hayati aradı ve bu bağlantı sayesinde 1960 yılında, Yeşilyurt'ta golf kulübü Mini Kulüp'te sahneye çıkmaya başladı. Takiben 1961 yılının yarısına kadar, çok tanınmış bir trompetçi olan Zekai Apaydın'ın beş kişilik orkestrasıyla Belediye Gazinosu'nda sahne aldı. Bu sürecin ardından Hayati Kafe, ünlü İsmet Sıral Orkestrası ile bir anlaşma imzaladı. 1961 senesinin yazında, dönemin en gözde mekânlarından İstanbul Hilton Otel'i'nin roof'unda şarkı söylemeye başladı. Bu dönemde Hayati Kafe'nin 45'lik plağa okuduğu "Secretamente" adlı parça, Türkiye'de "İlk On" sıralamasında ikinci sıraya yükseldi ve tam on hafta orada kaldı.

İSTİKAMET İSVEÇ...

Derken bir akşam Hilton'un roof'unda bir müşteri Hayati'ye yaklaştı: "Sizleri İsveç'e davet etmeyi çok isterim..." dedi. İsveç'te bir oteli ve lokantası olduğunu, İsmet Sıral orkestrası ile birkaç aylık bir kontrat yapabileceğini anlattı. Hayati bu taahhüdü pek inanılır bulmasa da, adresini vermekte bir sakınca görmedi. Türkiye'de henüz ilk televizyon yayınının başlamasına dahi birkaç yıl varken, İsveç

"Sizleri İsveç'e davet etmeyi çok isterim..."

Türk halkına fazlasıyla yabancı bir ülkediydi. Aradan bir ay geçip de postadan üç aylık İsveç kontratı çıktığında, Hayati gözlerine inanamadı. Bu sefer de orkestra üyelerini bir düşüncedir aldı: gitsinler mi, gitmesinler mi?

Helena Nordén - Hayati Kafe (2008)

Hayati Kafe; minik showman (1946)

Hayati Kafe'nin küçük oğlu David Nordén

Adam Nordén-Hayati Kafe - Bir çalışma esnasında

Düşündüler taşındılar; bu kontratı değerlendirmeye karar verdiler.

İsmet Sıral Orkestrası İsveç'te büyük ilgi gördü. Hayati dışındaki orkestra üyeleri, iki yıl kadar İsveç'te kaldıktan sonra Türkiye'ye dönmeye karar verdiler. Yaşça daha büyüktüler; geride bıraktıkları eşleri, çocukları vardı. Hayati ise İsveç'i benimsemişti... Bir menajeri vardı. Kalma kararını verince, ona danıştı: solist olarak iş temin etme olanağı var mıydı? Yanıt "Evet" oldu...

EZGİLERİN ÇİZDİĞİ YOLDA...

Hayati Kafe böylelikle "free lance" olarak İsveç'te değişik orkestralarla dört ay sahne aldı. Takiben yeni solist arayan çok ünlü bir orkestra ile bağlantı kurdu; 1964 yılı başlarında üç-dört parçalık bir seçmenin ardından kabul edildi ve 1967 yılına kadar bu orkestranın bir üyesi olarak çalıştı. Bu dönemde Walt Disney'in 1940 yılı Pinokyo adaptasyonu için, İsveç kökenli bir aileden gelen Leigh Harline'in Ned Washington'la bestelediği "When you wish upon a star"

"Things" adlı şarkıyı İsveççe söyleyen Kafe, İsveç'in "İlk On" listesinde ikinci sıraya çıktı...

adlı şarkıyı İsveççe söyleyen Kafe, İsveç'in "İlk On" listesi "Svensktoppen"de ikinci sıraya çıktı ve tam on bir hafta orada kaldı.

Hayati Kafe İsmet Sıral Orkestrası ile İsveç'te (1963)

Hayati Kafe'yi İsveç'te üne kavuşturan Bobby Darin bestesi "Things" (1968)

Hayati Kafe'nin ilk uzunçaları "Ha det så kul" (1973)

Hayati Kafe Sandviken Big Band ile konserde; Borlänge (1996)

Ya sonra? Radyo, televizyon, konserler, turneler; kısacası ezgilerin ona çizdiği yolda rengârenk bir yaşam... Yıllar içinde İskandinavya'nın farklı şehirlerinden, Almanya'da Hamburg ve Berlin'e, Paris'ten Buenos Aires'e pek çok şehirde, onlarca farklı orkestra ile sahne alan Hayati Kafe, alanında uluslararası üne sahip birçok sanatçı ile işbirliği yaptı. Kafe'nin çok renkli sanat tuvaline bir katkı da beyaz perdeden geldi: 2002 yılında Fransız yapımı bir filmde rol alan Kafe, takip eden yıl bu kez İsrail yapımı bir filmin oyuncularını arasındaydı. İnşaat işçisi olarak çalışan bir politik sığınmacıyı canlandırdığı bu rolde, filmin Türkçe tema şarkısını seslendirdi Kafe: "Canım Canım"...

ATA DİLİ LADİNO...

Baba ocağında konuşulan lisan olduğu için Hayati Kafe'nin kalbinde özel bir yeri olan Ladino, geride bıraktığımız yıllarda sanatçının performanslarında da hak ettiği yeri bulmaya başladı. Hayati Kafe'nin 2006 yılında organize ettiği İskandinavya'nın ilk "Ladino Festivali"ni, şarkılarında Latin ve Sefarad müziğinden Endülüslü fla-

Baba ocağında konuşulan lisan olduğu için Hayati Kafe'nin kalbinde özel bir yeri olan Ladino...

menkosuna pek çok unsuru kullanan İsrailli ünlü şarkıcı ve şarkı sözü yazarı Yasmin Levy performansı ile taçlandırdı. Bu festivalin diğer katılımcıları arasında, ilgi alanları arasında Sefarad müziği de bulunan İspanyol şarkıcı ve müzikolog Rosa Zaragoza Lluch; tüm dünyada konserler veren İsrailli ünlü klasik gitar sanatçısı Liat Cohen; ve Bar İlan Üniversitesi

Ladino Araştırmaları Merkezi Yöneticisi Prof. Shmuel Refael de yer aldı.

2011 yılında İsveç'te katıldığı "I Love Language" ("Dili Seviyorum") adlı televizyon programında aile geçmişi ve Ladino ile ilgili verdiği bilgilerle ilgi toplayan Kafe, bu konuda birkaç kuruluştan konferans daveti aldı. Takiben, 2012 yılında Paris'te gerçekleştirilen "Festival for Jewish Culture and Music" (Yahudi Kültürü ve Müziği Festivali) bağlamında İsrailli gitar virtüözü Liat Cohen'le sahne aldı. İçinde bulunduğumuz yıl ise, Stockholm'de, Teaterstudio Lederman'da gerçekleştirilen Ladino Festivali'nin katılımcıları arasında yer aldı Hayati Kafe...

NORDÉN - KAFE AİLESİNDE HAYATIN VAZGEÇİLMEZ ÖGESİ: MÜZİK...

1967 yılına kadar her yaz ailesini ziyarete İstanbul'a geldi Hayati Kafe... Annesi Rejin'in ısrarlı "Burada kal; sana iyi bir kız bulalım!" telkinlerini ise, anlayışlı bir tebessümle geçiştirdi. 1967 yılındaki aile ziyareti esnasında sahneye

"The Crooner" Hayati'nin The Metropole Orchestra ve NDR Big Band eşliğinde doldurduğu CD (1994)

Hayati Kafe'nin rol aldığı ve 'Canım Canım' adlı tema şarkısını seslendirdiği İsrail yapımı filmde bir sahne (2003)

Hayati Kafe İskandinavya'nın ilk Ladino festivalinde Yasmin Levy ile birlikte (2006)

çıktığı Kulüp 12, sanatçının İstanbul seyircisiyle buluştuğu son mekân oldu. 1974 yılında anne-babası Rejin-İzak Kafe'nin, küçük oğulları Anri'nin yaşamakta olduğu İsrail'e göç etmeleri ile birlikte, İstanbul ailenin aralıklarla da olsa hasret giderdiği şehir olmaktan çıktı.

Hayati Kafe 1971 yılında İsveç'te Helena Nordén ile evlendi... Çiftin iki oğlu var: Adam (1971) ve David (1973)... Adam Nordén, yaptığı televizyon dizisi ve film müzikleriyle, sadece İsveç'te değil tüm İskandinavya'da, hatta ABD'de de tanınan ünlü bir müzisyen... 2001 yılından itibaren oğlunun bestelerini de icra etmeye

Hayati Kafe 1971 yılında İsveç'te Helena Nordén ile evlendi... Çiftin iki oğlu var: Adam (1971), David (1973)...

Hayati Kafe JazzEge etkinlikleri kapsamında Selçuk'ta (Ekim 2013)

Nordén kardeşler... Müzikle iç içe...

başladı Hayati Kafe...
"Herhalde oğlunuz müzik yeteneğini sizden almıştır" dedim...

Ancak, müzik alanında hiç çalışmamış, avukat ve ekonomist olan eşi Helena Nordén'in müziğe çok yetenekli olduğunu belirtti sanatçı... Son 10 yıl içinde çalışmalarını uzun metrajlı film ve televizyon dizileri için besteler üzerine yoğunlaştırmış olan Adam Nordén, 2006 yılında Josef Fares'in eleştirmenlerce takdir gören eseri "Zozo" için bestelediği film müziği ile İsveç Film Enstitüsü'nün prestijli "Golden Bug" ödülüne layık görüldü. Aynı yıl, "Stig Petré - Nothing To Be Ashamed Of" adlı eser için yaptığı beste ile "Reims International Fiction TV Festival"da ödül aldı. İçinde bulunduğumuz yıl İsveç'in Malmö kentinde gerçekleştirilen 58. Eurovision Şarkı Yarışması'nda büyük beğeni toplayan yarışma tema müziği "We Are One", bir başka Adam Nordén bestesi... Hayati Kafe'nin küçük oğlu David Nordén de İsveç sanat çevrelerinin yakından tanıdığı bir isim... Sahibi olduğu film montaj şirketi İsveç'in bu alandaki önde gelen kuruluşlarından biri olan David Nordén, İsveç'te tamamladığı yükseköğreniminin ardın-

dan Los Angeles Musicians Institute'ta eğitim gördü. Gitar ve basgitar çalan ve birçok bestesi olan David Nordén, Musicians Institute eğitimi esnasında tanıdığı Brezilyalı müzisyenler sayesinde bu dile çok ısınmış; babasının ifadesiyle, söylediği Portekizce şarkılarla dinleyenleri hayal âlemine götürüyor...

AYRILIRKEN...

Geride bıraktığımız Türkiye ziyaretinde ailesi de Hayati Kafe ile birlikteydi. Oğullarına, torununa köklerinin uzandığı şehri, İstanbul'u tanıtmak istemişti Kafe... Ancak neredeyse yarım asır sonra döndüğü, çocukluk gençlik anılarının sevgili İstanbul'u, bıraktığı şehir değildi ne yazık ki... Silüetini hassasiyetle koruyan Avrupa şehirlerinin aksine, "eski"nin kimi zaman hoyratça yenilediği İstanbul'da, gözleri tanıdık sokakları, 60'ların gözde eğlence mekânlarını aradı, beyhude yere... Ama söz verdi Hayati Kafe: bu defa arayışı fazla açmayacak.... ■

KAR

Orhan Pamuk ile *Karsız Kars...*

Az gittik uz gittik, dere tepe düz gidemedik! Çünkü uzun zamandır hayal ettiğim gibi olamadı Kars'a yolculuk...

Hayalim mi?

İflâh olmaz bir romantik olarak Haydarpaşa Tren Garı'ndan "Kara Tiren" versiyonuyla 36 saat yolculuk yaparak Kars'a gitmek. Tren. Kondüktör... Şapka... Düdük... Ahşap valiz veya daha doğrusu, Lev Tolstoy'un (1828 -1910) en güzel romanındaki genç Kont Vronski ile aşk yaşarken kendini monoton evlilik ile yasak ilişki arasındaki gelgiti sorgulama raddesinde Moskova'dan St. Petersburg'a giden trenin içinde bulan "Anna Karenina" gibi... Karlı vadileri, stepleri, dağ - bayır ve düzlükleri buğulu camların ardından izleyerek... Yol yapmaktı hayalim!

(Bu arada Tolstoy'dan söz etmişken, Kars'ın 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın ardından 40 sene boyunca Rus egemenliği altında kaldığını belirtelim.)

BSS

Hayli kestirmeden uçak ile vardık karsız Kars'a... İki saate yakın bir uçuştan sonra. Konar konmaz uçağımız, Karslı yolcuların nerede ise büyük çoğunluğu, "sağlam geldik ya hayırlısı ile..." diyerek hosteslerin isyanlarına, bağırıtı-çığırtılarına rağmen ayaklandılar ve bir daha oturtulamadılar.

Yolculuğun başında havaalanındaki kitapçıdan "Kar"ı satın alıp başından sonuna Kars'ı anlatan Orhan Pamuk'un bu eserini büyük bir hevesle okumaya başlarken iki saatlik uçuşumuzu hissetmedim bile.

Tolstoy'un Anna Karenina'sına niyet, Orhan Pamuk'un Kars'ı dünyaya tanıttığı "Kar"a kismet!

Kimileri ona "be-yaz şehir" dedi. Kimileri, "doğu Kars". Kimileri, "Doğu'nun Paris'i". Kimileri, "tozlu, karlı, boranlı Kars" ... Kimileri de "doğunun en batılı şehri" dedi. Bazıları ise "yalnız şehir" dedi, Kars için...

Kars'a baktığınızda; caddelerde, sokaklarda, evlerde her köşede aslında hüznü bir tarih görürsünüz. Kars, 'yalnız şehir' değil. Binaları ile yapıları ile 'konuşan bir şehir'! Gri taş evler, evlerin üstünde işlenmiş kabartmalar – oymalar: Volkanik Ağrı Dağı eteklerinden bazalt taşı kullanılmış. Özellikle ferforjicilerin usta ellerinden çıkmış kapılar, balkon korkulukları. Geniş caddeler...

Rus geçmişidir, Kars'ı diğer Anadolu kentlerinden farklı kılan. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda güneyin sıcak denizlerine ulaşma hayalleri ile buraya yerleşen Rus-

lar, 1919'a kadar kenti bir askeri üs olarak kullanarak hâkimiyetlerini sürdürdüler. Ruslar orada mimarî dokunun temelini oluşturan çok güzel eserler de inşa ettiler. Osmanlı'nın savaş tazminatı idi Kars; Ardahan ve Batum ile birlikte.

Şehrin ortasından akar Kars Deresi. Üzerinde Taş Köprü ile ulaşılan Kars maruz kaldı uzun yıllar boyunca gericiliğe, değişik uçlardan sivrilip saplanan yobazlığa. Taş Köprü'nün yanı başında Havariler Kilisesi, nam-ı diğer Fethiye Camii. Üzerindeki 12 havari kabartması dillere destan. Kilise idi cami oldu. Aslında yalnız şehrin değil, tüm bölgenin kiliseleri cami oldu, artık. "Ucube"nin yeri boş... Bomboş. Ucube mi? Heykeltıraş Mehmet Aksoy'un yapıtı idi. Onu "Ucube" diye adlandıran Başbakan ile Kars Belediye Başkanı arasındaki bir anlaşmazlık yüzünden. Kars'ın Sukapı Mahallesi'nde 24, 5 metre yüksekliğinde olan anıtın kaldırıl-

Gri taş evler,
evlerin üstünde
işlenmiş kabartmalar,
oymalar... Usta
ellerinden çıkmış
kapılar, balkon
korkulukları.

ması iki yıl kadar öncelerinde büyük protestolara neden olmuştu. Ama aradan zaman geçti. Unutuldu belki de!

Kars sanatı işte böyle bir bağnazlığa, tutuculuğa, düşmanlığa, gericiliğe maruz kaldı.

Bu yıkımı telafi etmek, sadece inşa etmek ile, iyiyi, sanatı onurlandırmak ile mümkün...

Karslı etnik gruplar? Orhan Pamuk onlardan şöyle bahsediyor:

“Türkler mi, Kürtler mi, Yerliler mi, Terekemeler mi, Azeriler mi, Çerkezler mi, Türkmenler mi, Karşılılar mı? Kim?”

Terekemeler¹ veya diğer adlarıyla, Karapapaklar, Azerbaycan Türklerini oluşturan etnik boylardan biri.

Yukarıdaki listeye bir de savaş karşıtı Maklakanları eklemek gerek, iki elin parmağı kadar kaldırsa da. Kanal B televizyonu yapımcısı Ayşe Öksüz’ün 2009 yılında bölge halkı ile yaptığı röportajında, bu grubu, Karslı Polye Dölemenci şöyle anlatıyor:

“Rusların sürgün ettiği kolonilerinden biri olan ‘Malakan’ dediğinizde akla süt geliyor” diyor.

Çünkü Rusçada “molok” süt anlamına geliyor. “Bölgenin güzel insanları” olarak anımsanan Malakanlar sabah - öğlen - akşam süt içerlermiş. Bir de kaz yetiştirirlermiş. O zamandan bu yana Kars’ta kaz yetiştiriciliğinin önemli bir yeri var. Şehri gezerken özel bir şekilde yetiştirilen kazlar, birçok lokantada konuklarının damak tatlarına sunuluyor.

Yorucu ve bıktırıcı bir süre boyunca Kars karlar altında.

1 Nisan’da (hakiki 1 Nisan şakası olarak!) bahar müjdecisi cemre artık düşmüş idiyse de soluğu Kars’ta almak yaşamın tezatla doluluğunun yansıması oldu (bizlere)! Havaalanından ayrılırken Kars’a 40 dakikalık mesafede duran Sarıkamış’ın sarıçam ormanlı doğasına ve özellikle hedeflediğimiz kayak pistlerine ulaştık.

Sarıçamlarıyla Sarıkamış...

Sezon sonu olmasına rağmen... Kayak sporu için son derece elverişli ve dünyada sadece Alpler’de bulunan toz kristal kar’ın ülkemizde bir tek Sarıkamış’ta mevcut olduğunu gerçekten bilmiyordum. Tek kelime ile “müthiş” idi Sarıkamış’ın sarıçam ormanlarında kaymak... Allahuekber Sıradağları’nın panoramasında, enginliklerde, doğanın sesine öncelik vererek kanatlanmak. Uçmak... Uçmak...

Sarıkamış’ta konakladığımız otelde tanıştığım Karşlı genç avukat hanım, Zeynep Yıldız, kentin elitlerinin büyük şehirlere göçtüğünü üzülerek anlattı: *“Herkes göçünce Kars karanlığa kaldı... Ve karanlığı yenemiyoruz...”*

Gerçekten âdeta perdelerini çekmiş Kars, içine dönmüş. Fakirliğin dışında, bir de “önemsizlik” duygusu, kıyasıya. Orhan Pamuk da Karşlıyı “tuhaf ve güçlü bir yalnızlık duygusu”² içinde anlatıyor, “Kar” kitabında. “Türkiye’den uzak olmasına rağmen Kars’ın

son yıllarda ülkenin en yoksul, en unutulmuş bölgesi olduğunu...”³

“Kars’ın bir zamanlar Gürcistan, Tebriz, Kafkaslar ve Tiflis yolu üzerinde olmasından, ticaretten, şehrin son yüzyılda yıkılan iki büyük imparatorluğun -Osmanlı devleti ve Çarlık Rusya’sının- önemli uç noktaları olmasından” söz ediyor Pamuk.

Ve şöyle devam ediyor, Pamuk: “Osmanlı zamanında çeşit çeşit milletin, mesela bin yıl önce diktikleri kiliselerin bazıları hâlâ bütün haşmeti ile duran Ermenilerin, Moğolların ve İran ordularından kaçan Acemlerin, Bizans ve Pontus devletinden kalma Rumların, Gürcülerin, Kürtlerin, her tür Çerkes kavminin yaşadığı bir yerdirdi burası.”

Sıradağlarla çepe çevre muhasara altındaki Sarıkamış’ta iki kayak günü arasında... Önce Sarıkamış merkezde küçük bir tur: fakirlik diz boyu.

Yolda çok eski bir av köşkü, Rus Çarı II. Nikola⁴’nın eşi Katherina

için yaptırıldığı zannediliyor. Anlatılara göre bu köşk Çar’ın hasta oğlu Aleksi için bir rehabilitasyon merkezi ve aynı zamanda da ailenin kışın ve yazın kullandığı av köşkü olarak yapılmış... 1896’da. İlginç yönü: Yekpare ağaçtan çivi kullanılmadan oluşturulmuş. Günümüzde hâlâ bu özelliğini koruyan köşk, yukarı Sarıkamış bölgesinde bulunuyor.

Av köşkü ve ana köşk olarak iki ayrı yapıdan oluşuyor. Beton kolonlar sayesinde ayakta duran yapının ısıtması bu kolonlar içerisindeki ısı ile sağlanmakta. (Bu ısıtma sistemine Ruslar “peç” adını veriyor.) Av köşkü değerli misafirlerin ağırlandığı yer. Asıl köşk ise farklı zamanlarda hastane ve saray olarak kullanılmış. ‘Çar’ın Av Köşkü’ olarak adlandırılıyor, bu köşk. Çarlık dönemine ait Türk filmlerinin çoğu burada ve çevresinde çekilmiş.

Soruyor ve cevabımı alıyorum: Sarıkamış’ta 96 kahvehane – kıraathane var. Had safhada işsizlik... Halkın demesi o ki, belediyeler tüp, makarna, pirinç vs. dağıtıyor – çalışmak da gereksiz kalıyor elbette! “Bu dağıtımlardan sonra yatalak oldu, halk”, diyorlar.

Sarıkamış konusunu geride bırakırken Sarıkamış Harekâtını anımsayalım istiyorum: I. Dün-

ya Savaşı esnasında Sarıkamış Harekâtı'nda Allahuekber Dağlarını aşmaya çalışan Türk korduları, şiddetli kar yağışı ve tipi nedeniyle amansız kayıplar vermişti, maalesef.

Kars kısa bir dönem bağımsız bir devlet de olmuştu, 17-18 Ocak 1919 tarihleri arasında gerçekleştirilen Büyük Kars Kongresi'nin sonucunda kurulan. Birkaç ay sonra da İngilizlerin Kars'ı işgal etmeleriyle son bulan geçici hükümet oldu Kars (hükümet merkezi), Batum, Ahıska, Ahılkelek, Artvin, Ardahan, Acara, Posof, Çıldır, Göle, Oltu, Karakurt, Sarıkamış, Karapınar, Kağızman, Kulp, Iğdır, Serdarabat, Aralık, Nuraşen, Nahcivan, Çulfa ve Orduabat gibi yerleri kapsayarak. Bölgede bulunan İngilizler, yerel hükümetin çalışmalarına bir süre göz yumdular. Ancak 13 Nisan 1919'da Kars'ı işgal ederek hükümetin varlığına son verdiler. Hükümetin 12 üyesini tutuklayarak önce Batum'a, sonra da Malta'ya sürdüler.

İngilizlerin Ermenilere devrettiği Kars, 1920 sonbaharında Kâzım Karabekir komutasındaki Türk birliklerinin bölgeyi ele geçirmesine kadar bir buçuk yıl işgal altında kaldı.

Ruslar gelmeden öncelerinde Ermeniler vardı bölgede. Tacirleri, zanaatkarlarıyla ünlü... Örneğin Faik Bey Caddesi'nde bulunan "1877-1918 Rus dönemi sırasında zengin bir Ermeni'ye ait kırk odalı konağın, daha sonra da bir Rus Hastanesi olduğunu" öğreniyorum.⁵

Kars karları erirken yaptığımız çevre gezisinin ilk durağı Ani Harabeleri oluyor.

Kardelenler her yerde. Üşütmeyen bir soğuk! Güneşin konukları olduk aydınlık bir günde.

Ani, MS 951'de Ermenistan'ın başkenti... Şimdilerde açık hava müzesi oldu. Yanı başında sınır! Başınızı kaldırın Ermenistan top-

rakları. Yılkı atları geziyor üzerinde, manzaraya görkem katarak. Kendi küçük, idealleri büyük Batuhan bize rehberlik ediyor Ani'de, *"harçlığını çıkarıyorum"*, diyerek. Aydınlık bir yüz. Çevre gezimize dinamizm, renk ve bilgi katıyor. Annesinin intiharını anlatıyor – ne hikmet ise, Orhan Pamuk da *Kars* romanında genç kadın intiharlarını anlatıyor...

Ve sonra Batuhan'ın analığı... Küçük kardeşler. Baba gurbette. Evin büyüğü, Batuhan! *"Örmeniler,"* (yerel lehçede Ermenilere böyle hitap ediyor...) diyor, *"köylerde otururlardı, bizler de mağaralarda. Sonra onlar gittiler ve biz de köylere yerleştik!"*

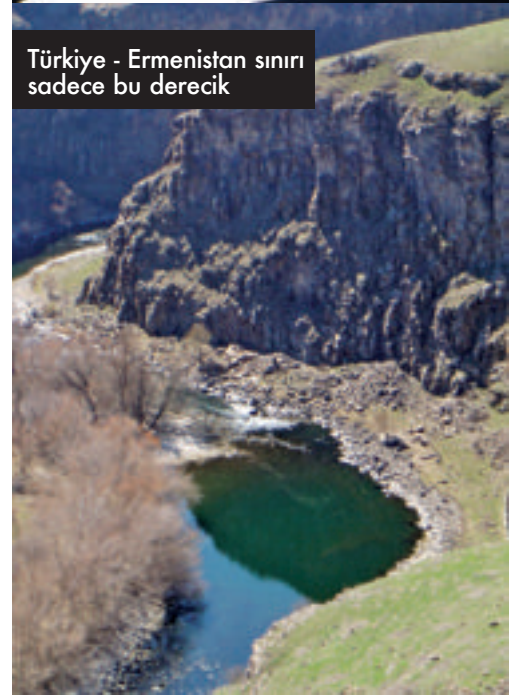
Ermeniler demişken... Özellikle 1915 olayları sonrasında bu bölgede anıların ve köy efsanelerinin dışında artık hiç kalmadılar, Ermeniler. Kelime-i Şahadet getirip de toplumun geneline karışanları varsa, bilinemez tabii ki.

Ermenilerden çok daha öncelelerinde Urartular (MÖ IX. ve VI. yüzyıllar)...

Zaman kadrânını gerilere sarıyoruz, çok gerilere bir dönüş yaparak.

Batuhan Manusehr Camii

Türkiye - Ermenistan sınırı sadece bu derecik

...Ve Kripto-Yahudiler: Pakraduniler

MÖ 719'larda İsrail Krallığı yıkıldı. Halkı dağıldı. Kimisi Asurluların tutsaklıklarına girdi. Kimisi de göç etti. Malûm, bildik "göç olgusu" ve "göçmen olmak"... İsrail'in 'Kayıp' 10 Kabilesi'nin tarih sahnesinden el-etek çekmesini dillendirenlerin ifadelerine göre:

"...Ve üzerlerine bir bulut çöktü ve onları örttü"...

"Karanlık dağların arkalarına gittiler"...

Yahudi Tarihçi Eldad Ha-Dani şöyle anmıştı o dönemlerin dağılan kavimlerini...

"Dağlarında, tepeliklerinde gezgin oldular, kıyılarında gezgin oldular, Pers topraklarının orta yerinde."

Anlatılar uyarınca Ermenistan'ın anayurdu olan Urartu'da da oturdu İsrailoğulları.

Söz konusu coğrafyada çok daha sonrasındaki bir zaman diliminde Bağratlı (veya Bagratuni veya Pakradid veya Pakraduni) Krallığı kuruldu, Dvin, Kars ve Ani'yi başkent yaparak (MS 861 – 1118).

İsrail Krallığı'nın dünyaya dağılan kabilelerinin mensuplarından birkaçı... Veya birkaç bini... Urartu topraklarında yaşam sürdürmüş. Daha sonra da tabiatıyla Ermenistan Krallıklarında! İşte onlardan bir grup o-veya-bu-sebeple, aynen İber Yarımadası'ndaki dindaşları, Maranolar gibi... Veya Selanikli Dönmeler, Sabetaycılar gibi, yaşadıkları ülkenin – Bağratlı Krallığının dini-

ni, yani Ermeniliği kabul etmişler. Tarihçilerin anlatılarına göre bu insanlar aynı zamanda Yahudiliklerini de sürdürmüşler...

Yani – yine "Kripto" Yahudiler!

Geçmişin acılarını kaşırmaktansa çok renkliliği savunmayı yeğ tutuyor ve yaşanmışlıklar yelpazesine bir dokunuşla bölgeye ait bir masal... aslında masal değil, az bilinen bir anlatıya girişiyorum.

Başlıca kaynağımız Türk Tarihçi Prof. Avraam Galante... Pakradunilere veya Bağratlılara değinelim diyorum.

Pakraduni Hanedanlığı⁶, 885-1045 yılları arası Doğu Anadolu'da hüküm sürmüş Ermeni hanedanlık. Pakradunilerin Ermeni kültürünü yaşatan Hristiyan inancılı bir halk olduğu bilinmekte. Avraam Galante bu konuyu 1933'te İstanbul'da yayınlanan "Les Pacradounis ou Une Secte Armeno-Juive" adlı eserinde işlemekte, Pakraduni-Yahudi ilişkisini ele almaktadır.

Diğer bir çalışmasında, I. Dünya Savaşı'na kadar Eğin'de (Doğu Anadolu'da Malatya'da, Arapkir ve Çemişgezek'e yakın bir yerleşim) yaşayan Pakradunilerden şöyle söz ediyor Galante:

"Ermeni lisanında Eğin veya Ağın, "göz" anlamını taşır. İbranicede ise göz, "ay'in" dir. Burası Ermeni-Yahudilerin gruplaştığı bir yerdi." Ve Galante⁷ şöyle bilgilendiriyor okurunu:

1932'de İstanbullu Ermeni bir kütüphaneci olan Bay Dikran Mar-dirosyan, bir sohbet esnasında bu Ermeni-Yahudi bir grubun (tarikat/ cemaat) varlığı hakkında Profesör Toros İsrailyan adlı bir akademisyenin verdiği bilgileri özetleyerek iletti:

Karasu ve Batı Fırat kıyılarında Arapkir ve Dersim'e yakın bulunan (dağlık bölgedeki) Eğin'de nüfusunun büyük çoğunluğunu, Hris-

tiyanlığı uygulayan ve Ermenice konuşan bir topluluğun oluşturması söz konusu. Bu cemaat arasından birkaç kişi Tekirdağ'a yerleşti. Tüm diğer Ermenilere benzemeyen âdetleri var:

■ Bir ölümden sonra evdeki her şeyi değiştirirler.

■ Evdeki suyu kullanmayıp dökerler.

■ Matemin yedi günü boyunca çalışmazlar.

Galante yukarıdaki listeyi analiz ederken...

■ Doğu Yahudileri evlerinin içini (dekorunu) matem ifadesi taşıması adına değiştirirler.

■ Yine Doğu Yahudileri bir ölümü takiben matem evinin olduğu kadar, komşu evlerin de birikmiş sularını dökerler. Bu anane şöyle bir inanca dayanır: Ölüm meleği (veya 'Şeytan') ölümü gerçekleştirdikten sonra kılıcı o evin, bazen de komşu evlerin sularında temizlermiş.

Bu eserinde Galante bu konuda şöyle bilgiler veriyor:

"Pakraduniler varlıklarını Yehuda İmparatorluğu'nun sonlarından (MÖ 7. yy), 20. yüzyıla kadar sürdürmüş olan Ermeni-Yahudi karışımı bir kavimdir. Eğin'de, Erzurum-Sivas arasında, Marmara Denizi'nin Avrupa yakasında ve İstanbul Hasköy'de yaşamış oldukları bilinen Pakraduniler, 26 asırdır Yahudiliklerini sürdürmekte gösterdikleri kararlılık nedeniyle Portekiz veya İspanya'da yaşamış Maranolar, Selanikli Dönmeler (Sabetaycılar) ve İranlı Meşhediler⁸ gibi Yahudi kökenli topluluklar arasında sayılabilirler."

St. Gregory
Kilisesi onarımda

Ermeniler içinde de Pakraduniler olarak bilinen Yahudi kökenli bir unsurun 2 bin 700 yıldır varlığını sürdürdüğü söylenir. Yani bu coğrafyanın Mezopotamya ile ilişkisi çok eskilere dayandığı gibi, bölge halkları arasında da çok yakın ve sıcak ilişkiler var. Pakraduniler (Bagratuni/Bagratid) adı verilen ve asırlarca Ermeni toplumunu yöneten cemaatin hikâyesi MÖ 730 yılında başlıyor ve günümüze kadar uzanıyor.⁹

O tarihte, Ermeni Kralı Sannasar, Filistin'e yaptığı seferde İsrail Kralı Hoşea'yı öldürerek, 10 Yahudi kabilesini esir alır. Sonra onları Fırat'ın ötesine, Güney Ermenistan'a yerleştirir. Özetle bölge ile Kudüs havzası arasında çok eski ve yakın bir ilişki var. Bizans'ın krallıklarına son veren Pakraduniler, Selçukluların hâkimiyetine girdikten sonra varlıklarını yüzyıllımıza kadar cemaat içinde devam ettiriyor.

Her ne kadar yukarıdakilere konu olan bilgilerin bazıları kimi kez sosyal medyanın bazı unsurları tarafından "ötekileştirme" ... "antisemitizm" ... Ve "düşman belleme..." amacıyla kullanılsa da bu satırların amacı Kars ve Kars bölgesine ait az bilinenlerden dem vurmaktır!

Çünkü Kars, geçmişte Urartu döneminde Diauekhi Krallığı'na... Ermeni ve Gürcü Bağrat Krallıklarına ve Cenub-i Garbi Kars Hükümeti'ne (Güneybatı Kafkasya Cumhuriyeti'ne) başkentlik yapmış bir sınır şehri – bu özelliği ile Türkiye'de başka bir ülkeye başkentlik yapmış ender şehirlerden biri... Şehir merkezinden 42 km uzakta, Ocaklı köyünde ve tam Ermenistan sınırında bulunan ve Hristiyanlık

Havariler Kilisesi veya nam-ı diğer Kümbet Camii, Bağratlı (Pakraduni) Kralı Abbas tarafından 932'de inşa edildi

Katedral Fethiye Camii

öncelerinde de var olduğu bilinen Ani, Türkiye'nin önemli açık hava müzelerinden biri. 5 hektarlık bir arazi üzerinde. Mimari kalıntıların bazıları hâlâ dimdik ayakta – Sassani, Ermeni, Selçuklu etkisi izlenmekte. Şayet 5 hektarlık bir araziye kapsayan Ani'yi ziyaret, hedeflerinizden biri yaparsanız... Eminim orada Batuhan'a rastlayacaksınız. Ona selamlarımı götürün sevgimi anım-

satın. Ona güvendiğimi ve doktor olacağından hiç şüphem olmadığını lütfen tekrarlayın.

Gezip göreceğiniz arasında Selçukluların inşa ettiği Arslanlı Kapı'yı... XI. yüzyıl süslemelerine sahip Büyük Katedral'i (Fethiye Camii), 1215'te Anılı bir tüccar olan Tigran Honents'in kendi adıyla inşa ettiği Resimli Kiliseyi... Silindirik bir yapıya sahip sekizgen kubbeli Prens Pahlavuni tarafından yaptırılan (MS 980) Abukhamrents (Polatoğlu) Kilisesi-ni... Yarısı bir yıldırımın isabet etmesi ile tamamen yıkılan, diğer yarısının da dimdik bir inatla var oluşunu sürdüren Aziz Patrik Kilisesini... Yapım tarihi belli olmamakla birlikte günümüze sağlam bir şekilde ulaşan, Ani Açık Hava Müzesi'nin ulaşılması en zor olan sarp kayalıklar üzerine Türkiye – Ermenistan sınırının en uç noktasında bulunan, Arpaçay Nehri'nin aktığı derin vadi üzerindeki sarp kayalıklar üzerine kurulu. Rahibeler Manastırı'nı hayranlıkla izleyeceksiniz. Selçuklu Sarayı. Hamamlar. İpek Yolu Köprüsü... Kanımca, Ani önemli bir ziyaret noktası!

Çıldır Gölü nisan ayında bile donmuş halde...

Suzan Nana Tarablus (soldan birinci)

Çıldır Gölü'nde Çıldır...

Yöreden ayrılmadan önce merkezden iki saate yakın bir yolculukla (80 km) Çıldır Gölü'ne kadar uzanarak bir seyir-ü sefer daha eyledik. Oraya varınca resmen coşku-dan çıldırdık!

1 Nisan'da Çıldır Gölü hâlâ tamamen donuktu! Kıyıya vuran dalgalar, serpintiler hepsi dona kalmış kışın bastırıldığı ilk soğukta... Esintide... Rüzgârda. Aslında Kars'ın değil, Ardahan'ın il sınırları içerisinde kalan Çıldır, Doğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük tatlı su gölü, aynı zamanda da en büyük ikinci gölü. Deniz seviyesinden 1959 metre yükseklikte. En derin noktası 42 metre ve tektonik oluşumlu bir göl, Çıldır. Çıldır Gölü üzerindeki Akçakale Adası'nda Neolitik Dönem'den taş anıtlar ve duvar

resimleri bulunmuş. Biz aslında bir kıyı lokantasında balık yemeği plânlamıştık. Buz tutan gölde kalın buz tabakası kırılarak balık avlanıyormuş aslında. Maalesef birçok balıkçının yasaklara uymayarak kontrolsüz avlanmaları balık stoklarını olumsuz etkilemiş... Aradığımız balığı bulamadık... Gölün etrafında çepçevre döndük. Issızlıklarını sorguladık. Çetin iklimine yorumladık, yapı yalnızlığını.

Heyhat! Güzel mi güzeldi!

Buruk bir mutlulukla uzaklaştık.

Zenginleştiren bir gezi...

Evlerimize çantalarımızda bol miktarlarda Kars Kaşarı, damaklara şenlik gravyeri ve Kafkas Arısı ırkından petek petek bal ile döndük! ■

DİPNOT:

¹ Terekemeler, 1910 ile 1950 yılları arasında Rusya'dan Karsa göç eden bir Türk boyudur. Azerilerden farkı bunların genellikle Sünni olmalarıdır. Konuşma dilleri Azerilere çok benzer.

² Orhan Pamuk, KAR, sayfa 16

³ Orhan Pamuk, KAR, sayfa 23

⁴ II. Nikola ya da Nikolay Aleksandroviç Romanov (d. 18 Mayıs 1868 – ö. 17 Temmuz 1918), Rusya İmparatorluğu'nun son çarı ve Romanov Hanedanının hüküm süren son üyesidir. Şubat Devrimi sırasında tahttan indirilen II. Nikola, Ekim Devrimi'nden sonra Bolşevikler tarafından, karısı Aleksandra ve çocuklarıyla beraber idam edildi. Ölümünden sonra Nikola Rus Ortodoks Kilisesi tarafından aziz ilan edildi.

⁵ Orhan Pamuk, KAR, sayfa 17

⁶ Pakraduniler, ilk olarak MS 30 yılında Yenanos adlı İspir kralı ile tarih sahnesine çıktılar. Yenanos'un ardından kral olan Bagarat'dan ötürü Pakraduni olarak anıldılar. Hanedanlık 885 yılında Ashot I tarafından kuruldu. Başkenti bugünkü Ermenistan sınırları içinde bulunan Dvin olmasına karşın 961 yılından itibaren Ani başkent olmuştu. Pakraduni Krallığı'nın güneyinde Abbasilere bağlı Kürt bir emirlik - Mervaniler ve Abbasiler, kuzeyinde Gürcü Pakraduni Krallığı, batısında ise Bizans bulunmaktaydı.

⁷ Avraam Galante, "Histoire de Juifs de Turquie", Cilt 4, s. 279

⁸ Allahdad olayı, 1839'da, Meşhed Yahudilerini zorla İslam'a geçirme olayıdır. Meşhed lideri, adamlarına Yahudilerin evlerine girme emri verdi ve güruh Yahudi cemaatine saldırdı. Sinagog yakıldı, evler yağmalandı, kız çocukları kaçırıldı ve 30 ila 40 Yahudi öldü. Boğazlarına bıçak dayanan Yahudi liderlere, 2400 Yahudi'nin hayatını kurtarmaları için, Kelime-i Şahadet söylettirilip İslam'a geçirildi. Çoğu din değiştirip Meşhed'de kaldı bir kısmı da İran'ın diğer Yahudi cemaatlerine ve Afganistan'a kaçtı. Bu gün Allahdad ("Tanrı'nın Adaleti") olarak anılmaya başlandı ve Yahudiler bu olayın, günahlarının cezalandırılması için gerçekleştiğini düşündü. ("Mashhadi Jews in New-York". Spring 2003. <http://dangoor.com/issue76/articles/76014.htm>) Meşhed'de kalan Yahudiler Kripto Yahudi olarak çifte hayat sürdürdü. Dışarıya Müslüman olarak göründüler; giyim ve yaşam tarzlarını ve isimlerini İranlı komşularınki gibi değiştirdiler. Evlerinde ise gizlice çocuklarına İbranice öğretiler, mum yakıp Şabat'ı kutladılar. (Patai Raphael, 1997. Jadid al-Islam: The Jewish "New Muslims" of Meshhed. Detroit: Wayne State University Press.)

⁹ Gökhan Demirkol <http://blog.radikal.com.tr/Sayfa/pakradunilerin-ermenilere-etkisi-19298>

KAYNAKÇA

Avram Galante,
"Les Pacradounis
ou Une Secte
Armeno-Juive/
Pakraduniler veya
Bir Ermeni-Yahudi
Tarikatı / Baskı:
1933, Fransızca,
İstanbul."

Wikipedia, the
free encyclopedia
"Armenians
descendants of
ten gone tribes of
Israel"

Encyclopaedia
Iranica: <http://www.iranicaonline.org/articles/bagratids-dynasty>

The Great Soviet
Encyclopedia
(1979)

faik sönmez

Mutluluğun bedeni yok!

online alışveriş:
www.faiksonmez.com

www.facebook.com/faiksonmezmoda

www.twitter.com/faiksonmezmoda

WORLD'e özel
9 taksit ve 3 ay taksit
erteleme!

YAŞAMDAN

Serkan GÜZEL

DANTE ve BEN

“ALIP GÖTÜRECEKLER
SENİ HİÇ BİLMEDİĞİN
BİR YERE. HİÇ BİLMEK
İSTEMEYECEKSİN.
ALIP GÖTÜRDÜKLERİ
HALDE, KALIP YANMAK
İSTEYECEKSİN” DEDİ.

Carnaro dolaylarının-
daki Pola'da karşı-
laştım ilk kez Dante
ile. Engebeli top-
rakların durumu içler
acıydı. Mezarlar
sarmıştı dört bir yanı. Mezarların
kapakları açıldı. Öyle acı çığlıklar
yükseliyordu ki; mezardakilerin ezi-
yet çektikleri belliydi. Kim bunlar
diye sordum. Anlatmaya başladı
Dante. Aslında O da bilmiyormuş;
ustasından öğrenmiş dediğine göre.
Sandığımızdan da doluymuş meğer
oranın mezarları. Neresi dedim
burası; bana göre bir kâbusun
ortası. Dedi ki; "Ustamın dediğine
göre burası Cehennemdir" İçimden
bir ses Dante yalan söylüyor ne
Cehennemi, burası bir kâbusun
serap görmemiş çölüdür diyordu.
Fakat gözlerim ateşi görüyor, zihnim
acıyı bana açıklıyordu. Kıyametten
arta kalan bir örtü gibi serilmişti
karanlık üzerimize. Dante, ben
bir de gece... İnançtan yoksun
dairelerde dolaştırmış bilge ustası
Dante'yi. O da bana gösteriyordu,
acının çare bilmez geçmişini. Benim
inançsızlığım belli ki kızdırmıştı onu.
Gel ve gör dedi; işte burası senin
gibilerin hazin sonu. Bundan sonra
ne olacak diye sordum. "Alıp götü-
recekler seni hiç bilmediğin bir yere.
Hiç bilmek istemeyeceksin. Alıp
götürdükleri halde, kalıp yanmak
isteyeceksin" dedi.
Ortalarda görünmeyen Bilge usta-
sını anlatıp duruyordu. Cehennemi,
Araf'ı, Cenneti betimliyordu.
İnançsızlığını terk et dedi sert bir
şekilde. Ustası demiş ki; Ona söyle
ben bile kurtaramam böyle giderse.
Güldüm ve dedim ki; Ah be Dante;
İnanamayacağım kadar büyük
olmalı beni yaradan. İnançsızlığımı
hafife alma, karnıma sancılar
saplayan düşlerimi küçümseme.
Avuçlarımdaki çizgileri benden esir-
gemeyene selam söyle. De ki; her
yönden sürgün edilse de Serkan;
elbet geri dönecek, olması gere-
ken olacak elbet. İnanmıyorum ne
Ustana ne sana. İnanmıyorum ne
kadere ne Tanrı'ya.
Elleriyle ağızımı kapadı Dante; "sus"

dedi "sus." Elimi tutup çekti götür-
dü beni. Daha önce hiç görme-
diğim bir yere gelmiştik. Gözleriyle
çevreyi taradı, sanki yalnız olup
olmadığımıza baktı, ustası da öyle
yaparmış. İçindeki kuşku silinince
gözlerindeki de silindi. Ve ağlama-
ya başladı küçük bir çocuk gibi. O
hali beni de ağlattı. İkimizde o sırrı
hala çözemedik. Neyin gizliydi
Cehennemin orta yerinde ağlatan
bizi. Bana dönüp; "Çektiğim ceza
bana öğretti kim olduğumu. Bu
ateşler aydınlattı kaderimin yolunu.
Lütfen" dedi sonra "Lütfen Serkan;
herkes anlamasın beni ama sen
anla." Gözyaşlarıyla cevap verdim
Ona. Kim olduğumu değil fakat kim
olmadığımı biliyorum. Tüm dikkatiyle
dinliyordu beni. Körü körüne inanan
biri değilim mesela. Hurilerin masalı
ve ateşin kolpasıyla (dalaveresi/hile-
si) yaşayamam asla. Bulunduğu yer-
den hızla üzerime yürüdü. Haykırdı;
"ne diyorsun sen böyle! Hiç günüşiği
vurmadı mı senin gözlerine? Nefesi
içine çekerken sormadın mı neden
diye? Seni var eden gücü merak
etmedin mi? Yaptıklarının ve yapa-
caklarının bedelini hiç düşünmedin
mi?!" Susup birkaç adım uzaklaştı
geriye doğru. Kendisine hiç karşılık
vermediğini görünce dayanamadı.
"Susma öyle, bir şeyler söyle." Dedi.

*Aynı dili konuşurken bile
Aynı bakamıyoruz seninle
İşte bu yüzden Dante,
Farklı hedeflere varacağız
Aynı yöne yürürken bile...*

Bu sözlerimden sonra daha çok
kızdı bana ve artık bağırıyordu açık-
ça. "Sen kendini ne zannediyorsun
Serkan. Tanrı'nın gücünün yanında
sen kim oluyorsun! Seni yutacak
bu ateşten hiç korkmuyor musun?!
Cennetin bereketli topraklarını
hayal etmiyor musun?! Cevap
versene" dedi daha sert; "bir şey-
ler söyle!" Ben ne kendimi ne de
seni bir şey sanmıyorum. Anlattığın
Tanrı'nın gücü senin zayıflığından,
O'nun kusursuzluğu senin kusurla-
rından besleniyor. Madem Tanrı'ya
inanıyorsun o halde sen söyle.
O'nun yarattığı ateş O'nun yarattığı
insanı kül edince O'nun eline ne
gececek. Tanrıyla sen birbirinize

karişmiş iki farklı günahsınız aslında.
Dedim. Hemen sözümü kesip dedi
ki; "İşte bu yüzden Cennet için dua
etmeliyiz. Cennetin olduğu yerde
günah olmaz." Dedim ki gülerek;
Günahın olmadığı yerde Tanrı da
barınmaz. Gözlerini gözlerime
dikerek düşmanca baktı bir süre.

*Hangi bakış düşman eder seni sana
Hangi lisan ayırır ki kalbi aynadan*

Kızgınlığı bu sözlerimle de geçme-
mişti. "Sen inançsız birisin Serkan.
Seni ne ben kurtarabilirim ne de
ustam" dedi. Sanki kurtarılmayı
bekleyen bir halim varmış gibi
konuşuyordu. Kurtarılmayı bekle-
yen kendisiydi bunu görmüyordu.
Kendi evinde çarpiha gerenler
gibiymiş kendini. Kendi kollarıyla
kendi yarattığına sarılan bir rüya-
perestti. Kızamıyordum ona; vardır
elbet bir bildiği diyordum. Ben bun-
ları düşünürken ani bir hareketle,
Dante toprağa doğru eğilip dedi
ki; "ey kara toprak niçin açmıyor-
sun kapılarını" sağ elimi sol omzu-
na koyarken dedim ki; "Ey Dante
kapamayasaydın toprağını keşke, tüm
kapıların yüzüne. Sadece ustasının
söylediklerini anlayan Dante, sözle-
rimi anlamadı. Anlamaya da çalış-
madı. Sonra görünmez oldu Dante
tıpkı ustası gibi. Yaşlı ozana gitti
belki de. Belleğimde kara haberler
içeren sözlerle birlikte uçup gitti.
Uydurduğun Tanrı'na mı gittin diye
soramadım. Kendini teselli etmek
için hayali Ustanla konuşmaktan
yorulmadın mı diyemedim. Bana
kızdığı için Kâbusun orta yerinde terk
edip gitti beni. "Ölümünü geciktir-
mek için papaz çağırtan, bir ayağı
çukurda azılı bir katile günah çıkar-
tan papaz gibiydim orada."
Oysa ustası onu hiç yalnız bırakma-
mıştı.
Din sömürücülerine kanmayan
Dante dinin kendisine kanmıştı.
Kendini kemiren bir fare gibi terk
etmişti ruhunu. Onunla Beraber
yarattığı Cehennemde yok olmuş-
tu. Bunu görmesini her şeyden çok
isterdim. Kendi yarattığı Tanrı O'nu
yok etmeden önce bunu anlaması-
nı çok isterdim.

*Ayın doğuşuna birlikte tanık olduk
seninle
Söylesene Dante
Hangi yıldız çirkindi o gece... ■*

"İdeoloji ve İktidar Ekseninde Eğitim" sempozyumunda "ideoloji" ne arar..?!

Goethe Enstitüsü ve Avusturya Kültür Ofisi'nin de katkılarıyla Boğaziçi Üniversitesi'nde yapılmış olan iki günlük "Üniversite Reformu ve Yahudi Akademisyenlerin Mirasını Yeniden Değerlendirmek" sempozyumu artık gerilerde kaldı... Kimi çok değerli katılımcıların nice sunumlarına rağmen, gene de kanımca "ağaçlardan, orman görülmüdü" bir türlü...! İzninizle –ve ilgi duyanlarınız için– Nazi döneminde Türkiye'de çalışmak üzere davet edilmiş kimi Alman/Avusturyalı akademisyenler konusunu yıllardır araştırmış biri olarak, bu olguya toparlayıcı bir bakış atmak isterim...

İstanbul Üniversitesi'nde okuduğum yıllardan daha da önceleri, babamın anlattıklarıyla bu bilim adamları ile gıyaben tanışmıştım: Kendisi 1930'lu yıllarda Eminönü'nde çalışırken, arada bir Mercan Yokuşu'nu tırmanarak Edebiyat ve İktisat Fakülteleri'nde Auerbach, Spitzer ve Neumark gibi profesörlerin derslerine hariçten katılır, entelektüel gelişimine büyük katkılarda bulunmuş bu hocaların derslerini birer konferans olarak dinlermiş... Çok daha sonra, 1968 yılında okumaya başladığım İşletme Fakültesi'nde, bu bilim dalını ülkemize getirmiş olan Prof. Alfred Isaac'ın dekanlık bürosunda asılı duran fotoğrafını gördüğümde, konuya ilgi duymaya başlayıp bu dönem hakkında (halen!) en önemli çalışma olan, Horst Widmann'ın "Exil und Bildungshilfe" ("Sürgün ve Eğitim Desteği"; değişik başlık altındaki Türkçe çevirisi için karşı sayfaya bakınız) kitabını okumuştum.

Üniversite Reformu'ndan bugüne tam 80 yıl geçti – ve 1933'de ülkemize gelmeye başlamış, önemli bir bölümü Yahudi olan bilim adamları hakkında süregelen bakış açılarını, birbiriyle çelişen üç ana başlık altında sorgulayıcı biçimde incelemenin zamanı gelmiştir artık! Bu sayfaya sığmayacak, ancak kesinlikle çok daha geniş bir irdelemeyi gerektiren, hakkında tezler dahi yazılabilecek bu görüşleri şöyle özetlemek isterim: - 1933-1950 dönemi ile yabancı bilim adamlarına "pragmatik bakış" olarak adlandıracağım ilk yaklaşım, başta kendi öğrencilerinin bire bir yaşanmış, öte yandan konuya tamamen nesnel biçimde bakan diğer bazı bilim adamları tarafınca da gerek akademik, gerekse insani açıdan değerlendirmelerini içeriyor. Örnek olarak, Cogito dergisinin yayımlamış olduğu bir panelde¹ tıp, tarih ve mimarlık profesörleri Aykut Kazancıgil, İlber Ortaylı ve Uğur Tanyeli, bu konuk akademisyenlerin Türkiye bilim dünyasına sağlamış oldukları kazanımlarının son derece nesnel ve tarafsız biçimde irdelemelerini, veya pediatri profesörü Albert Eckstein'in öğrencisinin öğrencisi olan Prof. Nejat Akar'ın, araştırmaları sonucu kaleme aldığı hekim/eğitmen/gezgin/fotoğrafçı portresini² gösterebiliriz. - Diğer yaklaşıma "romantik bakış" demek istiyorum! Burada ortaya çıkarılmaya çalışılan, Nazi kıyımından sakınmak durumunda kalmış bu akademisyenlerin özellikle Yahudi oldukları için Türkiye üniversitelerine çağrı almış olmalarıdır... 1492 yılında İspanya engizisyonundan nasibini almış olan Sefarad halkının II.Beyazıt tarafından Osmanlı'ya kabul edilmiş olmaları ile koşutluklar arayan kimi yorumcular, burada "hoşgörü" kavramına göz kırpmaya çalışıyorsa da, tarafsız bir tarihçilik ile durumun öyle olmadığı kolaylıkla görülebiliyor. Gerçek şudur ki, 1933 Üniversite Reformu'nun ana ilkesi, o dönemin "batılılaşma" yöneliminin ışığında Av-

rupalı bilim adamlarını konuk etmekti. Onlar ise, Hitler döneminin ırkçı politikası sonucu Yahudi oldukları kadarıyla, örneğin Ernst Reuter gibi sosyalist, bazılarının ise (Avusturyalı mimar Margarete Schütte-Lihotzky gibi) aşırı komünist eğilimliydi..! Bu bağlamda, dergimizin Haziran sayısında altını çizmiş olduğum³ "...bazı etkinliklerde bu 'konuk akademisyenler' döneminin abartılı başlıklarla sunulup yanıltıcı biçimde yorumlanmasından da kaçınmak gerekir..." dileğimin, Boğaziçi Üniversitesi'nde dinlediğimiz bazı sunumlarda özellikle yerine gelmiş olmasından çok memnunum!

- Aynı sempozyum boyunca dile getirilmiş olan diğer bazı sunum ve yorumlarda ise "ideolojik" demesem de, "eleştirel" olarak nitelendireceğim bakış açısı ağır basıyordu... Yapıcı olan eleştirilere hiç kimse karşı çıkamaz – ancak 70-80 yıl geride kalmış olan bazı durumlara öznel yorumların katılması, en hafifinden akademik sözcük dağarına sığmaz! Örneğin,

Alman yüksek öğrenim ortamında "Privatdozent" (= kadro dışı olarak üniversitelerde ders veren) olarak bilinen, İstanbul Üniversitesi'nin bir kürsüsüne çağrılmaya layık görülmüş değerli bir bilim adamına profesör ünvanının verilmesini "eleştirmek", veya çağının önde gelen Romanoloji uzmanlarından Prof. Auerbach'ın gene aynı üniversiteyi bir "sıçrama tahtası" olarak kullandığını öne sürmek, akademik tartışma ortamına uygun düşmez kanısındayım – ve bu düşüncemi sırası gelmişken dile getirmek gereğini de buldum...

Hiç kuşku yoktur ki, bazı siyasi kararlar sonucu yerel üniversite ortamına "ithal" edilmiş olan yüzü aşkın –üstelik çoğu Yahudi olan!– genç akademisyenlerin yerel kadrolar ile birçok konuda uyum sağlayamamış, bu atamalar ile nice kuvvet dengeleri altüst olmuş ve kimi çekişmeler, kıskançlıklar ortaya çıkmış olabilir – ancak insanoğlunun yaradılışına uygun bu tür kişisel sorunlar, uzun vadede elde edilmiş sonuçların yanında, gülünç demesek de, oldukça soluk ve önemsiz görünmüyor mu? Amaç, bu değerli bilim adamlarının niye ve nasıl Türk akademik ortamına kazandırılmış olmasını aydınlatmaktan öte, buradaki katkılarını nasıl, kimlerin desteği ve nereye kadar sunmuş olduklarını araştırmak ve değerlendirmek – dahası, bu yararlı etkileşimin niye daha fazla süremediğini irdeleyerek, bu gelişmelerden dersler çıkarabilmektir. ■

1 "Türkiye'nin Yabancıları" / Cogito Düşünce Dergisi, Sayı 23, Yaz 2000; "Söyleşi", s.119-133

2 N.Akar: "Bozkır Çocuklarına Bir Umut"; Güler Yayınları, 2008

3 "İki Reiner'den iki kitap tanıtımı"; Şalom Dergi, Sayı 24, Haziran 2013, s.86

» Horst Widmann: "Atatürk ve Üniversite Reformu";

çev.: A.Kazancıgil & S.Bozkurt;
Kabalcı Yayınları, 2000; 536 sayfa

Nazi kıyımlarından Türkiye'ye sığınmış akademisyenler hakkındaki bu "kaynak eser", pedagoji profesörü olan Widmann'ın doktora tezi olup 1973 yılında kitap olarak yayımlanmış ve 1981 yılında

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi öğretim görevlileri tarafınca dilimize kazandırılmıştır. Türkiye'deki yüksek okulların kısa bir tarihçesi ile başlayarak 1933 Üniversite Reformu'na geniş yer veriyor, Alman ve Avusturyalı akademisyenlerin ülkemize çağrılış süreci ile gelişimini, karşılaşılan sorunları ile kazanımlarını ayrıntılı biçimde değerlendiriyor ve 200 sayfayı bulan eklerinde -yeni baskısı yapılmadığından- 2000 yılı itibarıyla tüm yabancı akademisyenlerin kısa özgeçmişleri, eserleri, asistan ve öğrencileri hakkında bilgi veriyor. İngilizlerin dediği gibi, "a must read"!

» Arnold Reisman: "Nazizmden Kaçanlar ve Atatürk'ün Vizyonu";

çev.: G.Ç.Güven; İş Bankası Kültür Yayınları, 2011; 619 sayfa

Mühendis kökenli olan Reisman, 1999-2003 yılları arasında Türkiye'de Sabancı Üniversitesi ve İTÜ'de konuk profesör olarak çalıştığı sıralarda, "Türk dostu" olarak çığageldi ve 2011 yılındaki zamansız ölümüne dek Türkiye'nin çeşitli konuları hakkında bir düzineye yakın kitap yazdı. Bunların arasında, Widmann'a öykünen ancak daha akıcı biçimde okunabilen, çeşitli anekdotlar ve görsel malzemelerle bezenmiş bu çalışması, konuya bilimsellikten daha uzak bir bakış ile yetinen ilgililere hitap etmekle birlikte, gene de birçok ilginç bilgiler sunmaktadır.

» Kemal Yalçın: "Haymatlos";

T.İş Bankası Yayınları, 2011; 636 sayfa

Bir basamak "daha kolay" olup, neredeyse bir öyküler demeti gibi okunabilen bu kitap, Almanya'da yaşayan belgesel roman yazarı Kemal Yalçın tarafınca, 1933 Üniversite Reformu'nun ön planında iki biyografiye yer veriyor. Kasıtlı olarak -ve okuru kesinlikle rahatsız etmeyen- iç içe girmiş kitabın 12 bölümünde, Yahudi olan annesi ve kardeşiyle Nazi zulümünden Türkiye'ye kaçan Cornelius Bischoff'un akıl almaz yaşam öyküsüyle gene aynı nedenle aynı dönemde Türkiye'ye gelmiş olan hukuk profesörü Ernst Eduard Hirsch'in sürgün yıllarına tanık oluyoruz. Çocukluğunu Nazi etkileşimiyle geçirmiş Cornelius'un nasıl da "Almanların en Türkü, Türklerin de en Almanı"na dönüşmesinin yanı sıra, Yaşar Kemal'in en önemli yapıtlarını Almancaya kazandırdığını öğreniyoruz. Öte yandan, Alman Yahudisi Prof. Hirsch'in nasıl ve niye Türk vatandaşlığına geçip Ankara bürokrasisinde önemli kademelere geldiğini ve bu ülkeye sağlamış olduğu tüm hizmetlerden sonra niye de 1952 yılında ana yurduna geri döndüğünü okuyoruz.

» - Ernst E.Hirsch: "Anılarım"; çev.: F.Suphi; Tübitak Yayınları, 1997; 400 sayfa

- Fritz Neumark: "Boğaziçi'ne Sığınanlar"; çev.: D.Karlıbel; Neden Kitap Yayıncılık, 2008; 263 sayfa

- Phillip Schwarz: "Kader Birliği"; çev.: N.Alçı; Belge Yayınları, 2003; 100 sayfa

Yabancı akademisyenlerin Türkiye yılları hakkındaki en ayrıntılı bilgilerin, kendi yazdıkları anılardan edinilebileceğine kuşku yoktur... Ancak ne yazık ki sadece üç anı kitabı Türkçeye çevrilmiş olup, ikisinin baskısı tükenmiştir. Maliyeci Neumark ve patolog Schwartz'ın son derece ilginç kitaplarını internet sahaflarından edinmek mümkün olmakla birlikte, ilki hakkında <http://fritzneumark.blogspot.com> linkinden de yararlanmak mümkündür. Hukukçu Hirsch'in anılarını yayımlamış olan Tübitak ise, bu kitabın ikinci baskısını yaptırmakla önemli bir boşluğu gidermiştir. Neumark'ın yanı sıra, özellikle Schwartz'ın da anılarında yer alan Cumhuriyetin Onuncu Yıl kutlamaları sırasında, Almanya'dan kovulmuş olan bu değerli bilim adamlarının Türkiye'ye gelir gelmez Dolmabahçe Sarayı'ndaki 29 Ekim resepsiyonunda önemli birer konuk olarak karşılanmalarını okuduğumda, çok etkilenmişim...

» Nejat Akar: "Bozkır Çocuklarına Bir Umut";

Gürer Yayınları, 2008; 224 sayfa

Bir anı kitabı olmamakla birlikte, pediatri profesörü Nejat Akar'ın, hocalarının hocası Prof. Albert Eckstein'in yaşamöyküsü ile Türkiye'deki yıllarını bir dedektif gibi

araştırıp son derece akıcı biçimde kaleme almış olması, bu dönem ile son derece önemli bir tip adamı hakkında bilgi edinmemize yönelik çok büyük bir kazanımdır. Ankara Hacettepe Tıp Fakültesi'ndeki eğitim çalışmalarının

yanında, tüm Anadoluyu dolaşarak özellikle bebek ölümlerinin önlenmesi uğruna giriştiği çığır açıcı çalışmalar, Türkiye tıp tarihine girmiştir bile. Öte yandan, yoğun biçimde sürdürmüş olduğu yurt gezileri sırasında yapmış olduğu antropolojik saptamalar ve profesyonel bir fotoğrafçıyı aratmayacak şekilde çektiği binlerce kare, kırsal yaşamın önemli belgeleri haline gelmiştir. İşte, Dr. Akar'ın tüm bunları anlatan alçak gönüllü çalışması, önemli bir hekim ve araştırmacı olmasının yanı sıra, dört dörtlük bir insan olduğunu da açığa çıkarıyor, Prof. Albert Eckstein'in...

Anı kitaplarından bir demet.

DÜNYA SİNEMALARI -19

İTALYAN SİNEMASI - 7

İtalyan Sineması kapsamında, modern sinemanın üç büyük öncüsü, Antonioni, Fellini ve Pasolini'yi tanımiştık. Bu yazımızda, bu büyük "auteur"lerle yaşıt önemli yönetmenlere odaklanacağız.

GILBERTO PONTECORVO

Varlıklı anti-faşist bir Yahudi ailenin 8 çocuğunun beşincisi olarak Pisa'da doğan Gilberto (Gillo) Pontecorvo (1919 - 2006), Pisa Üniversitesi'nde kimya okumuş, Mussolini'nin ırk ayrımı kanunlarını onaylamasından sonra Paris'e yerleşmiş, Alman işgalin-

den sonra kız arkadaşı Henriette'le St.Tropez'ye kaçmıştı. St.Tropez'de René Leibowitz'den müzik eğitimi alan Pontecorvo, Henriette'le evlenmiş, İtalyan Komünist Partisi'nin yeraltı teşkilâtına katılmıştı.

Direnş sürecinde gazeteciliğe atılan, kurtuluştan sonra hem İtalya'da hem Fransa'da yaşayan, 1950'lerin ortalarında Komünist Partisi'nden ayrılan Pontecorvo, Henriette'den boşandıktan sonra ömrünün sonuna kadar evli kalacağı, üç oğlunun gelecekteki annesi Picci ile tanışır.

Rossellini'nin "Paisa"sını izledikten sonra, Eisenstein ve Pudovkin hayranlığı, yerini Yeni Gerçekçi tutkuya bırakır ve 16mm'lik bir kamerayla belgeseller çekmeye başlar.

Dalmaçya kıyılarındaki balıkçıların küçük bir adadaki yaşam savaşına odaklanan ilk filmi "La Grande Strada Azzura / Geniş Mavi Yol"un (1957) başarısı ona Nazi toplama kamplarıyla ilgili bir film teklifi getirir.

Soykırım sırasında, en çok insanlık onurunun toplama kamplarında sistematik olarak yok edilmesinden etkilenmiş olan Pontecorvo, düzeni sağlamak için Nazi'lerin sabıkalı tutuklular arasından seçtikleri ve hiz-

metleri karşılığı hayatlarını bağışlayarak ayrıcalıklar verdiği "kapo"ların öyküsünü çeker.

"Kapo"nun (1959) Venedik'te coşkunca alkışlanması Pontecorvo'yu, genelde her türlü direnişin, özeldenye sömürge karşıtı mücadelenin sinemasal karşılıklarını aramaya yöneltir. Özgürlüğüne yeni kavuşan Cezayir yönetiminin isteğıyle 1966'da, çağın en kanlı isyanlarından birini iki tarafın da bakış açısıyla vererek, savaşın nasıl bütün taraflara acı çektiğinin ve nasıl herkesi kirlettiğinin altını çizen "La Battaglia di Algeri / Cezayir Savaşı"nı çeker.

İlk kez "Kapo"da kullanmış olduğı teknikle, haber belgeselini anımsatan grenli siyah-beyaz çekimlerinin ve hemen hiç profesyonel oyuncu kullanmayışının benzersiz bir gerçeklik duygusu kattığı, filmlerinin çoğunda müziklerini de besteleyen Pontecorvo'nun bir "senfonik strüktür" olarak müziğini Ennio Morricone ile beraber yazdığı film, Venedik festivalinde olağanüstü övgüler alarak Altın Aslan'ı kazanır.

Fransa'da yasaklanan ve başta Louis Malle olmak üzere pek çok sinema sanatçısının baskılarıyla ancak 1971'de vizyona girebilen "Cezayir Savaşı"nın ardından "Quemada / Burn / İsyan" (1969) gelecektir. Quemada'da, bir Portekiz sömürgesinde İngilizlerin şeker kamışı ticaretini geliştirmek için köleleri isyana teşvik etmiş olan

William Walker (*Marlon Brando*), on yıl sonra, bu kez isyancılar İngilizlerin ticaretini tehdit ettiklerinden kendi yarattığı gücü yok etmek için adaya geri dönmektedir. Bundan sonra, çoğu belgesel olmak üzere az sayıda film çekmiş olsa da *Pontecorvo*, tüm zamanların en önemli politik filmlerinin üçü, "*Kapo*", "*Cezayir Savaşı*" ve "*Quiemada*" ile sinema tarihine geçmiştir.

FRANCESCO ROSI

Bir orta sınıf burjuva ailesinin çocuğu olarak, faşizmin iktidarı ele geçirdiği 1922'de Napoli'de doğan "*medenî cesaretin şairi*" Francesco Rosi, yarım yüzyılı aşkın bir süredir saygın ve angaje bir siyasal sinema yapmaktadır. Ailesinin arzusuyla hukuk okuyan, sinemaya *Visconti*'nin asistanlığını yaparak geçen *Rosi*'nin bir yeraltı kartelinin kontrolündeki Napoli meyve-sebze halinde geçen ilk filmi "*La sfida / Meydan Okuma*" (1958),

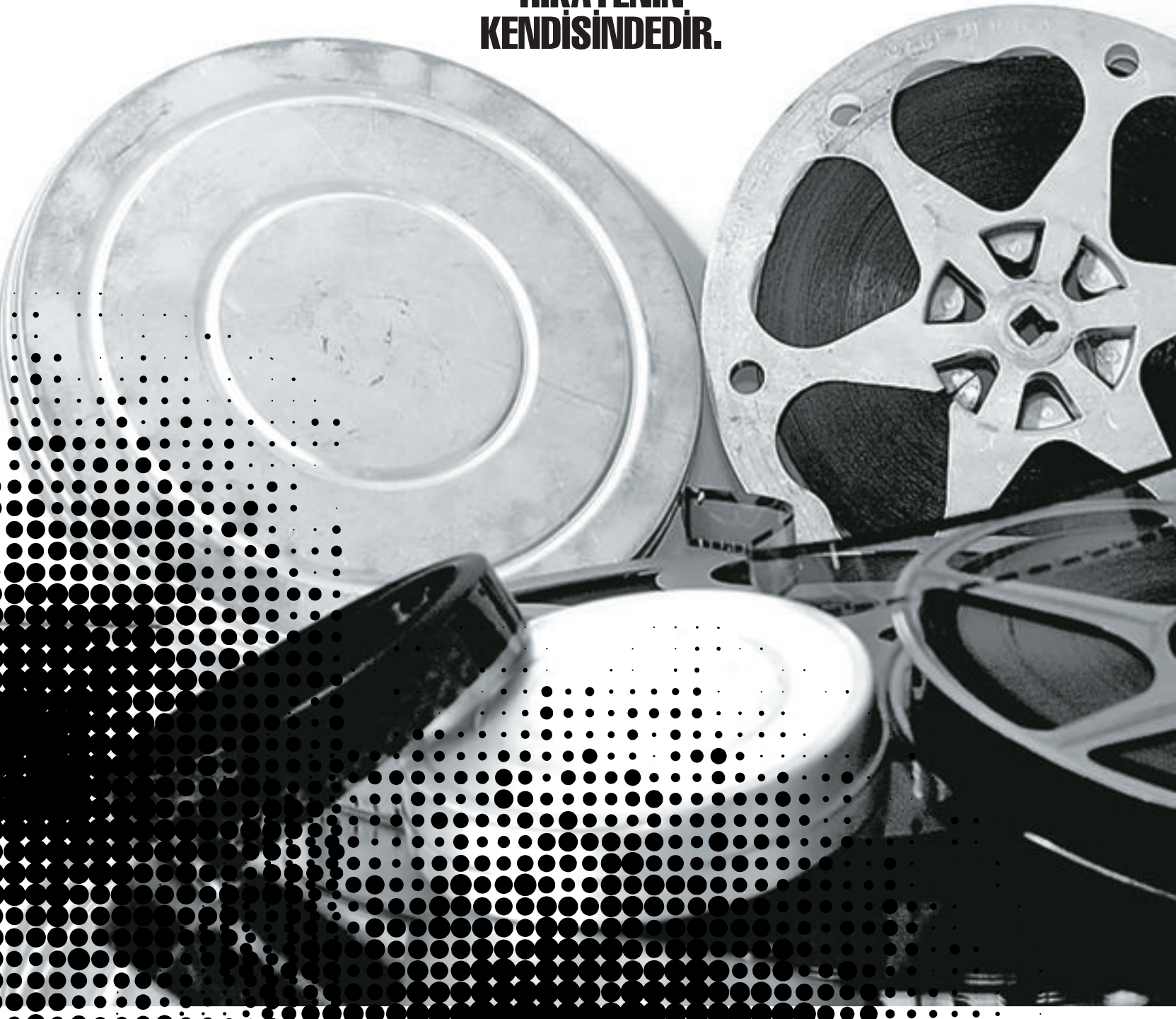
Güney İtalya'nın, iktidarı elinde tutanlar tarafından yasal ya da yasa dışı yollarla, toplumsal ve siyasal olarak geri bırakılması ve giderek "*farklı bir ülke*" olarak görülmesini ele aldığı ilk çalışmadır. "*Güney Sorunu*", bundan böyle çekeceği pek çok filmin ana temasını oluşturacaktır. "*I magliari / Tuhaflıyeciler*" de aynı soruna göçmenler üzerinden eğilen *Rosi*'ye

"büyük yönetmen" sıfatını üçüncü filmi, "*Salvatore Giuliano*" (1961) kazandıracaktır. Küçük çapta karaborsacı gangsterken bir polisi öldüren, kaçtığı Batı Sicilya'da yerel bir *Robin Hood*'a dönüşen, 1950'de esrarı hâlâ çözülmemiş şartlarda öldürülen gerçek bir kişinin yaşamından yola çıkarak, "*cine-inchieste / soruşturma sineması*" olarak adlandırdığı, "*belgesel değil ama belgeli*" filminde *Rosi*, sonunda bu tür karmaşık olaylarda tek bir gerçeğe ulaşmanın imkânsız olduğunun fark edileceği, olaya karışanlar arasındaki ilişkilerden gerçeği bulmaya çalışan, kronolojik olmaktan çok tematik bir araştırmaya girişmiştir. "*Giuliano*"nun eleştirel ve ticari başarısı, *Rosi*'nin sinemanın toplumsal süreci etkileyebilecek güce sahip olduğu inancını pekiştirecek ve bir sonraki çalışması "*Mani sulla città / Şehrin Üzerindeki Eller*" (1963), "*iktisadi mucize*"nin başladığı yıllarda İtalya'nın birçok kent merkezini harabeye çeviren inşaat spekülasyonlarına odaklanacaktır.

İtalyan sineması dünya sinemasına çok önemli yönetmenler ve yapımlar kazandırmış, Avrupa'nın en önde gelenidir. Hollywood'u Hollywood yapan adamların da çoğu İtalyan kökenlidir...

**İTALYAN
SİNEMASI'NDA
KOMEDİ
HİKÂYESİNİN
KENDİSİNDEDİR.**

**İkinci Dünya Savaşı sonrası
ABD ve İngiltere'nin ardından
müthiş bir atılım ve özgün
senaryolar ile İtalyan sineması,
yeni gerçekçilikakmini ortaya
çıkarmış bir sinemadır.**

'Cristo si è fermato a Eboli / İsa Eboli'de Durdu'

'La Tregua / Ateşkes'

'Romeo ve Jülyet'

'La Traviata'

Rosi, Emilio Lussu'nun savaş karşıtı romanından uyarladığı ve erkek topluluklarındaki güç ilişkilerini ele aldığı "Uomini contro / Karşıt Görüşte Erkekler" (1970) peşinden "cine-inchieste"ye geri dönerek filmografisinin en başarılı üç filmi çekecektir: "Il caso Mattei / Mattei Olayı" (1972), "Lucky Luciano" (1973) ve "Cadaveri eccellenti / Mükemmel Cesetler" (1976).

Politikacı Enrico Mattei'nin öldürülmesini "Giuliano"daki gibi kronolojiye uymaksızın araştıran "Il caso Mattei"de olsun, Gian Maria Volontè'nin ünlü gangstere olağanüstü bir yorumla yaklaştığı "Lucky Luciano"da olsun, yönetim gücünü elinde tutanların suç ortaklıklarına odaklandığı "Cadaveri eccellenti"de olsun, Rosi'yi ilgilendiren bu karizmatik suçluların kişilikleri değil, toplumsal, siyasal, yasal ve yasadışı ağların bu insanları var edilişle, var oldukları ve güçlerini kullandıkları ortamların giderek onları kuşatarak yok etmesidir.

"Cristo si è fermato a Eboli / İsa Eboli'de

Durdu" (1979), anti faşist yazar Carlo Levi'nin Güney İtalya'daki sürgün yıllarına ait anılarının sadık bir uyarlamasıdır. Bu dokunaklı ve des-tansı ağıt, giderek yok olan İtalyan kırsal kültürüne bir saygı duruşu olduğu kadar, "Güney Sorunu"nun en radikal eleştirisidir de.

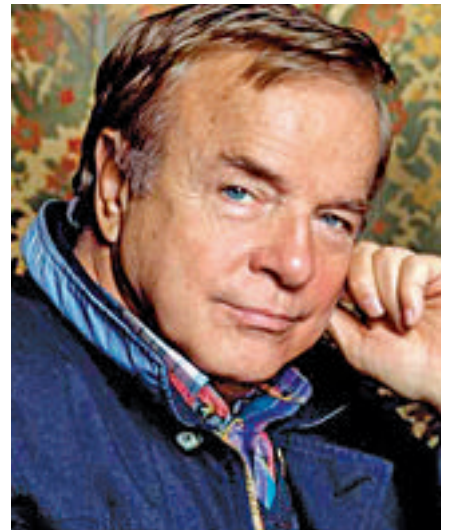
1980'lerin İtalya'sının sorunlarına benzer bir duygusallık ve olağanüstü bir şiirsellikte eğilen "Tre fratelli / Üç Kardeş" (1981), Rosi'nin görüşlerinden ödün vermeden, salt siyasi bir sinemadan biraz uzaklaşarak, daha kişisel deneyimleri araştırmaya yöneldiği ilk filmidir.

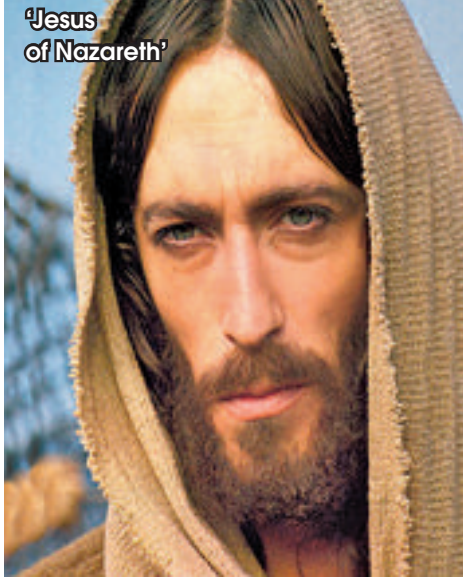
Arada, doğal dekorlarda çok etki-leyici bir opera uyarlaması çeker: "Carmen" (1984). "Cronaca di una morte annunciata / Kırmızı Pazartesi" (1987) ve "Dimenticare Palermo / Palermo'yu Unutmak" (1990) gibi iki yarım-başarının ardından Ro si, 1992'de doğduğu kente çok kişisel bir saygı duruşu olan "Diario napoletano / Napoli Güncesi"ni yapacak, 1997'de bir başka Levi'nin, bu kez soykırımdan sağ kurtulan Primo

Levi'nin eve dönüş öyküsünü sine-maya uyarlayacaktır: "La Tregua/ Ateşkes". "La Tregua", bugünlerde doksanını geçen Rosi'nin çektiği son filmidir.

FRANCO ZEFFIRELLI

1923'de Floransa'da doğan, "ruhunun en derinine kadar Katolik", sağcı (1994-2000 arası Berlusconi'nin

'Jesus of Nazareth'

'The Champ / Şampiyon'

'Cronaca familiare / Aile Güncesi'

'Le Soldatesse / Kadın Askerler'

Forza Italia partisinde senatörlük yapmış) ve eşcinsel, yazar, sinema-opera yönetmeni, sanat direktörü, dekor-kostüm tasarımcısı *Franco Zeffirelli*, sinemaya *Visconti*'nin "*La Terra Trema*" filminde yardımcı yönetmen olarak girmiştir. Ustası gibi ünlü bir tiyatro ve opera yönetmeni olan *Zeffirelli*'nin sinemaya en büyük katkısı, özellikle "*La Traviata*" olmak üzere gösterişli ve görkemli opera filmleri olmuştur.

Filmlerine kişisel aşırılıklarıyla ikilemelerini de aksettiren *Zeffirelli*'nin inişli çıkışlı filmografisinde, en başarılı başkişilerini 16 yaşındaki iki yönetmenin yorumladığı "*Romeo ve Jülyet*" olan birkaç *Shakespeare* uyarlaması, Avrupa televizyonlarında her yıl gösterilen "*Jesus of Nazareth*" adlı dini, mini-dizi ve benim kuşağımın çok iyi anımsayacağı, sinema tarihinin en ağdalı ve sulu-göz melodramlarından "*The Champ / Şampiyon*" (1979) da var. On yıldır film çekmeyen *Zeffirelli*,

ilerlemiş yaşına rağmen opera sahnelemeye devam ediyor.

VALERIO ZURLINI

Roma'da hukuk okurken tiyatroya atılan, savaşta *Pontecorvo* gibi direniş hareketine ve İtalyan Komünist

Partisi'ne katılan *Valerio Zurlini* (1926 - 1982), ilk filmi "*Le Ragazze di San Frediano / San Frediano'nun Kızları*"'nı 1955'de çekmiş. Bu ilk ve tek komedinin ardından, faşist bir babanın sorumsuz oğlu ile bir savaş şehidinin dul karısının aşkını karamsar tonlarla savaş sonrası fonunda öyküleyen "*Estate violenta / Öfkeli Yaz*" (1959)'ı çevirmiş. Tematik olarak benzer "*La Ragazza con la valigia / Bavullu Kız*" (1961), orta yaşa merdiven dayamış bir kabare şarkıcısı ile gencecik bir yönetmenin imkânsız aşkını anlatmış.

Olağanüstü görsellikteki bu iki melodramatik öykünün ardından çektiği ilk renkli filmi "*Cronaca familiare / Aile Güncesi*" (1962), Venedik'te Altın Aslan'ı *Tarkovsky*'nin "*İvan'ın Çocukluğu*"yla paylaşmış. Bir delikanlıyla ağabeyinin yıllara yayılan sevgi ve dayanışma öyküsünü, *Florsansa* sonbaharının soğuk renklerinde anlatan bu yumuşak ve hüzünlü

'El Cochecito'

'Lisa'

'La Dernière Femme'

'La Grande Bouffe'

film, görsel olarak, *Zurlini*'nin bütün filmleri gibi İtalyan ressamlarının, özellikle *Giorgio De Chirico*, *Giorgio Morandi* ve *Ottone Rosai*'nin etkilerini taşımaktadır. Su yüzüne çok az çıkan kontrollü duygusallığı ve olağanüstü görselliği ile "*Cronaca*" kuşkusuz yönetmenin başyapıtıdır. Çevrildiği yıllarda pek fark edilmeyen, ancak değeri son yıllarda anlaşılan bir ikinci başyapıt, siyah beyaz bir haber belgeseli gibi çektiği "*Le Soldatesse / Kadın Askerler*" (1965), II.Dünya Savaşı sırasında İtalyan askerlere moral vermek için "askere alınan" ve Arnavutluk'taki bir geneleve götürülmekte olan bir gurup fahişenin öyküsüdür. Yakın planlarıyla *Dreyer*'i hatırlatan bu şiirsel çalışma, anlattığı öykünün *mi-nör* anlamsızlığını savaşın ve Musso-lini faşizminin *majör* saçmalığının bir karşı-sürümü olarak görmektedir. Afrikalı lider *Patrice Lumuba*'nın ya-

şamından esinlenen, dini semboller üzerinden, İsa benzeri bir isyancının öldürülmesini anlatarak sömürgeciliği eleştiren "*Seduto alla sua destra / Sol Tarafına Oturmuş*" (1968), *Zurlini*'nin Marxist eğilimleriyle karşıtlık oluşturur.

"*La Prima notte di quiete / Sükûnetin ilk Gecesi*" (1972), karanlık geçmişi olan bir lise hocasıyla, kendi de sorunlu öğrencisinin imkânsız aşkının öyküsüdür.

Ardından, *Dino Buzzati*'nin ünlü romanından uyarladığı, çöl ile kıyısındaki müstahkem kalenin, bilinmeyenle bilinenin karşıtlığını oluşturduğu "*Il Deserto dei Tartari / Tatarların Çölü*" (1976) gelir. Hiç görünmeyen düşmanlardan (Tatarlar) korunmak için çöl kenarındaki bir kalede konuşlanan askerlerin bu sürrealist öyküsü, yalnızlık, yabancılaşma, can sıkıntısı, umutsuzluk ve ölüm üzerine muhte-

şem bir varoluşçu meseldir.

Bu son başyapıt, yönetmenin son filmi olarak kalacak, *Zurlini*, 27 Ekim 1982'de Verona'da intihar edecektir.

MARCO FERRERI

'Storie di Ordinaria Folia'

Milano'da doğan Marco Ferreri (1928 - 1997), Roma'da prodüktörlük yaptıktan sonra 1956'da İspanya'ya gitmiş ve romancı Rafael Azcona ile arkadaşlığı onu film çevirmeye yöneltmiştir. Ülkesine dönmeden önce İspanya'da çektiği kara mizah yüklü üç film, çelişkili, ironik, ve grotesk sinemasının ilk habercileri olmuştur. Konut kıtlığının yergisi "El Pisito"dan (1958) sonra, biraz eğlenmek için hafta sonunu bekleyen dört gence odaklanan "Los Chicos"u (1959) çekmiş. Yaşlı bir adamın hayallerindeki tekerlekli sandalyeye sahip olmak için ailesini zehirlemesini konu alan "El Cochecito" (1960), Venedik'te FİPRESCI, Paris'te Kara Mizah Büyük Ödülünü kazanmıştır. İtalya'ya döndüğünde çektiği "Una storia moderna : L'Ape regina / Çağcıl bir Öykü : Kırılçe Arı" (1963) Katolik bir kadının, çocuk doğurma takıntısıyla kocasını aşırı cinsel zorlamalarla tüketmesini anlatır. "La donna scimmia / Maymun Kadın"

(1964), "Marcia nuziale / Düğün Marşı" (1965), "Il Seme dell'uomo" / Erkeğin Tohumu" (1968), "L'Harem / Harem" (1967) filmlerinde, başta cinsel sorunlar olmak üzere, çağcıl yaşamın zorluklarının, tatminsizliklerinin ve tabularının insanı yabancılaştırmasına odaklanan kışkırtıcı bir sinemaya yönelir. "Dillinger è morto / Dillinger Öldü" (1969), Ferreri için bir dönüm noktasıdır. Bakış açısı daha umutsuz ve daha karamsar, gözde temaları daha ayrıkçı olmuş, konuları çağcıl sinai üretimin tetiklediği nevrozlara daha fazla odaklanmıştır. "L'Udienza / Papa ile Görüşme" de (1972), Katolik Kilisesinin günümüzün şirketler dünyasında kurumsallaşmasını ve hiyerarşisini "Kafkaesk" bir karabasan olarak betimler, "Lisa / Dişi Köpek" de (1972) Catherine Deneuve'ü bir köpek-kadına dönüştürür. 1973'de besinsel ve cinsel aşırılıkları, utanmazlığı ve çığlığıyla "La Grande

Bouffe / Büyük Tıkınma", Cannes Film Festivalinde olay yaratır. Varlıklı kesimden 4 Fransız'ın bir eve kapanarak, müstehcen şakalar, mastürbasyonlar, düzişmeler, osuruklar ve dışkılar eşliğinde Rabelais ve Sade'ı çağrıştıran sefahat ve (mecâzi değil gerçek anlamda) patlayana kadar tıkınma âlemi, güncel tüketim tutkusuna son derece çirkin, ama bir o kadar da gerçek bir ayna tutar. Basit ve zevksiz bir güldürünün çok ötesindeki "La Grande Bouffe", yok edici tutkular, yalnızlık, can sıkıntısı ve orta yaş bunalımı üzerine beklenmedik bir şiirselliği de olan bir başyapıttır.

"La Grande Bouffe"dan sonra Ferreri'nin sineması, sözlü tacizlerle görsel şokları harmanlayarak daha kışkırtıcı, aykırı ve rahatsız edici bir yola girer, "Non toccare la donna bianca / Beyaz Kadına Dokunma" (1974) General Custer'in ölümü üzerine gırgır-şamata bir western, "La Dernière Femme / Son Kadın" (1976), romantik dürtüleriyle karısının aşırı feminizminin karşıtlıkları çocukları için bir velâyet savaşına dönüşünce kendini hadım eden bir adamın öyküsüdür. New York'ta çekilen "Ciao Maschio / Allahaismarladık Er-

Indagine
su un Cittadino
al di sopra
di ogni sospetto

'La
proprietà
non è più
un furto

kek" (1978)'de, sahilde gezinen bir adam, King Kong'un cesediyle yetim oğlunu bulur ve çocuğu (yavru maymunu) himayesine alır. Tek iyimser filmi "Chiedo asilo / Sığınma Hakkı İstiyorum" (1979)'de Ferreri, yıllardır çöküşünü anlattığı güncel dünyanın tek umudunun çocuklarda olduğunu söyler. Charles Bukowski'den uyarlanan "Storie di ordinaria follia / Sıradan Delilik Öyküleri" (1981) yönetmenin tüm takıntılarının bir özeti gibidir. Afrikalılara yapılmakta olan gıda yardımıyla dalga geçtiği "Come sono buoni i bianchi / Beyazlar Amma da Lezzetli" de (1988) siyahiler Avrupalıların gönderdiği konservelerin yerine gönderenlerin tadına bakmayı yeğlerler. "La Carne" nin (1991) başkışısı, ölesiye sevdiği kızı öldürür ve buzdolabında sakladığı sevgilisini azar azar yemeye başlar. Çağcıl çılgınlıkların ve sinematografik modernitenin bu rahatsız edici şairi, sinemanın yüzüncü yılını kutlayan belgeseli "Nitrato d'argento / Gümmüş Nitrat" (1997)'i bitirdikten kısa süre sonra yaşama veda eder.

ELIO PETRI

Politik sinemanın önemli isimlerinden Elio Petri (1929 - 1982), sağlığında Pasolini ve Bertolucci'nin gölgesinde kalmış, Marksist ideoloji ile sinemasal zerafeti benzersiz bir şekilde harmanlayan filmlerinin değeri ancak günümüzde anlaşılabilmiştir. Bir işçi ailesinin tek çocuğu olarak Roma'da doğan komünist, aktivist gazeteci Petri, ömür boyu hem politik hem kişisel açıdan bağlı kalacağı Giuseppe De Santis'le tanıştıktan sonra sinemacı olmaya karar vermiştir. Önceleri Santis'in yardımcı yönetmenliğini yapmış, 1961'de de ilk filmi "L'assassino / Katil"i çevirmiştir. Klostrofobik bir atmosferde çekilen,

bilinçli olarak gerçekçilikten uzak bu Kafkaesk gerilim filminde, Petri sinemasının karakteristiği olacak yozlaşma, ahlaki şüphe, dehşet ve yabancılaşmış karakterler gibi temalar ilk kez ele alınmaktadır.

İlki gibi senaryosunu Tonino Guerra ile yazdığı "I giorni contati / Sayılı Günler" (1962) parçalanmış yaşamlar ve dışlanma temalarını, politik göndermelerle, gerçekçilik ve simgecilik karışımı bir tonda işlemiştir.

Petri, 1965'de, "Barbarella" ya da "Modesty Blaise" tarzında, 1960'ların Pop-art etkisindeki göz alıcı bilim-kurgu fantezisi "La decima vittima /

Onuncu Kurban" da medyayı, reklam dünyasını, dönemin moda dini eğitimlerini, sağlık, şöhret ve para takıntılarını uçuk ve keskin bir mizah diliyle eleştirmiştir.

Bireyin gerçeklikle başa çıkamayışını, paranoyak bir gerçeküstücü gerilim öyküsünde ele aldığı, en doku-naklı filmlerinden "A ciascuno il suo / Herkese hakettiği" (1967), Petri'nin Mafya'yı konu ettiği ilk filmidir. Berlin'de Gümüş Ayı alan, erotik ve entelektüel dehşet öyküsü "Un

tranquillo posto in campagna / Kırsalda Sakin Bir Yer" (1968), bir sanatçının deliliğe teslim oluşunun yürek burkucu öyküsüdür.

Ardından, Petri'nin İtalyan toplumunun tüm yönlerini ve tüm çelişkilerini ele alarak şizofrenik yapısını tahlil ettiği, en politik, en keskin, ve en umutsuz dört çalışması gelir: Oscar'lı "Indagine su un cittadino al di sopra di ogni sospetto / Her Türü Kuşkunun Ötesinde Bir Vatandaş Üstüne Soruşturma" (1970), polis gücünün otoriter baskı amacı için kullanımını kapkara ve buz gibi bir mizahla eleştirir. Sinai kapitalizmin cinsellik ve politikalarının delifışek eleştirisi "La classe operaia va in paradiso / İşçi Sınıfı Cennete Gider" de (1971) Petri, çağcıl sanayide işçi koşullarının acımasızlığını, saldırgan ve dışavurumcu bir görsel-işitsel yaklaşımla anlatır. "La proprietà non è più un furto / Mülkiyet Artık Hırsızlık Değil" (1973) paranın toplumdaki etkilerine ve gücün bireyi yok edişine odaklanır. "Todo modo / Tüm Yöntemler" (1976), Hristiyan Demokrat iktidarının yöneticilerinin çarpık ruhsal yapısına eğilir.

İnsanın toplumsal sorunlarını nevrozdan şizofreniye geniş bir yelpazede araştıran Petri, siyaset, kültür ve iletişimdeki muhafazakârlaşma tehlikesine dikkat çekerken, batı toplumundaki krizi sosyopolitik ve psikanalitik yöntemlerle araştırır. Toplumsal ve bireysel bilinçaltına bakış açısı Marx'dan çok Freud ve Wilhelm Reich'e yakındır. Petri, yakalandığı kansere rağmen üzerinde çalışmaya devam ettiği birçok önemli projeyi sonlandıramadan 1982'de henüz 51 yaşında aramızdan ayrılmıştır.

Bu yönetmenlerin hemen ardından gelen ve çoğu hâla film çeken biraz daha genç bir sinemacı kuşağı var. O da gelecek yazımızın konusu olacak. ■

Mükemmel lezzetlerin adresi...

**İsviçre ve İtalyan mutfağının seçkin tatları,
restoranımızın özenle tasarlanmış
atmosferinde sizleri bekliyor.**

Gayrettepe Mahallesi, Pazar Sokak No. 24 Beşiktaş, İstanbul

<https://www.facebook.com/fondueTR>
<https://twitter.com/fondueTR>
<http://www.youtube.com/user/fonduerestaurant>

Rezervasyonlarınız için:

T: 0212 267 28 67 / 0212 288 62 02
F: 0212 267 28 68
fondue@fonduerestaurant-tr.com

Bilgelik İncisi!

Avrupa genelinde toplam 60.000 kadın her yıl serviks (rahim ağzı) kanserine yakalanmakta ve yaklaşık 30.000 kadın bu hastalık nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Aynı derecede önemli olarak, Avrupa'da herhangi bir zamanda serviks kanserine yakalanmış (tedavi edilen veya edilmeyen) kadınların sayısı 225.000'in üzerindedir. Bütün bu hastalık ve ölümler ve şu andaki hastaların büyük kısmı tarama ve aşılama programlarının uygulanması ile engellenebilir.

Avrupa ülkeleri arasında da serviks kanseri görülme sıklıkları ülkeden ülkeye değişmektedir; bazı Doğu Avrupa ülkelerinde bu oranlar Avrupa

Birliğin kurucu ülkelerine göre 2 ile 5 kat daha yüksektir. Bu farklılıklar büyük oranda ülkelerde serviks kanseri tarama ve önleme programlarının bulunup bulunmamasıyla ilgilidir. Bu nedenle, etkili bir kamuoyu bilgilendirmesi ve tarama-korunma programlarının yürürlüğe konması, serviks kanseri oranlarını düşüreceği gibi sonuçta Avrupa Birliği içinde daha eşit sağlık hizmetini sağlayacaktır.

Serviks Kanserinden Korunma Haftası, Avrupa Serviks Kanser Birliği tarafından her yıl Ocak ayında gerçekleştirilen Avrupa genelinde bir girişimdir. Bu hafta boyunca hastalığın nedenleri, belirtileri, tedavisi ve önlenmesi de dahil olmak üzere eğitici etkinlikler

düzenlenir. Herhangi bir sağlık kampanyasının başarılı olabilmesi, diğer tüm konular arasından insanların dikkatini çekebilmesine bağlıdır. Bu nedenle, pembe kurdela'nın meme kanseri farkındalık yaratma kampanyalarının sembolü olduğu gibi, Pearl of Wisdom (Bilgelik İncisi), bu kampanyayı tanımlamak amacıyla oluşturulan bir semboldür.

Serviks Kanser serviks hücreleri HPV ile enfekte olarak anormalleşmeleri ve yavaşça kanser hücrelerine dönüşmeleri sonucu ortaya çıkar. Servikal tarama bu anormal hücreleri bulunduran kadınları henüz tedavi edilebilir, erken kanser öncesi; evredeyken saptamak için yapılır.

Serviks (Rahim Ağzı) Kanser Taraması sıkça sorulan sorular

Türkiye’de henüz ülke çapında planlı ve programlı bir tarama programı olmaması nedeniyle sorumluluk büyük ölçüde siz kadınlara yani kendinize kalmaktadır. Avrupa ülkelerindeki gibi smear zamanınız geldiğinde sizi sağlık merkezine davet eden bir sistem olana kadar bu süreci kendiniz ve doktorunuzla planlamanız gerekmektedir. Randevunuz menstrüasyon döneminizin ortasında, son menstrüasyonunuzun bitiminden yaklaşık 2 hafta sonra olmalıdır. Randevu almak için kliniği aradığınızda, randevuya gelmeden önce yapmanız gereken hazırlıklar size anlatılacaktır:

- Randevunuzdan önceki 2 gün boyunca vajina içi herhangi bir tedavi kullanmaktan kaçınmalısınız.
- Randevunuzdan önceki gece cinsel ilişkiden kaçınmalısınız.

Aşağıda, soru-cevap şeklinde hazırladığım yazının amacı serviks kanseri taraması hakkında bilgilendirmek ve tekrarlanması için başka bir randevu almanıza gerek kalmamasını sağlamaktır.

- Serviks kanseri taraması nedir?
- Serviks kanseri taraması nasıl yapılır?
- Kim, hangi sıklıkta serviks kanseri taraması yaptırmalıdır?
- Serviks kanseri taraması yaptırmaya ne zaman son verebilirim?

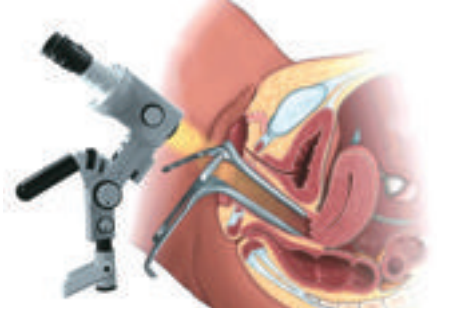
- Tarama testi sonucum anormalse ne olur?
- Serviks kanseri tarama test sonuçları daima kesin midir?
- Sözlük

Serviks kanseri taraması servikte (rahim ağzı) kansere neden olabilecek hücre değişikliklerini saptamak amacıyla yapılır. Tarama, *Pap test* ve bazı kadınlarda *human papillomavirus (HPV)* testinden oluşur.

Serviks kanseri taraması nasıl yapılır?

Serviks kanseri taraması basit ve hızlı bir işlemdir. Bir dakikadan az zaman alır. Kadın jinekolojik muayene masasındayken, *spekulum* kullanılarak vajen üst bölümü ve rahim ağzı net bir şekilde görünür. Pap test için az sayıda hücre rahim ağzından özel bir

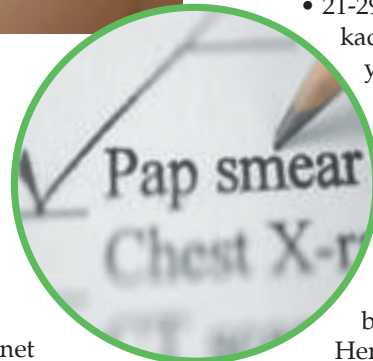

fırça ya da farklı bir araçla alınarak laboratuvara göndermek üzere sıvı içine konur. HPV testi için, bazen aynı materyal kullanılabilir ya da aynı şekilde ikinci bir örnek alınabilir.

Serviks kanseri taramasını kim, hangi sıklıkla yaptırmalıdır?

21 yaşından itibaren serviks kanseri taraması yaptırmaya başlamalısınız. Ne sıklıkla tarama yaptırmanız gerektiği yaşı ve tıbbi geçmişinize bağlıdır.

- 21-29 yaş arası kadınlar her 3 yılda bir Pap test
- 30-65 yaş arası kadınlar Pap ve HPV test (co-testing) her 5 yılda bir (tercihen). Her 3 yılda bir tek başına Pap test de kabul edilebilir sayılmaktadır.

Serviks kanseri taraması yaptırmaya ne zaman son verebilirim?

Orta veya ağır servikal *displazi* ya da serviks kanseri öykünüz yoksa 65 yaş sonrası serviks kanseri taraması yaptırmaya son verebilirsiniz. Ayrıca, en son yapılan test 5 yıl içinde olmak kaydıyla, son 10 yıl içinde arka arkaya 3 Pap test sonucunuz negatif ise veya arka arkaya 2 co-test sonucunuz negatif ise tarama yaptırmaya son verebilirsiniz.

Tarama testi sonucum anormal ise ne olur?

Anormal test sonrası büyük olasılıkla ek testler yaptırmanız gerekecek. Bu test sadece Pap testin tekrarı, ek olarak HPV testi ya da *kolposkopi* olarak adlandırılan daha detaylı bir muayene olabilir (*biyopsi* olarak veya biyopsi almadan). Bu yapılan testlerin sonuçları kanser öncüsü değişiklikleri işaret ediyorsa anormal hücrelerin yok edilmesi için bir tedaviye ihtiyacınız olabilir.

Serviks kanseri tarama test sonuçları daima kesin midir?

Her laboratuvar testinde olabileceği gibi serviks kanseri tarama testi de her zaman kesin olmayabilir. Bazan hücreler normal olduğu halde test anormal sonuç gösterebilir. Buna

“yalancı pozitif” sonuç denir. Anormal hücreler olduğu halde testler bunu saptamayabilir. Bu duruma da “yalancı negatif” sonuç adı verilir. Pek çok faktör hatalı sonuçlara neden olabilir;

- Alınan örnek çok az hücre içeriyor olabilir.
- Örnekte yeterli miktarda anormal hücre bulunmayabilir.
- Bir enfeksiyon veya kanama normal hücreleri maskeleyebilir.
- Vajinal duş ya da vajen içerisine uygulanmış ilaçlar veya kimyasallar anormal hücreleri seyreltmış ya da uzaklaştırmış olabilir.

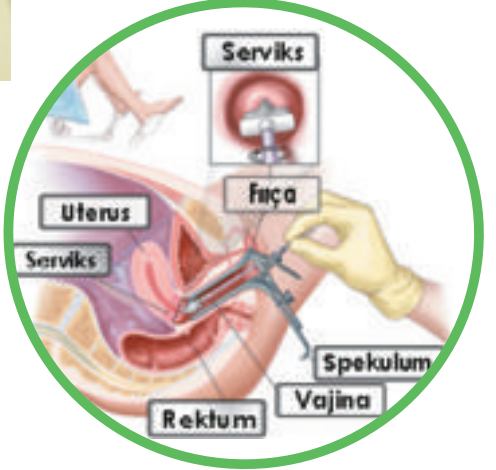
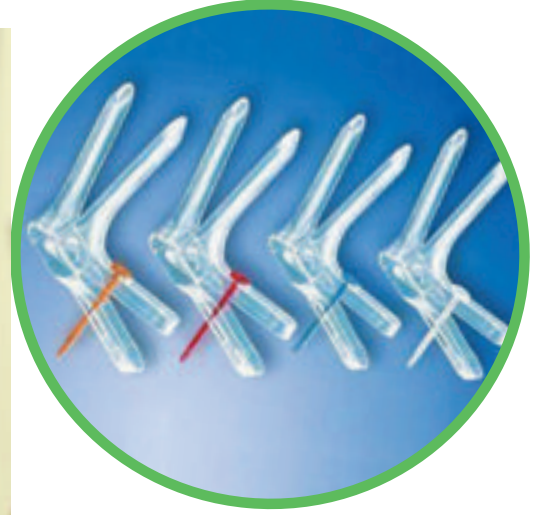
Yalancı negatif ya da yalancı pozitif sonuçları engellemek için testin yapılmasından 2 gün öncesinde vajen içinin yıkanması, cinsel ilişki, vajen içine ilaç ya da kimyasal uygulanması ve hijyen ürünleri gibi uygulamalardan sakınmanız gerekir. Mens kanaması döneminde serviks kanseri tarama testi yaptırmamalısınız.

Sözlük

Biyopsi: Laboratuvarda mikroskop altında incelenmek üzere ufak bir doku parçasının küçük bir cerrahi işlemle alınması.

Kolposkopi: Vulva, vajen ve Rahim ağzının kolposkop adı verilen bir cihaz yardımıyla büyütülmüş olarak görüntülenmesi.

Displazi: Anormal hücrelerin normal

hücrelerin yerini aldığı kanser olmayan bir durum. Displazi hafif, orta veya ağır olabilir.

Human Papillomavirüs (HPV): Bazı türlerinin cinsel bölgede siğillere, rahim ağzında değişikliklere ve rahim ağzı kanserine neden olduğu virüslere verilen isim.

Pap test: Vajen ve rahim ağzından hücrelerin alınarak mikroskop altında incelendiği test.

Spekulum: Vajen duvarlarını açarak, vajen üst kısmının ve rahim ağzının rahat ve net bir şekilde gözlenmesi amacıyla vajen içerisine yerleştirilen alet.

Diğer olası sorularınız için jinekologunuza danışın.

Her zamanki gibi soru, yorum ve önerilerinizi bekliyorum. Okurken keyif aldığınızı ve bilgilendiğinizi umarak, 2014’ün daha sağlıklı bir yıl olması dileğiyle yeni yılınızı kutluyorum. ■

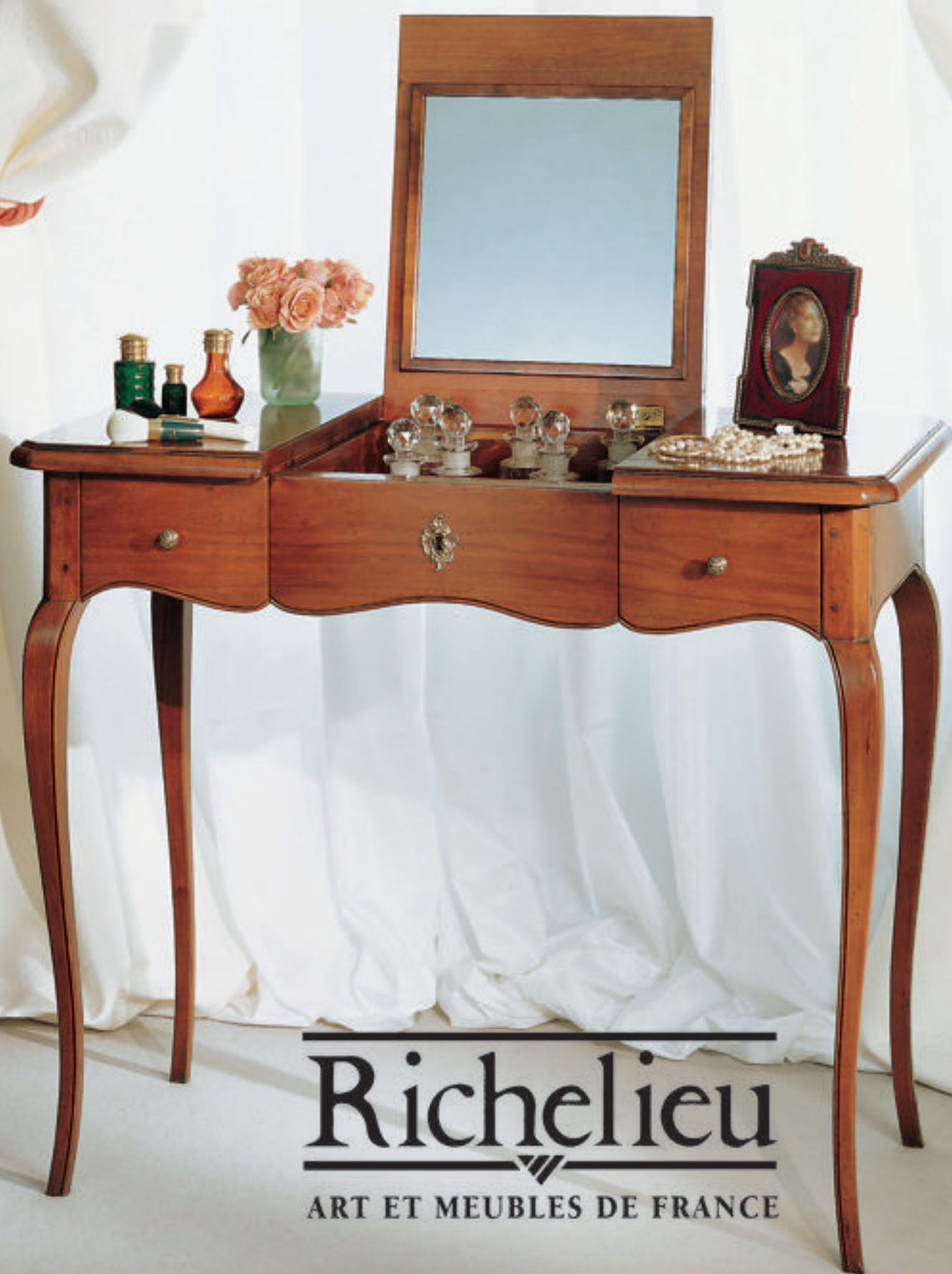
Şehrin **kalbi** Beyoğlu'nda işi başından **aşkınlara**
yeni bir ofis projesi, **BeyoğluLook.**

Şimdi Beyoğlu Piyalepaşa'da, şehrin kalbinde, Beyoğlulu olmak isteyenler için eşsiz bir ofis / stüdyo projesi yükseliyor. Beyoğlu'nun dokusunu, enerjisini ve dinamiğini bir araya getiren, modern hayatın beklentilerinin ötesine geçen bir proje... **BeyoğluLook...**

40 m²'den 1000 m²'ye kadar alternatifler sunan ofis ve stüdyo alanları, ana arterlere yakınlığı, Back-Up tarafından sağlanan "Backoffice" hizmetleri, **vale park** gibi ayrıcalıklarıyla BeyoğluLook, yaşamak ve çalışmak için Beyoğlu'nda olmayı seçenleri bekliyor.

Richelieu
ART ET MEUBLES DE FRANCE

Ahşapta mücevher işçiliği

Zanaatlarıyla gurur duyan usta marangozlar, Fransa'nın seçkin Richelieu şehrini, çalışmalarına merkez seçtiler. Burada, geleneksel 17, 18 ve 19'uncu yüzyıl antik parçalarının en güzel reproduksiyonlarını yarattılar. Çalışmalarının seçkin kalitesi nedeniyle, Richelieu'nun usta marangozları, konularında en prestijli kimseler olarak kabul edilirler. Eskiliğin izleri ve yaşanmışlıkla şekillenen bu çalışmalar, Fransız kültür tarihinin gerçek chef-d'oeuvre'leridir.

Bugünün yoğun hayat tarzı özel şartlar gerektiriyor. Richelieu mobilyalarının ustaları, 17, 18 ve 19'uncu yüzyıla ait antika eserleri araştırıp, geleneksel çizgilerini bozmadan günümüze uyarlıyor. Her biri Fransız kültür tarihinin başlıca tarzını yansıtan mobilyalar, zevkli ve dikkat çekici bir şekilde günümüzün hayat tarzına uygun televizyon, video ve müzik setleri için gereken düzenlemeyi içeriyor.

Richelieu marangozlarının elle oydukları süslü motiflerin ve parçaların her biri, kendine özgü bir stile ve duyguya sahip. Yanlızca sağlıklı ve olgun ağaçlardan seçilen malzemeyle yapılan Richelieu tasarımları, kiraz ve meşe ağaçlarından üretiliyor. Sırtlar, raflar ve çekmeceler ise mobilyaların tüm şartlardan korunması için sağlam Fransız kestane ağacından yapılıyor.

Özel yöntemlerle eskitilen ve geleneksel görünümüne kavuşan mobilyaların her biri, "Richelieu – Art et Muebles de France" mührünü taşıyor. Bu mühür mobilyanın kaynağını belgeliyor ve taklitlerinden koruyor.

MK DEKORASYON

BEYAZ KARANFİL SOKAK, NO: 24, 3. LEVENT/İSTANBUL

(212) 270 03 62

Yeni yıl *konserlerle* karşılایn

JOSHUA BELL

Dünyanın en ünlü oda orkestralarından Academy of St Martin In the Fields, Joshua Bell yönetiminde bir konser veriyor. 500'den fazla kayıtları ve oda orkestrasından senfoni orkestrasına kadar çeşitlenebilen yapıyla dünyanın en ünlü oda orkestralarından Academy of St Martin In the Fields, Sir Neville Mariner'den sonra müzik direktörlüğüne gelen ilk kişi olan Joshua Bell yönetiminde bir kez daha İş Sanat'a konuk oluyor. Nefes

kesen virtüözitesi, enfes güzellikteki tonu ve karizmatik sahnesiyle "kemanın şairi" ve "klasik müziğin süper starı" unvanlarına layık görülen Bell, topluluğu hem yönetecek hem de konserin solistliğini üstlenecek. Olağanüstü bir oda topluluğu bu etkinlikte dünyanın en önemli solistlerinden biriyle buluşmuş olacak. Program: L. v. Beethoven Senfoni No. 3, Op. 55, Mi bemol Majör "Eroica"

8 Ocak Çarşamba / İş Sanat

Beltango ve CRR İstanbul Senfoni Orkestrası "Beltango Symphonico" ortak projesi, Vietnamlı ünlü orkestra şefi Lei Phi Phi yönetiminde, Tango Nuevo akımının öncüsü Astor Piazzola'nın eserleri başta olmak üzere tango müziğine ilham vermiş bestecilerin eserleri Beltango'nun senfonik düzenlemeleri ile hayat buluyor.

Her performansında müzik-severlere Buenos Aires ruhunu aktaran Beltango, geleneksel tangoyu Balkan müziği başta olmak üzere pek çok müzik formu ile harmanlayarak sunmakta. Bugüne kadar dünya çapında pek çok tango sanatçısı ile aynı sahneyi paylaşan Beltango'nun üç albümü ve bir DVD kaydı bulunuyor.

27 Aralık Cuma / CRR

YENİ YIL KONSERİ

BELTANGO QUINTET
& CRR İSTANBUL
SENFONİ ORKESTRASI
"BELTANGO
SYMPHONICO"
ORKESTRA ŞEFİ:
LEI PHI PHI

Flamenko severlere

LOS VIVANCOS

Flamenko'nun Prensleri LOS VIVANCOS son gösterileri "Aeternum" ile İstanbul seyircisi ile buluşuyor. Okuma yazmayı bile öğrenmeden enstrüman çalmaya başlayan, aynı kanı taşıyan, flamenko ateşiyle sahneleri yakan 7 kardeşin dans yemini. Sihir dolu ve senfonik müziklerle zenginleşen, epik bir flamenko gösterisi olan "Aeternum" dans severlere doğaüstü olayları ve limitlerini sorgulayan bir dans şöleni sunuyor.

Los Vivancos çocukluklarından bu yana hep birlikte dans eden yedi kardeşten oluşuyor. "7 Hermanos" ile dünyayı dolaşan ve 30 ülkede milyonlarca kişiye ulaşan Los Vivancos, Türk seyircisine gerçek bir şölen sunacak. Birbirinden güzel müziklerin prodüksiyonu sinemaseverlerin Goya ödüllü 'The Orphanage (2007) ve 'Julia's Eyes' filmlerinin müziklerinden tanıdığı Fernando Velazquez imzalı. 100'ü aşkın müzisyeni ile Budapeşte Senfoni Orkestrası tarafından kaydedilen müzikler şovu desantı bir gösteriye çeviriyor. Gösterinin sanat danışmanı ünlü "Cirque du Soleil" ile adını duyuran Daniele Finzi Pasca ile Julie Hamelin ve grubun kendisi. Daha önce "Corteo" adlı gösterisi ile büyük övgüler alan Daniele Finzi Pasca Los Vivancos için de harikalar yaratıyor.

12 Aralık Perşembe/ Zorlu Center

Yılbaşı konseri

STRAUSS GECESİ

Johann Strauss ve Carl Michael Ziehrer'in muazzam vals, polka ve marşları, Franz Lehár, Emmerich Kálmán, Carl Millöcker ve Robert Stolz'un Viyana operetlerinden en güzel arya ve düetler...

İş Sanat'ın yeni yıl klasiği olan yılbaşı konserleri bu sezon Vienna Clasical Players'ın katılımıyla gerçekleşiyor. Topluluk kendi ülkesinde Vienna Musikverein ve Vienna Konzerthaus gibi prestijli salonlarda müzik-severlerle buluşurken yurtdışında San Marino, Malta,

İtalya, Fransa ve Macaristan'ın yanı sıra Yunanistan'daki Atina Festivali ve Almanya'daki Ivo Pogorelich Festivali gibi etkinliklerde sahne aldı. Başarılı şef Martin Kerschbaum'un yöneteceği topluluğun, kusursuz performansına soprano Brigitta Wetzl, bariton Benno Schollum ve Viyana balesinin dansçıları eşlik edecek. Viyana'nın geleceksel ezgilerinin en güzel örneklerinden oluşan muhteşem bir programla yeni yılı karşılayacak olan Vienna Classical Players size keyif dolu anlar yaşatacak.

ŞEF
MARTIN KERSCHBAUM
SOPRANO
BIRGITTA WETZL
BARİTON
BENNO SCHOLLUM

26 Aralık Perşembe-27
Aralık Cuma
İş Sanat

İDİL BİRET VE İSTANBUL DEVLET SENFONİ ORKESTRASI ZORLU CENTER'DA

Stefano Mazzoleni yönetiminde gerçekleşecek konserde piyanist İdil Biret, S. Rahmaninov'un 3. Piyano Konçertosu'nu seslendirecek. İkinci yarıda ise I. Stravinsky'nin Ateş Kuşu adlı eseri orkestra tarafından seslendirilecek. Bu etkinlik İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası tarafından düzenlenmektedir.

3 Ocak Cuma/Zorlu Center

MOR VE ÖTESİ AKUSTİK

1995 yılında İstanbul'da kurulan mor ve ötesi, ilk altı yılına 'Şehir', 'Bırak Zaman Aksın' ve 'Gül Kendine' olmak üzere üç albüm sığdırmayı başardı. 2004 yılı ortalarında çıkardığı dördüncü albümü 'Dünya Yalan Söylüyor' ile Türkiye'de rock müziğin gidişatını değiştiren grup, albümde yer alan "Bir Derdim Var" ve "Cambaz" gibi hit şarkılarla kitlesel bir tanınırlığa ulaştı. 2006 yılında yayımlanan "Büyük Düşler" albümü Rolling Stone ve Blue Jean gibi dergiler tarafından "Yılın Albümü" olarak nitelendirilirken grubun, ülkenin müzik tarihindeki ve hafızasındaki yerini sabitleştirdi. 1995 yılında İstanbul'da kurulan Mor ve Ötesi, ilk altı yılına 'Şehir', 'Bırak Zaman Aksın' ve 'Gül Kendine' olmak üzere üç albüm sığdırmayı başardı.

12 Aralık Perşembe / Zorlu Center

KEREM GÖRSEV TRİO İLE AYHAN SİCİMOĞLU BULUŞURSA...

AYHAN SİCİMOĞLU
PERKÜSYON
KEREM GÖRSEV PİYANO
KAĞAN YILDIZ KONTRBAS
FERİT ODMAN PİYANO
SUAMI RAMİREZ VOKAL

Jazz denilince aklımıza ilk sırada jazz standartları gelir, günümüzde klasikleşmiş onlarca eser hem jazz severlerin hem de jazz'a yeni başlayanların kulağında yer eden ortak bir paydadır. Ülkemizde, jazz standartlarını en dinamik şekilde sahneleyen piyanist Kerem Görsev, konu dinamizm olunca akla gelen ilk isim olan Latin perküsyon ustası Ayhan Sicimoğlu ile beraber 1950'lerden

başlayarak günümüze kadar gelen klasikleşmiş Latin Jazz repertuarını beraberce sahneye taşıyorlar. Ritim ve melodisi hayli yüksek olan bu buluşmada sahnelenecek olan eserlerin arasında 'Mambo Inn', 'I remember April' ve 'Blue Bossa' gibi klasikleşmiş parçalar yer alıyor. Gecenin diğer 'genç' yıldızları ise vokalde Suami Ramirez, davulda Ferit Odman ve kontrbasta Kağan Yıldız...

19 Aralık Perşembe / Zorlu Center
Drama Sahnesi

18+
35-

2013
MODASINDAN
AKILDA
KALANLAR...

***Anime**

HER YAŞA,
HER ZEVKE
UYGUN
ÇİZGİ FİLM

Günümüzün
popüler
spor

YOGA

***Yüz**
KUMBARASI
DOLUYOR

Kara mizahın S²'si

***Boğaz**
KIYISINDA
BİR PAZAR

**UÇAN
KARDEŞLER**
Niso & Vedat

**SARAH
SILVERMAN**

YILBAŞI GELMEDEN kendinizi ve sevdiklerinizi unutmayın...

Yeni yıl...

Benim gibi "gençler" ve her daim genç kalanlar, Bridget Jones'un Günlüğü'nü hatırlayacaklardır. Gerçi kitabını okumadım, ama filminin ilk bölümünde çok hoşuma giden bir sahne vardı: Hayatında her şey ters giden, berbat ilişkiler yaşayan tombul genç kızımız daha güzel bir yaşam için "yeni yıl kararları" alıyordu. Sigarayı bırakmak, alkol tüketimini sınırlamak, diyet yapmak, spora gitmek, ona zarar veren erkek arkadaşlardan uzak durmak vs. gibi... Sonra da bunların ne derece gerçekleştiğini görmek için bir günlük tutmaya başlıyordu: "İçilen martini sayısı: 4, alınan kalori: beş bin, verilen kilo: sıfır!" tarzında. Hepimizin buna benzer beklentileri olur yeni yıldan... Oysa bana göre 31 Aralık'ı 1 Ocak'tan ayıran, birkaç dakikadır sadece... İnsan daha iyi bir yaşam için yılbaşını beklememeli. Güzel kararlar vermek için, bize her gün yılbaşı!

Şalom Dergi kapsamındaki 18+/35- gençlik ekimiz 4. sayısını kutluyor, ne mutlu bize... Bu sayımızda belli bir temaya odaklanmaktansa, farklı konulara parmak basmayı tercih ettik. Çiçeği burnunda yazarımız (kıdemli fotoğrafçımız) Teri Erbeş bize fotoğrafçılığa yeni bir boyut kazandıracak olan "Yüz Kumbarası" projesini anlattı. İstanbul'u karış karış bilen rehberimiz Mois Gaby, Boğaz kıyılarında püf püf bir gezintiye çıkardı bizi. Son dönemde Pilates'i bile ikinci planda bırakmayı başaran Yoga hakkında kapsamlı dosyayı Joelle Pinto kaleme aldı.

Ela Cenudioğlu bu ay "röportaj ustası" unvanımı elimden aldı ve çok ama çok keyifli bir söyleşi gerçekleştirdi: Uçan Kardeşler Niso ve Vedat Morhayim'in çilgin maceralarını okurken heyecanlanmamanız imkânsız. Araştırmacı gazetecimiz Rakela Köksal Palombo, komedi dünyasının kara prensesi, acımasız esprileriyle herkesi ezip geçen, ama bir yandan da kırıp geçiren Sarah Silverman hakkında yazmadığını bırakmadı. 2013'ü geride bırakacağımız bu günlerde, moda dünyasına göz atmadan olmazdı tabii; fashionista'mız Viket Penso 2013'e damgasını vuran ünlüleri, tasarımcıları ve markaları bizler için araştırdı. Son olarak ben de, Yılbaşı öncesi kendinizi ve sevdiklerinizi şımartmanın ipuçlarını, evinizi süslemenin en pratik yollarını derledim. Umarım hoşunuza gider. Böylelikle bir senenin daha sonuna geldik, göz açıp kapayıncaya kadar geçmedi mi sizce de? Yaşam kumbaranızda sadece mutlu anılarınızı biriktireceğiniz, çok güzel, çok sağlıklı ve bol kahkahalı bir yeni yıl dilekleriyle,

aylin.yengin@gmail.com

Aylin YENGİN

Göktürk'te Küçük İtalya!

Geçmişin La Cucina'sı
bugünün Vincotto'su;
geleneksel İtalyan
lezzetlerini ve sıcaklığını
Göktürk'te yaşatmaya
devam ediyor.
Mahallenin İtalyan
lokantası Vincotto,
sizi de 'Küçük İtalya'ya
davet ediyor.

Kara
mizahın
S²'si

SARAH SILVERMAN

Tarihteki ilk espriden bu yana mizah hassas bir konu olmuştur. Kutsal kitabın ilk bölümü Yaradılış'ta annelerimizden Sara, çocuk sahibi olabilecek yaşı çoktan geçtiği halde hamile kalmış ve doğan oğluna İbranice 'kahkaha' anlamına gelen Yitshak adını vererek belki de ilk "ince espriyi" yapmıştır. Herkesin espri anlayışı farklı... Çoğu insanı güldürebilen büyük komedyenler dışında mizah, karasından incesine, bel altısından zor anlaşılanına, zevksizinden, ağırına, zekisinden sinir bozucusuna kadar sayısız türe sahip. Diğer yandan Amerikalı komedyen Sarah Silverman, herkesin kolay sindiremeyeceği cinsten mizah anlayışına rağmen milyonlarca insanı basit bir duruşuyla bile gülme krizine sokabiliyor.

Dikkat çekici sesiyle, pek çok filmde aldığı rollerin yanı sıra, sinema filmi ve televizyon dizisinde

çizgi karakterlere seslendirme yapan Silverman, 1992'den beri sahnelerde. Asıl adı Sarah Kate Silverman olan komedyen, 1970 yılında New Hampshire'da Rus ve Polonya Yahudi'si bir anne babanın çocuğu olarak dünyaya geldi. Sarah ile aynı evde büyümüş, onunla eş bir DNA paylaşan ve benzer Yahudi gelenekleriyle pekişmiş kız kardeşi Susan ise, beş çocuğu ve kocasıyla birlikte İsrail'de kibutzda yaşayan bir "haham". Aslında şaşırmamak gerekir, Sarah da tıpkı kız kardeşi gibi esasen erkeklerin hâkim olduğu bir alanda başarılı olmuş bir Yahudi. Toplam dört kız kardeşler: Sarah, Susan, kendi şovunda beraber rol aldığı Laura ve yazar olan Jodyne. Silverman, dört kız kardeş olarak büyümenin tam bir cehennem hayatı olduğunu söylüyor. Kudüs'teki 'Ağlama Duvarı'nda dua etme hakkını arayan 'Duvarın Kadınları' organizasyonunun bir üyesi ve reformist sinagogda haham olan Rabbi Susan Silverman, dua eden yüzlerce kadın arasında, polis müdahalesi sonucu tutuklanan on kadından biriydi. Sarah, hemen en güçlü silahı Twitter'da: "Kız kardeşim ve yeğenimle gurur duyuyorum," diye yazdı. 'Duvarın Kadınları' her ay düzenli olarak Ağlama Duvarı'nın önünde tallet takarak dua ediyor ve bu sebeple sıkça polis müdahalesine maruz kalıyorlar.

Sarah, her fırsatta sadece 'kültürel anlamda' Yahudi olduğunu tekrarlayan bir kadın. Günümüzde çok yadırganmayan bu kavramın sıkı bir savunucusu olan Sarah'ya göre, "İsrail'de dahi, kendilerini Yahudi olarak tanımlayanların büyük çoğunluğu en az on yıldır sinagoga ayak basmıyor." Sarah, geçtiğimiz günlerde attığı bir tweet'te: "Benim dinim bilim ve sebzelerdir!" diyerek bu konudaki görüşünü netleştirdi. Komedyen olmasında, en çok etkisi olan kişinin, hayranı olduğu ve

Kız kardeşi Susan 'Duvarın Kadınları' kuruluşunun bir üyesi (ortada)

tavanında posteriyle uyuduğu Steve Martin olduğunu belirten Silverman, ısrarla dindar bir Yahudi olmadığını söylese de, Amerikan Yahudi cemaatinin kuruluşları ve İsrail ile yakın ilişkiler içinde.

Sarah Silverman kariyerine 1992 yılında NBC'de yayınlanan 'Saturday Night Live' adlı talk-show programıyla başladı. Daha sonra 'The Larry Sanders Show'da Larry Sanders'in esprilerini yazarak dikkat çekti. 2005'te, yıllardır yaptığı stand-up konularının harmanlanmış versiyonu olan sinema filmi 'Jesus is Magic' filmiyle büyük ilgi gördü. 2008 yılında ise, o sırada erkek arkadaşı olan

Sarah ve kız kardeşi Suzan

Jimmy Kimmel'in 'Jimmy Kimmel Live!' adlı talk-show'una yazdığı ve bestelediği orijinal şarkılarla Emmy Ödülü'ne layık görüldü. Ve sonunda, en büyük hayali olan ve kendi adını taşıyan komedi dizisine adım attı. Sarah ayrıca, 'The Bedwetter: Stories of Courage', 'Redemption and Pee' (Yatağını ıslatan: Cesaret, kurtuluş ve çiş öyküleri) adlı kitabında hayatını anlattı ve niteliklerine "çok satan" bir

yazar unvanını da ekledi.

Jewish American Princess (Amerikalı Yahudi Prenses) ya da kısaca JAP'in seçili örneklerinden biri olduğu iddia edilen Sarah, bu kavramla sıkça dalga geçiyor ve hiç üstüne alınmıyor. Yedi yaşında hediye edilen gerçek pırlanta küpeler, kralların tahta geçme törenlerinden bile daha gösterişli bat-mitsvalar, karısının gözünün içine bakmaktan çekinen kocalar! İşte bunlar JAP olmanın kuralları... Alkol kullanmadığını ve sarhoşlardan nefret ettiğini sık sık belirten Sarah, on yaşından beri vejetaryen.

Her yıl San Diego'da düzenlenen ve bağımsız filmlerin, film festivallerinin yer aldığı ve yüzbinlerce çizgi roman hayranının akın ettiği Comic Con'un aranan ismi Silverman, kırklı yaşlarında olmasına rağmen ergenlik çağına dahi ulaşmamış bir kız çocuğu saflığıyla, açık açık konuşarak ve bunu bir çocuk gibi dile getirmenin ardına sığınarak yapınca kendisine kızamıyorsunuz. Bir başka deyişle dokunulmazlığını, "Çocuktur, ne yapsa yeridir" deyişine borçlu.

9/11 olayları veya Yahudilerin medya üzerindeki gücü gibi hassas konularla hiç çekinmeden dalga geçen, önüne geleni diline dolayan ve engel tanımayan Sarah, kendini bildiğinden beri komedyen olmak istediğini söylüyor. Hemen hemen tüm gösterilerinde eline aldığı gitarıyla, konuyla ilgili yazdığı komik parçalarla seyircileri kahkahalara boğan Sarah, ödül törenlerinde sunuculuk da yapıyor. Skandal yaratmaktan asla çekinmeyen ve 2009 yılında dünyadaki açlık sorununa son vermek için Papa'ya Vatikan'ı satma çağrısında bulunan sanatçının bu söylemi oldukça büyük bir tartışma konusuna neden oldu.

Televizyon klasikleri arasında giren Seinfeld'den Futurama'ya, Frasier'dan Star Trek'e ve büyük hayranı olduğu Monk dizisine kadar pek çok dizide rol alan oyuncu, konuk olduğu her bölümde unutulmaz performanslar sergiledi. Stand-up şovlarını izlemeyenler bile, Seinfeld'de Kramer'ın kız arkadaşı olduğu bölümleri ya da Monk dizisindeki tiplerini mutlaka bilir.

Dizisinin yayınlandığı Comedy

Central kanalının, ünlülerle dalga geçmek üzere hazırlanan 'roast special' adlı programlarında, Hugh Hefner'dan Bob Saget'a, Carson Daly'den Pamela Anderson'a yaptığı şakalarla, en ağır hakaretleri kırıcı olmadan sanatçıların yüzlerine karşı söyleyebilme konusundaki becerisini kanıtladı.

2011 yılında İsrail'de gerçekleştirilen İsrail Başkanlık Konferansı sırasında, Yigal Ravid ile yaptığı röportajda İsrailiiler ile Filistinlilerin birlikte çalışabileceği güneş enerjisi projesinden bahsetti. Güneş enerjisinin hem doğaya, hem de barışa faydalı olabileceğini belirten Sarah, "Aslında en güzel çözüm bir dostluk filminin formülünde gizli. İki düşmanı alır ve birlikte çalışmaya zorlarsınız. Sonunda birbirlerinden o kadar da farklı olmadıklarını anlarlar. Eğer onları bir araya getirecek ortak bir çalışma amacı belirlenecekse, bu neden güneş enerjisi olmasın? Neden faydalandıkları bu güzel güneşin enerjisini dünyayla paylaşmasınlar?" dedi.

Acımasızca dalga geçmediği hiçbir konu olmamasına rağmen, aslında Sarah Silverman'ın tiye aldığı konuların toplum bilincine katkıda bulunduklarını söylemek mümkün. Dalga geçtiği konuların hemen hepsiyle ilgili dernek ve kuruluşlar yararına organizasyonlarda görev alan, insanların ırkçılıklarını yüzlerine vurarak güldüren ve güldürürken istememeniz dahi sizi düşündürebilen bir komedi sanatçısı o...

Seçimlerde Barack Obama'ya destek verdiğini açıkça belirten Sarah'nın, Obama'nın rakibine yüz milyon dolar bağış yapacağını söyleyen kumarhaneler kralı Sheldon Adelson'u rezil ettiği videosu YouTube'da milyonlarca kez tıkladı. Yahudiler Amerika'da en fazla oy kullanan azınlık grubu olmasına rağmen Sarah, Florida'da yaşayan yaşlı Yahudilerin de oy vermeleri gerektiğini söyleyerek buradaki emeklilere hitaben bir video hazırladı ve "Eğer Obama seçilmezse bundan Florida'da yaşayan Yahudiler sorumludur," diye belirtti. Bununla ilgili olarak da, 'Let my people vote' (Bırakın halkım oy versin) kampanyasını başlattı. Dört dakikalık videosunda Amerika'daki tüm Yahudi

‘Sarah Silverman’a açık mektup

Rabbi Yaakov Rosenblatt tarafından 2012 yılında ‘Sarah Silverman’a açık mektup’ adı altında yazılan ve web sayfasına gönderilen mektupta Rosenblatt kısaca şöyle demişti:

“Seks ve politikayla ilgili yumurtlamalarını Twitter’da üç buçuk milyon kişi takip ediyor... Senin soyadın Silverman, benimki Rosenblatt. İkimizin de Yahudi atalarımız var. Ancak bunun haricinde hiçbir şey paylaştığımızı sanmıyorum. Sen komedide iyi olmaya çalışıyorsun, bense iyi bir eş, baba ve din adamı olmaya çalışıyorum... Seni diğerlerinden farklı kılan mizahının keskinliği... Sen insanlardaki hataları en acımasız şekilde bulup, bunu en ağır ve acıtıcı şekilde söylemeye çalışıyorsun, bense insanlara hizmet ediyorum. Eşcinseller evlenene dek evlenmeyeceğini söylüyorsun ama kırk iki yaşındasın, eşcinseller artık evlenebiliyor, oysa sen evlenmiyorsun... Günlerini ve gecelerini, insanların hayatlarını parçalamaya adanmış ve bunu kariyer haline getirmişken, aslında en önemli şeyleri kaçıyorsun... İnsanların çok sayıda tanıdığı, az sayıda dostu ama sadece bir eşi vardır. Dinimiz Tanrı ve insan arasındaki tekeşli ilişkiyi hayata uygulamamızı emreder fakat senin dünyanda hiçbir şey ve hiç kimse kutsal değil... Hırslı ve tutkulu bir kadınsın. Bunları daha olumlu yönde kullanmaya başlamanı diler, evlenip çocuk doğurarak hayata bakışını değiştirebilme şansın olması için dua edeceğimi bildiririm.”

gençlerini, Florida’ya giderek anne-
anne ve babaannelerini oy vermeye
ikna etme çağrısında bulundu. New
York Times, Sarah’nın her zamanki
gibi dalga geçtiğini sandı!
Bolca küfreden ve söyledikleriyle
insanları dumura uğratan Sarah
Silverman şaka yaptığında biz ‘genç-
ler’ gülsek de, daha büyük nesiller
şaşkınlıktan küçük dillerini yutacak
hale gelebiliyorlar. Henüz hiç izle-
mediyseniz, YouTube’a girip birkaç
videosunu izlemenizi öneririm. Ama
uyarmadı demeyin: 15-30 yaş aralı-

ğındaki gençler arasında bir çılgınlık
haline gelen bu videolar ince ruhlu,
duygusal ve kırılgan insanlara göre
değil. Esprilerine gülmeniz gerektiği
yerde hem gülüyor, hem de gül-
düğünüz için kendinizin huzursuz
hissediyorsunuz. Bu da aslında iki-
yüzlülüğümüzün, cinsiyet ayrımcılı-
ğımızın ve ırkçılığımızın yüzümüzü
vurulmasına sebep oluyor. The
Sarah Silverman Program, Comedy
Central kanalında 2007-2010 yılları
arasında yayınlanan ve büyük ilgi
gören bir dizi oldu.

Sarah Silverman'dan inciler...

UTANGAÇ BİR KIZ
ÇOCUĞU TAVRIYLA
VE BÜYÜK BİR
CİDDİYETLE
YAPTIĞI ŞAKALARI
ANLAMAK DA,
SİNDİRMEK DE
ZOR... GERÇEKTEN
ŞAKA YAPIP
YAPMADIĞINI
ANLAMAK İSE
DAHA DA ZOR.
İŞTE SARAH
SILVERMAN'DAN
BAZI İNCİLER

- Naziler, Yahudilerin gelecekte en büyük müşterileri olacağını bilselerdi Soykırım olmazdı.
- İnsanların çocuk yapma isteklerini anlayabiliyorum. Kendilerinde başaramadıkları şeyleri tekrar denemek istiyorlar. Oysa dünyada bunca yetim çocuk varken bence doğurmak mantıklı değil. Onun yerine ileride evlat edinmeyi düşünüyorum. Hem de engelli bir çocuğu. Hassas olacağım tek konu evlat edineceğim engelli çocuğun ayrıca ölümcül bir hastalığı olmasına dikkat etmek. Çünkü benden önce ölmesi gerek. Neden mi? Ben bu kadar düşünceli ve mükemmel bir insanımda ondan.
- Büyüdüğüm yerde hiç Yahudi yoktu... Bu sayede Yahudi olduğumu anladım çünkü tektim ve herkes bana farklı olduğumu söylüyordu.
- İnsanlar beni hep: "Sarah Silverman, Yahudi komedyen" diye tanıtıyorlar. Bundan nefret ediyorum. İnsanların beni olduğum gibi görmelerini istiyorum. Ben beyazım!
- Hz. İsa ya da Tanrı'ya inanmıyorum. Aşırı sağcıların din veya diğer her konuda kötü olduklarına ve içlerinde sevgiden fazla nefret olduğuma inanıyorum. Hz. İsa'nın sözlerinin günümüze gelene dek çarpıtıldığını düşünüyorum. Eğer bugün hayatta olsa Hz. İsa kesin kendini öldürürdü.
- Irkçı olduğumu düşünmeniz umurumda değil. Yeter ki zayıf olduğumu düşünün!
- Kürtaj yaptırmak istiyorum, ama erkek arkadaşımın da benim de çocuğumuz olmuyor!

- Bazen bu Aziz Christopher madalyonunu takıyorum çünkü erkek arkadaşım Katolik ve eğer derimi yakmazsa bu madalyonun beni koruyacağını söyledi. Dinlerimiz farklı. Kimin umurunda? Bunun önem kazanacağı tek durum, ortak bir çocuğumuz olması. O zaman da çocuğuma karşı dürüst olacağım. Ona diyeceğim ki, "Annen seçilmişlerden biri, baban ise Hz. İsa'nın sihirli olduğuna inanıyor!"
- 1930 ve 1940'lı yıllarda Almanya'da zenciler yaşasaydı Soykırım yaşanmazdı. Ya da şöyle diyeyim, Soykırımı Yahudiler yaşamazdı!
- Eğer aya bir insan yollayabiliyorsak, aya AIDS'li bir insan da yollayabiliriz ve belki günün birinde tüm AIDS'li insanları aya yollayabiliriz!
- ABD-Irak savaşı hakkında: Bu durum Avrupa'nın, tuhaf görünümü bir büyü olan ve Yahudilerden nefret eden bir diktatörün zehirli gazla insan öldürmesi karşısında ilk sessiz kalışı değil.
- Bazıları mizahımın önyargılara dayandığını söylüyor. Hayır, gerçeklere dayanıyor.
- Kız kardeşi onun hakkında şöyle diyor: "Eğer Sarah'yı gerçekten çok çok seviyorsanız, onunla çalışmak harikadır. Kendisi de Sarah'yı çok çok sevdiği için ortak bir yanınız oluyor."
- Hiç dindar yetiştirilmememe rağmen dini ne olarak gördüğümü biliyorum, din bir var olma şekli; büyük sorularla dolu hayatımızda bazı şeylere cevap almadan yaşayamayan insanların kendilerini rahatlatma türü.

Vanity Fair dergisi için yazdığı "Kim demiş ki kadınlar komik değil?" adlı makalesinde artık iyi görünen ve bariz mizah yapan çok güçlü kadınlar olduğundan söz ediyor. "Aptal sarışın ya da bir Playboy kızı görüntüsünde ve yaşlı bir denizcinin küfür dağarcığına sahip bu kadınlara her kanalda giderek daha çok rastlıyorum. Kadının rolü yirmi yıl öncesine göre, her alanda arttığı gibi komedide de artıyor."

Hem stand-up şovunda hem de Comedy Central kanalında yayınlanan The Sarah Silverman Program'da Sarah Silverman en az bir erkek komedyen kadar şımarık, insafsız ve duyarsız davranıyor, öte yandan kadınlara özgü cilvesini de işin içine katıyor. Bir sahnede kız kardeşini eşcinsel olmakla suçladıktan sonra, utangaç bir kız çocuğu edasıyla iki eşcinsel komşusundan özür diliyor: "Homoseksüel anlamında eşcinsel demedim, geri zekâli anlamında eşcinsel dedim."

Başrollerini, gerçek hayatta olduğu gibi dizide de kız kardeşi olan Laura Silverman, Brian Posehn, Steve Agee gibi deneyimli komedyenlerle paylaştığı program, Brezilya'dan Kanada'ya, Türkiye'den Yeni Zelanda'ya, İrlanda'dan Singapur'a tam 22 ülkede izlendi ve büyük beğeni topladı. "Kendi hayatınızdan memnun olmanızı sağlayacak bir program" sloganıyla lanse edilen şov programının sponsorlarından biri de eşcinsel destekçisi olan, kablo kanalı Logo idi...

Dizide, Los Angeles'ta yaşayan, işsiz, sorumsuz ve aslında kendisinin bir versiyonunu canlandığı karakterinde Sarah, bencil, kontrolsüz ve çocuksu yapısıyla etrafındakileri hakaretlere boğuyor ve bu yüzden de kendini sürekli tuhaf-komik olayların içinde buluyordu. 2009'da bu dizideki rolüyle En İyi Kadın Oyuncu dalında Emmy Ödülü'ne aday gösterildi. 2010'da ise dizide kendi yazıp söylediği şarkılardan oluşan 'From Our Rears to Your Ears' (Kıçımızdan Kulaklarınıza) adlı bir albüm çıkardı.

Ekim 2012'de kurulan YouTube kanalı JASH'in kurucuları arasında yer alan Sarah ve ortaklarına (Arrested Development'ın sevilen yıldızı Michael Cera, parodi ikilisi Tim Heidecker ve Eric Wareheim ile rapçi komedyen Reggie Watts) bu teklif, deneyimli komedyenlerin sansürsüz bir ortamda diledikleri gibi mizah yapabilmelerine destek olabilmek amacıyla Google firması tarafından gelmiş. Sarah bu konuda, "Her birimizin JASH içerisinde birbirinden bağımsız yönetebileceğimiz sayfalarımız olacak. 14 yaşında bir erkek çocuğunun o espri hakkında ne düşüneceğine ya da başarılı olup olmayacağımıza bakmaksızın, test etmeden, canımızın istediği videoları yükleyebileceğiz," diyor. Google'ın destek olduğu oluşumun en güçlü silahları ise TV dünyasının deneyimli yöneticileri Douglas De Luca ve Daniel Kellison.

Yıllar geçse de çocuk ruhundan vazgeçmeyen, Penthouse dergisine yazı yazmaya çekinmeden, sürekli ne kadar tüylü olduğundan bahseden ve kısa bir süre öncesine dek yatağını ıslattığını söylemekten çekinmeyen bu sivri dilli komedyenden daha pek çok şaka duyacağımızdan eminim, takipte kalın!

Tastes in rice, sounds good!

PROPAGANDA
11 2 10
tastes rice & sounds good

Asmalı Mescit Mah. İstiklal cad. Suriye Pasajı 116/10 t: 0212 252 7181
www.propagandaist.com

* GÜZEL MÜZİK, LEZİZ TATLAR VE DAHASI.
PROPAGANDA USULÜ BİR YILBAŞINA HAZIR OLUN!

* Propaganda'nın 2013'ün son gecesindeki şeref konuğu, house sahnesinin son gözdesi **BETOKO!**
21.00'den 23.30'a dek Propaganda'nın lezzetli ve zengin menüsü mevcut fiyatlarla servis ediliyor. Partide dahil olmak isteyenler ise, bir içecek ikramının da dahil olduğu 50 tl.'lik giriş ücretiyle Propaganda usulü yılbaşını deneyimliyor. Bu özel parti için yerinizi şimdiden ayırtın!

HER YAŞA, ZEVKE VE KEYFE UYGUN ÇİZGİ FİLM

Japon anime sanatının ilk örnekleri 1917’de görülür. Günümüzdeki canlı, hareketli ve abartılı tepkileri olan karakterlere ve fiziksel özelliklere sahip olduğu şekle ise 1960’lara geldikimizde ulaşır. Japon kültürünün dünya kültürüne armağanı olan çizgi film ve serilere “anime” adı verilmekte. Animeler 80’lerde henüz çocuk olanların hatırlayacağı üzere, hafta sonları TRT’de uzun ve kısa filmler olarak sıkça yayınlanmaktaydı. Voltron, Robotech, Uzay Savaş Gemisi Yamato, Robin Hood, Clementine çizgi dizileri ve Hayao Miyazaki gibi ustaların Laputa: Gökteki Kale gibi filmleri 80’li yıllardaki görsel şölene ait birkaç örnek.

Animeler 1990’lı yıllarda ülkemizde de görsel medyanın gelişmesi ile birçok gencin ve çocuğun hayatında daha çok yer tutmaya başladı. (90’ların en bilinen örneği olarak Kaptan Tsubasa’yı ve Dragonball ile Pokemon, Sailormoon’u verebiliriz.) Anime furyası, gelişen iletişim teknolojileri ve dünyanın her köşesinin daha da ulaşılabilir olması sebebiyle, bir daha çıkmamak üzere hayatlarımıza girdi. Japonya’da anime ve onların genelinde “çıkış noktası” olan çizgi roman serileri Manga’lar milyar dolarlık bir endüstri oluşturuyor. Üniversitelerde yazarlar, çizerler ve görsel sanatçılara özel eğitimler veriliyor, ayrı bölümler kuruluyor. Ayrıca sevilen serilerin kahramanlarının oyuncaklarından, bilgisayar oyunlarına kadar önemli bir ticari bir yönü de olduğundan, sektör dünya çapında giderek gelişiyor ve daha fazla insana iş imkânı sağlıyor.

Animelerin güzel bir yanı, aklınıza gelebilecek hemen her türde, her konuda çeşitli hikâye ve kahramanlar sunuyor olması. Her zevke hitap eden bir seri bulunabiliyor... Her bölümün 20-24 dakika arasında olması da, kısa

süreliğine de olsa günlük hayatın koşuşturmasından uzaklaşmamızı sağlıyor.

Her animesever gibi bazı olmazsa olmaz yapımlardan kısaca bahsederek, türe yabancı olanlara kısa kısa bilgiler ileteceğim. Bu yazıyı yazarken aşağıda paylaştığım serilerin her birini tek tek baştan izleme arzumu güçlülük bastıracağımı da belirtmeliyim. Eski yapımlar zamanın ruhuna uygun olarak, daha ağır ilerlediğinden akıcılıkları kısmen de olsa günümüz için yavaş. O açıdan, o döneme ait bazı örnekler vererek günümüze ve tempo olarak da hayatımıza yakın örneklerle yoğunlaşmayı tercih edeceğim.

Voltron

1984’te yayınlanmaya başlayan ilk seri 3 sezon sürdü. Seri 5 kişilik uzay kâşif ekibinin Zarkon ve kuvvetlerinden kaçarken müttefiklerin bir zamanki merkezi olan Arus gezegenine gemilerinin düşmesiyle başlar. Arus gezegeninin hayatta kalan tek yöneticisi Prens Allura ile karşılaşır. Bilindiği üzere bu, 5’li Voltron’u oluşturan aslanlardan her birini kontrol eder ve keyifli seri başlar. 2009’da Voltron’u D&R’da, Doğan Medya’nın çıkardığı DVD’ler arasında görüp tekrar aldım. Aradan geçen 24 seneye rağmen, bazen temposu biraz ağır kalsa da, izlediklerim bana çocukluk yıllarımdaki keyfi verdi. Bu açıdan seneler geçse de izlenebilecek bir klasik.

Tsubasa

Toplamda 227 çizgi dizi, 4 çizgi film ve 14 OVA (sadece video gösterimi) yapım ile hayatımızda yer alan en eski animelerden biri. İlk bölümünde Tsubasa, annesiyle taşındıkları Nankatsu şehrinde, okul takımına katılır. Kaleci Genzo’nun gol yemezliğine son verir ve hayallere uzanan hikâyemiz başlar. 1990’larda televizyon karşısında olup da Tsubasa’yı

duymamış bir çocuk yoktur. Sadece Tsubasa değil, Wakabayashi Koç Roberto, çocukluk arkadaşı Ryo ile bir döneme imza atmışlardı. Kartal vuruşu, akrobatik hareketler, topu sürdükçe esneyen futbol sahası ve anlık hareketlerin bazen dakikaya varan uzamaları ile maçların iki bölüm sürdüğü olurdu.

Futbol sevgisi ve oyun aşkı ile harmanlanmış bu keyifli diziyi içindeki çocuğu diriltmek isteyen herkese şiddetle öneririm.

Robotech **(Macross Saga)**

Bu animayı 2008'de, internetten baştan sona temin etmiş olduğumdan dolayı hafızam bir parça daha canlı. Robotech'te hikâyemiz -muhtemelen Pasifik'te- bir adaya devasa bir uzay gemisinin (super dimension fortress - SDF) iniş yapması ile başlıyor. İçinde hiçbir yaşam belirtisi olmayan gemimiz kendi halindeki bu adaya varıyor. Üstün teknolojilerle donanmış uzay gemisinin uzunluğu 1.210 metre ve Roboteknoloji donanımı ile inşa edildiğinden, "değişebilirlik" özelliğine sahip.

Roboteknoloji sayesinde uçaklar ve diğer vasıtalar robota dönüşüp savaşabiliyor. SDF adlı geminin gelişi ile dünyada büyük bir birlik oluşuyor ve yıllarca inceleniyor. Gemideki üretim tesisleri yardımı ile uçak robotlarımız, yani ilk robotechler ya da mechler üretiliyor. Geminin sırları henüz çözülmemişken bu teknolojinin ve dolayısıyla geminin peşindeki uzaylı ırkı Zentradi'ler güneş sistemine ulaşıyor. SDF ekibi ve üzerindeki siviller de ilk sınavlarını ve dünyanın savunmasına yönelik ilk savaşlarını veriyorlar.

Pasifik'teki adada meydana gelen bu olayın tüm dünyayı birleştirmesi sonucu savaşlar hemen bitiyor. Zentradi'ler ile ilk karşılaşma sonrası adada bir felaket olduğu belirtiliyor ve nüfusun bu felakette yok olduğu duyuruluyor. Dolayısıyla adada yaşayan ve ilk çatışmalardan sağ kurtulan 80.000'e yakın sivil de dönüşebilir bu uzay gemisinde kurulan şehre taşınıyor.

İlk savaşından sonra SDF ve mürettebatı ile siviller dünyadan uzaktaki, zoraki keşif görevlerine başlıyorlar. Çok sevilmesi nedeniyle birçok devam serisi çekilen 1985 yapımı bu anime gerçekten kaçırılmaması gerekenlerden. Zamanın ruhuna uygun olarak bazı bölümler ağır ilerlese de konusu, içerdiği düşünsel fikir akımları ile izlenmeye değer.

Rurouni Kenshin

Arınmış Kenshin anlamına gelen bu seride kahramanımız, yanağında çarpı şeklinde bir yara izi taşıyan, kör bir kılıç kullanan ve gayet saf gözüken bir Samuray eskisi savaşçı. Genç görünümü ve sakar yapısı yüzünden kullandığı kılıçla ciddiye pek alınmayan bir karakter. Tabii geçmişinde "Hitokiri Battousai - Adam Kesen Battoujutsu ustası" olarak anıldığını bilmeyenler için. EDO döneminden günümüzün Japonya'sına geçişin ilk aşaması olan Samuraylığın yasaklandığı yıllarda geçiyor. İmparator ve nizami, toplu

tüfekli ordusu ile Samuray savaş lordları arasındaki savaş biteli ve "Meiji Devrimi" hayata geçeli 10 yıl olmuştur. Buna rağmen birçok irili ufaklı savaş dojosu, ustaları ve öğrencileri yeraltındaki faaliyetlerine kısmen devam ederek intikam alacakları zamanı beklemektedir. Hikâye, kahramanımızın yolunun kendi halinde bir kendo okulu "sensei" olan Kaoru Kamiye ile çakışması ile başlar. İlerleyen bölümlerde izleyici, çeşitli efsanevi ve tarihi tekniklerin uygulayıcısı savaşçılar ve savaş klan-

ları ile tanışır. Vakti olanlar için izlenmesi, özellikle ilk 60 küsur bölümü kısa sürede sindirilmesi gereken değerli bir yapım. Aksiyon, eğlence, biraz Japon tarihi genel kültürü, Uzakdoğu mistisizmi ve felsefesinin yer aldığı bir anime.

Neon Genesis Evangelion

Keyifli bir meka animesi olarak başlayan bir seri. Son bölümlerinde çokça felsefe ve evangelizme girmese daha da iyi olabilecek bir yapım. Bilinçaltı ve üstü ile bağlantı kurabilen, teknoloji ürünü savaşçı dev robotları ve onları kullanabilen tek pilot sınıfı olan lise öğrencilerini konu alıyor.

Love Hina

Bir kum havuzunda dört yaşlarında bir erkek ve bir kız çocuğu oynamaktadır. Kız çocuğu, erkek çocuğuna bir söz verir ve birkaç yıl içerisinde ailesi ile birlikte taşınırlar. Aradan 10 yıl geçer ve Tokyo Üniversitesine girmek için (2 başarısız denemeden sonra) kendini hırpalayan karakterimiz Keitaro artık ailesinden uzakta, kendi ayakları üzerinde durarak sınava tekrar hazırlanmak zorundadır. Sınava çalışmak için dinginlik ve yaşamak için iş arayan Keitaro'nun imdadına büyükannesi yetişir. Sahip olduğu Hinata Han'ın işletmeciliğini ona bırakıp dünyayı gezmeye karar vermiştir. Keitaro bu işin altından kalkabileceğini düşünmektedir. Ta ki Hinata Han'ın gayri resmi bir kız yurdu olduğunu öğreninceye kadar.

Capeta

Küçük Capeta annesinin ölümünden sonra, işçi olan babasıyla yalnız yaşamaktadır. Arabalara ve hıza karşı müthiş bir ilgisi ve tutkusu vardır.

Babası sağdan soldan topladığı parçalarla oğluna bir go-kart arabası yapar. Dünyanın en mutlu çocuklarından biri olan Capeta, go-kart arabasına bindikten sonra bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmaz. Capeta'nın küçük-lüğünden lise yıllarına uzanan ve motor sporlarıyla ilgili keyif veren bir anime. Mili-saniyelerin hesabından, mütevazı bir bütçe ve müthiş bir birimle çıkan bir çocuğun yolculuğu.

Prince of Tennis

Spora ilgi duyan herkesin sevebileceği türden bir anime. Favori sportif bir yapım. Babası alkolik bir tenis yıldızı olan Echizen Ryoma, 4 minik yıldızlar şampiyonluğundan sonra farklı bir şehre taşınır. Okulun tenis kulübüne kayıt olmak ister. Ancak okuldaki tenis hiyerarşisinin katılığından ne Echizen'in haberi vardır, ne de ona ağabeylik taslamak isteyen oyuncuların Echizen'in yeteneklerinden. Her oyuncuyu farklı teknikleri ve yönleriyle işleyen, tenisin zihinsel yönünü de yansıtan eğlenceli bir seri. 178 Bölüm ve OVA'lardan oluşuyor.

Avatar

Üç sezon süren bu anime popülerliğinden dolayı da ülkemizde gayet iyi bilinmekte. Kafasında mavi bir ok olan minyon bir keloğlan, onun garip beyaz yün yumağı uçan bineği ve yoldaşları ile harika mesajlar içeren müthiş bir seri.

Shingeki No Kyojin

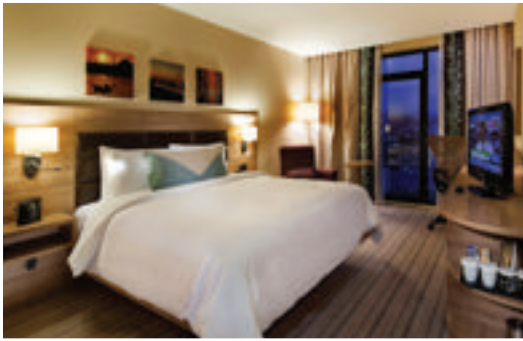
Bu yazıyı yazma sebebim olan ve geçtiğimiz haftalarda karşılaştığım inanılmaz bir seri. Matrix'i ilk defa izlerken aldığım zevke yakın bir keyif vermesi sonucu bu sayımızda kaleme alacağım konum belli oldu. Hikâyemizde insan-oglu, nereden geldiği belli olmayan bir dev istilas sonucu krallıklarını ve medeniyetini birer birer kaybederek son yaşam

alanları olan kaleye çekilirler. Son çare olarak, oldukça yüksek duvarlar inşa ettikleri 3 yuvarlak sur ile çevrili yaşam alanlarına çekilirler. 100 senelik bir sessizlik ve huzur döneminin ardından, devler insanoğlunun kapısını tekrar çalar. Boyları 3 metreden 50 metreye değişen ve keyif için insan yiyen bu canavarlar kahramanımız Eren'in annesini yerler. Küçük yaşta Eren ve üvey kardeşi Mikasa için savaştan ve orduya katılmaktan başka çare yoktur. Eren artık tek bir amaç için yaşamaktadır: İntikam! 2013'ün en iyi animelerinden biri olarak kabul edilen Singeki No Kyojin, aksiyon içeren sahneleri, hızlı temposu ile 26 bölümün nasıl geçtiğini anlamamanızı sağlayacak kalitede bir yapım. Ortaçağ ve top teknolojisi yanında, sıkıştırılmış gazın etkin kullanıldığı bir donanım sayesinde savaşçılar, halatlar ve gaz yönlendirmesi ile binalara, ağaçlara hızlıca tırmanmanın yanında, müthiş bir manevra kabiliyetine sahipler. Halatları tetik sistemi ile örümcek adamın ağını kullandığı gibi kullanabilmekteler. Devler sadece enselerine açılan derin bir kesik sayesinde öldürülebildiklerinden, tüm savaşçıların hedefi devlerin üzerine çıkarak enselerini kesmektir.

Muhtemelen siz sevgili okurlarla olan birlikteliğimi noktaladığım an, yani bu yazıyı takiben, bu listedeki serileri baştan sona inceleyip yıllardır beklediğim izleme listemi harekete geçireceğim. One Piece, Naruto izlenmesi gerekenler içinde "olmazsa olmazlardan". Bunların yanında Cowboy Bebop, Van Helsing, Berserk, Witch Hunter Robin, Dragonball, Full Metal Alchemist, School Rumble, Ghost in the Shell'de listenize ekleyebileceğiniz bazı animelerden. Her yıl onlarca, düzinelerce seri çıkıyor. Rehber site kullanmak bir seriye başlamadan önce, kısıtlı zamanımızı daha keyifli kullanmak için mutlak bir gereklilik. Aralarında en çok kullandığım iki tanesi: www.anime.gen.tr ve www.animenfo.com idi. Hâlâ aktif ve güncellenen dinamik içerikleri ile ilgililere çok yardımcı oluyorlar. İzlemek için de araştırmanın gücüne inanarak bir "arama motoru" kullanmanızı öneririm. Paylaşım sistemleri dışında çevrimiçi izlemek de pek tabii mümkün...

Hilton Garden Inn İstanbul Golden Horn'u keşfedin!

Hilton Garden Inn, Türkiye'de açtığı ve gelecekte açacağı birçok oteliyle, seyahatlerinizin tüm dünyada olduğu gibi başarılı ve keyifli geçmesi için hizmetinizde.

- ÜCRETSİZ İNTERNET ERIŞİMİ
- ÜCRETSİZ 7/24 BUSINESS CENTER
- ÜCRETSİZ FITNESS CENTER
- RESTAURANT & BAR
- İSTEĞİNİZE GÖRE KAHVALTI
- GARDEN SLEEP SYSTEM™ AYARLANAN YATAK

OTELLER:

Konya • Kütahya • Şanlıurfa • İstanbul Golden Horn • Mardin

hilton.com.tr

Şimdi Türkçe on-line rezervasyon kolaylığı ile

Sütlüce Mah. İmrahor Cad. Dutluk Sok.
Tel: 0 212 314 50 00 Faks: 0 212 314 50 50

©2011 Hilton Worldwide

**Hilton
Garden Inn™**

BİZİMLE BAŞARIRSINIZ.™

UÇAN KARDEŞLER

BAŞLIK SİZE WRIGHT KARDEŞLERİ ÇAĞRIŞTIRMIŞ OLABİLİR, AMA BU YAZININ KAHRAMANLARI BİZDEN, İÇİMİZDEN BİRİLERİ: NİSO MORHAYİM VE VEDAT MORHAYİM KARDEŞLER. ONLAR, MODERN ZAMANIN İŞADAMLARI VE UÇAN KARDEŞLERİ. İKİSİ DE MESLEKLERİNDE SON DERECE CİDDİ VE KARARLI, ÖZEL HAYATLARINA GELİNCE: UÇARI VE HEYECAN TUTKUNU.

Ağabey
Niso Morhayim avukat.
Meslek hayatını kurucu ortağı
olduğu hukuk bürosunda sürdürüyor.
Vedat Morhayim ise inşaat mühendisi,
o da kendi inşaat firmasında mesleki faaliyet
gösteriyor.

Kardeş olmaları dışında ortak noktaları:
uçmaları. Birçoğumuzun hayallerini süsleyen
uçmak, onların hayatında aksiyona dönüşmüş.
İkisi de havacılığa gönül vermiş, ancak farklı
şekilde uçuyorlar. Niso pilot, Vedat ise
paraşütçü. Ailelerinin biraz da yakınlıkla
ifade ettiği şekliyle: “Biri uçak uçurur,
öbürü uçaktan atlar”. İşte Morhayim
kardeşlerin bu sıradışı uğraşları
hakkında söyledikleri...

Öncelikle ikisine de aynı soruyu sordum. Önce hobi varken neden uçmak gibi riskli bir uğraş?

İkisinin de yanıtı aynı oldu: Elbette riskleri var, ama kurallarına uygun yapıldığında hayatımızdaki diğer risklerden çok da fazla değil. İnanın, ne uçuşta ne de paraşütte, futbol oynarken gördüğümüz kadar zarar görmedik. Kaza olmaz mı? Olabilir! Hiç mi badire atlattık? Atlattık tabii. Ama halen uçuşa ve atlayışa gitmek için fırsat kolladığımıza göre, o kadar da büyük sorun yaşanmamış demek ki. Unutmamamak gerekir ki, İstiklal Caddesi'nde asılı olduğu yerden düşerek parçalanan koca cam panonun, yoldan geçen bir gencin başına düşmesi de bir kazaydı.

NİSO MORHAYİM

*Pilot olmak çocukluk hayaliniz miydi?
Nasıl karar verdiniz?*

Çoğu pilotun aksine, benim çocukken pilot olmak gibi bir hayalim yoktu. Hayalimdeki meslek hep avukatlıktı, ne mutlu bana ki gerçekleşti. Pilotluk ise hayatıma 30'lu yaşlarımda girdi. Erişilmez bir şey olarak gördüğüm uçmak, bir arkadaşımın sohbet sırasında gerçekleştirilmesi gereken bir hedef haline geldi. O zamanlar pilot olmak için ya hava kuvvetlerinde ya da bir havayolu şirketinde çalışmak gerektiğini sanırdım. Özel pilot okullarının varlığını öğrenince, bir de bu bilginin üzerine, okulları araştırırken tesadüfen tanıştığım bir uçak sahibinin bana İstanbul üzerinde yaptırdığı keşif uçuşu eklenince, pilot olmaya karar verdim.

Pilotluk eğitimi nereden aldınız?

Dünyada ve Türkiye'de amatör pilot lisansı ile başlayıp profesyonel havayolu pilotluğuna varana kadar eğitim veren uçuş okulları var. Ben eğitimimi Sabiha Gökçen Havalimanı'ndaki İstanbul Havacılık Kulübü'nün uçuş okulunda aldım. Daha sonra da aynı kulüpte pilot olarak aktif uçuş hayatıma devam ettim.

Herkes pilot olabilir mi? Yoksa bunun için belli bir sınavı geçip belli özelliklere mi sahip olmak gerekir?

Pilotluğun çeşitleri ve seviyeleri var. Bu, uçurulan hava aracının cinsine ve alınan eğitime göre sınıflandırılıyor. Ultralight pilotu, uçak pilotu, helikopter pilotu gibi. Pilot lisansları ise, uçuş faaliyetinin şekline göre belirleniyor. Ticari olmayan amaçlarla uçuş yapmak üzere alınan lisans PPL (Private Pilot Licence), ticari amaçlar için aranan lisans CPL (Commercial Pilot Licence), havayolu pilotluğu ATPL (Airline Transport Pilot Licence) gibi adlarla belirleniyor. Her hava aracının ve her lisans tipinin kendine has bir eğitimi var.

Sizinki hangisi?

Benim pilot lisansım, uluslararası regülasyonlarla düzenlenmiş belirli ağırlığa kadar olan uçakları, ticari olmayan amaçlarla uçuşma imkânı veren PPL. Bunun için, 50 saati fiili uçuş olmak üzere toplam 150 saati teorik ve simülasyon eğitimi aldım. Başarı ile tamamladığınız eğitimin ve yalnız uçuşların ardından, yazılı sınavı da geçmek gerekiyor. Sınavda da başarı gösterilmesi halinde, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından görevlendirilen kontrolör eşliğinde yapılan uçuşta, uçağa hâkimiyet, acil durum telafisi, seryürsefer ve uçuş becerisinin kanıtlanmasıyla lisans almaya hak kazanılıyor. Aktif uçuş hayatı süresince, her yıl doldurulması gereken asgari bir uçuş saati ve aynı şekilde yapılan kontrol uçuşları sayesinde lisans aktif tutuluyor.

Bugüne dek kaç yere uçtunuz? Özellikle uşmayı tercih ettiğiniz bir yer var mı?

Türkiye içinde Bodrum, Dalaman, Ankara, İzmir, Eskişehir dâhil birçok şehre, Orta Avrupa'da Yunanistan, Romanya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'nde Prag'a kadar uçtum. Daha sayabileceğim onlarca destinasyon var, ama bilinen ve popüler olanlar bunlar. En zevk aldığım uçuş noktaları arasında Girit var. Akdeniz-Kıbrıs-Rodos rotasını izleyerek yaptığım o uçuş, hem seyir zevki hem de pilotluk tecrübesi açısından çok zevkli. Avusturya rotasında uçarken, Romanya'da Karpat dağlarını geçişte yaşadığım heyecan da bambaşka. Düşünün, uçuş irtifamız 10.000 feet'ti, Karpatlar da yer yer neredeyse bu yüksekliğe yakındı.

Peki ya yurt içinde?

Yurtiçinde en zevkle yaptığım uçuş, Dalaman. Deniz kenarındaki piste, deniz tarafından yaklaşarak inmenin zevki bambaşka. Tabii bir de, Göcek'te yelken

yapmaya kendi kullandığım uçakla gitmenin keyfi var. Bunların dışında, arkadaşlarımdan hep istediği, İstanbul üzerinde, Adalar, Boğaz gibi doğa harikalarını havadan görmek için yaptığımız lokal uçuşları da seviyorum, ama bunlar alçak irtifada yapıldığı için pilot açısından daha stresli uçuşlar. Öte yandan yanımda götürdüğüm arkadaşlarımdan aldığı keyfi görmek için buna değer.

Hepimizin uçarken ara ara yaşadığı sıkıntılar sizde de oluyor mu? Klostrofobi ya da jetlag gibi?

Uçmayı ve uçakları seviyorum. Pilot olarak yaptığım uçuşlarda, kontrol bende. Mürettebat için ayrılan özel giriş kapılarından, apron kartımla geçerek doğrudan uçağa gidebiliyorum. Yolcu terminalinde yaşanan güvenlik, boarding gibi sıkıcı süreçler biz pilotlar için çok daha basit ve kısa. Ama havayollarıyla uçak yolculuğu denince, o farklı. Havayolu uçaklarıyla seyahat ederken, gerek terminalde gerekse uçakta bütün yolcular gibi ben de zaman zaman sıkılıyorum. Bir de hep sorulan soruya cevap vereyim: eğer içinde bulunduğum bir uçakta pilota bir şey olursa, evet uçağı uçurabilirim, ama farklı tipte bir uçak olduğundan kuleden profesyonel yardım almam gerekir.

VEDAT MORHAYİM

'Skydiving' dedikleri şey tam olarak nedir?

En kısa tarifi şu: yüksek bir yerden atla, düşebildiğin kadar düş, paraşütünü aç! Farklı branşları da var elbette. Serbest düşüşte akrobasi, paraşüt açırken (kanopi) akrobasi, formasyon (çoklu buluşma şekil ve hareketler), wing suit, base (binalardan, dağlardan, köprülerden vs atlayış) gibi. Benim yaptığım, 12.000 feet yükseklikte herhangi bir hava aracından atladıktan sonra 4.500 feet seviyesine inene kadar paraşütü açmadan, havada free fall (serbest düşüş) ile bir anlamda uçmak ve o esnada formasyon, akrobatik hareketler vs. yapmak. Hedefim, 200 atlayışı tamamladıktan sonra "wing suit" yapmak.

Siz 'uçmaya' nasıl başladınız?

İşim ve sorumluluklarım bir yana, tatil ve eğlence için kayak, rafting, kaya tırmanışı, yamaç paraşütü, bungee gibi birçok outdoor sporla ilgileniyorum. Skydiving (serbest paraşüt) ve Scuba (tüplü dalış) en zevk aldıklarım. Bunu anlatmanın en güzel yolu, babamın hayıflandığı söz olur: "Oğlum; ya diplerdesin ya havalarda, bir kere de herkes gibi ayakların yerde normal bir şeyler yapmayacak mısın?" Haksız da sayılmaz. Ben ortaokul 3. sınıftayken Niso ile beraber ilk motosikletimizi aldığımızda annem ile babam nasıl bir "soğuk savaş" dönemine girdiklerini anlamışlardı. Aslında, daha çocukken Büyükkada'daki oyunlarından anlamalıydılar. Annemin en büyük şemsiyesini alır, bulabildiğim en yüksek sütuna çıkar ve şemsiyeyi açarak oradan atlardım. Kışın evdeki dolapların üzerinden

çarşafın dört ucunu tutarak yatağı hedef alırdım. Yani paraşütle atlama isteği, daha çocukken başlamıştı. Nereden aklıma girdi, gerçekten bilmiyorum. Çünkü o zamanlar internet veya uydu TV kanalları gibi şeyler olmadığı için bir yerlerde görme ihtimalim de yoktu. Sonra uzun süre bu seveda aklımın bir köşesinde uykuya yattı. Ta ki 2003 yılına kadar. O sene Türk Hava Kurumu'nun, Eskişehir İnönü'deki bir haftalık paraşüt başlangıç kursuna katıldım.

Nasıl bir eğitimdi bu?

Kursta teorik dersler ve arazide pratik eğitimler yapılıyordu. Tekrarlar sayesinde artık herşey vücudunuzda refleks gibi otomatikleşmeye başlıyor. Yazılı ve pratik sınavlarını da geçerseniz, sıra ilk atlayışa geliyor. Kursu başarıyla tamamladıktan sonra, kendi keyif atlayışlarınıza devam edebiliyorsunuz. Ama önce ıslanmaya hazır olun. Çünkü diğer tüm havacılık dallarında olduğu gibi burada da ilk yalnız kalışınızda arkadaşlarınızın sizi ıslatması adettendir. Biraz onların insafına kalırsınız. Kimisi şişeyle hafifçe su serper, kimisi yangın hortumuyla kovalar.

Herhalde en çok sorulan soru: paraşüt açılmazsa ne olur?

Doğrudur, en çok bu sorulur. İkinci bir paraşütümüz var, yedek paraşüt dediğimiz. Ama üzgünüm, üçüncü bir alternatif yok. Öyle sandığınız kadar basit bir sistem değil. Zaman içinde gelişerek hayranlık uyandıracak bir yapıya sahip oldular. Tek hareketle ana paraşütü atıp yedek paraşütü devreye sokabiliyorsunuz. Diyelim ki hareketleri yaparken irtifanızı farketmediniz ya da panikleyip donakaldınız veya kafanızı çarpıp bayıldınız, herhangi bir nedenle belli bir irtifayı paraşütünüz açıkken olması gerekenden çok daha hızlı geçerseniz, "otomatik yedek açma" düzeneği siz hiçbir şey yapmadan yedek paraşütü açıyor. Aksaklıklarsa genellikle paraşüt açılırken, hatta bazen düzgün açıldıktan çok sonra bile oluşabiliyor.

Türkiye'de skydiving yapılan yerler var mı? Yurtdışında nerelere gidiyorsunuz?

Bir atlayış bölgesinde (Drop Zone) önemli olan, bol sorti yapılabilmesidir. Türkiye' de hobi olarak yapabileceğiniz tek yer olan Selçuk Efes'te. Burada da 10 kişilik tek bir uçak var. Kısıtlı imkânlar ve kurum zihniyeti de cabası. Türkiye'deki serbest paraşütçülerin yurtdışı tercihi Rusya ve Dubai. Özellikle Moskova'ya 2 saat uzaklıktaki Kolomna favorimiz. Her biri 20'şer kişilik 3 uçak ve 2 helikopter var. Hem yakın, hem vize yok, fiyatlar makul ve çok zengin ekipmana sahip. Ama hava şartları nedeniyle sezonu kısa.

Uçmak nasıl bir his? Atlayış öncesi ve sonrası hislerinizi anlatır mısınız?

Bu soruyu hangi paraşütçüye sorsanız sanki sözleşmişler gibi aynı cevabı alırsınız: Bu tarifi mümkün olmayan bir duygu. Hatta cinsellikten bile daha heyecanlı ve zevkli olduğunu söyleyeceklerdir. Bu sporu paylaşanların arasında bir bağ, bir kardeşlik vardır. Atlayış günlerinin akşamları da, çekilen videolar izlenir, yorumlar yapılır; sohbetler de genelde yine paraşüt üzerinedir. Serbest düşüş duygusu inanılmazdır. Saatte 180-250 km hızla yeryüzüne doğru düşerken kuş gibi süzüldüğünüzü hissedersiniz. Yerden kilometrelerce yüksekte taklalar atar, yana yuvarlanırsınız, arkadaşlarınıza yaklaşır el ele tutuşursunuz, dalışa geçersiniz. Eğer bir süredir atlamamışsam, ilk atlayışa çıkarken müt-hiş bir heyecan kaplıyor beni.

Her şeye yeniden başlamak gibi mi?

Öğrendiğiniz her şeyi ve tüm ekipmanınızı tekrar tekrar gözden geçiriyorsunuz. Kapıdan çıkıp düşmeye başlayınca o tanıdık tarifsiz haz sizi sarıyor. Paraşütü açtıktan sonra, manzaranın keyfine varıyorsunuz. O güzelim serbest düşüşten sonra paraşütle süzülme sizi ksmemezse; henüz havadayken "spiral" (yatay keskin dönüş, pervane gibi), stall (düşüş) gibi oyunlarla aşağı inişi hızlandırmak gibi fiyakalı hareketler de yapabilirsiniz. "Hiçbir şey havada kalmaz" derler ya, maalesef eninde sonunda inişe yaklaşırsınız. İniş bazen tüy, bazen de çuval gibi olabiliyor. Sert inişler için darbeyi yayıp yaralanmayı önlemeyi amaçlayan, 5 nokta taklasını uyguluyoruz. Ayaklarınız

yere değdiğinde anlık bir "oohhhh" ve sonra tıpkı bir çocuğun kaydırdıktan iner inmez koşma gibi, biz de bir sonraki sortiyeye koşuyoruz. Aman sırayı kaptırmayayım, diye! Bu öyle bir duygu ki, günlük hayatınızda bazen olmadık bir anda gökyüzüne ve bulutlara bakarken içinizde bir kıvılcım çakıyor, benim yerim orası dedirtiyor insana, orada olmam lazım. Ben de dâhil birçok kişi, kaskımızdan çektiğimiz görüntüleri Youtube'a yüklüyoruz. Bu videolardan birazcık da olsa o anları hissedebilirsiniz.

Uçağın kapısına gelince vazgeçen oluyor mu?

Uçak yükselirken neyse de, kapısı açıldığında rüzgâr, ses ve manzara... İşte geri dönmeyi düşüneceğiniz anlardan biri. Ama sakın vazgeçmeyin. Sıra size geldi! Yükseklik 12.000 feet yani 3,7 km. Kapısı açık, hızla giden bir uçağın ağzında, vücudunuz yarı dışarıda, aşağısı belli belirsiz noktalar. Duyduğunuz komut: " ". Ve o sonsuz mavi yükseklerde süzülürken, yüzünüzde durduramadığınız bir tebessüm. O hız ve rüzgârda vücudunuzu bir yelken gibi kullanarak ister zarif, ister keskin hareketlerle gökyüzünde uçuyorsunuz. 4.500 feet'e alçalınca açma zamanının geldiğini biliyorsunuz ve biraz hüzünle paraşütünüzü açıyorsunuz. Ve hoooooppp, ani bir yukarı çekilme hissinden sonra, bildiğiniz dualar eşliğinde yukarı bakıp paraşütü kontrol ediyorsunuz. Bir aksaklık olsa bile pek paniğe kapılana rastlamadım, gerekli uygulamaları rahatça yapıyorsunuz.

İkinize ortak bir sorum olacak: pilot ve paraşütçü olarak yaşadığınız en heyecan verici deneyim neydi?

> Niso Morhayim, Ela Cenudioğlu, Vedat Morhayim

Niso: Konu uçmak olunca, her şey heyecan verici. Unutamadıklarımın başında, ilk yalnız kaldığım solo uçuşum gelir. Düşünebiliyor musunuz, eğitimin bir yerinde, eğitmen pilot diyor ki, tamam artık hazırsın, beni yere indir, sen uçur! İlk kez o uçağa tek başıma hâkimiyet kurduğum an, havada ben, uçak, gökyüzü ve onca ses arasındaki sessizlik... Bunun dışında, heyecan veren uçuş anılarım o kadar çok ki, anlatmakla bitmez. Örneğin 3 uçak birlikte gittiğimiz bir yurtdışı uçuşundan dönerken, uçaklardan biri motordan çıkan duman nedeniyle Yunanistan üzerinde acil durum çağrısı yaptı. Diğer iki uçak yolumuza devam ettik, arızalanan uçak Kavala'ya acil iniş yaptı. Yunan havalimanı yetkilileri derhal uçağa müdahale ettiler, sorun 1-2 saat içinde giderildi. Ama Yunanlılar bizim ekibe karşı o kadar konukseverdiler ki, bizimkiler Kavala'da iki gün daha gezip tozdular, sonra Türkiye'ye döndüler. Bir başka olayda da, çok sevdiğim yakın arkadaşım, eşiyle beraber Edremit'ten dönerken, Sabiha Gökçen'e ulaşmadan havada yakıtı bitti, Tuzla Piyade Okulu'na mecburi iniş yaptı. Vedat ile yaşadığım bir anı da, paraşüt atlayışına gittiği İzmir'den onu almaya gittiğimde, dönüş yolunda "Ben bu uçaktan atlarım," diye tutturdu, zor engel oldum. Bu da işin şakası tabii.

Vedat: Böylesine heyecanlı bir uğraşta haliyle anlatacak çok anı olur. Doğal olarak en unutulmaz olanlar da yaşanan aksilikler, bizim tabirimizle "emergency"lerdir. Bunları burada aileme de deşifre edip kendi ipimi çekmeyeyim. Aslında paraşütlerimiz oldukça gelişmiş güvenlik sistemlerine sahip. Her atlayış yeni bir heyecan, ama aklımda kalan bazı deneyimler olarak; uçağın kapısında ilk kez beklediğim anı, oda arkadaşımın yedek paraşütünü açışını; genelde atladığımız uçaklardan çok farklı olduğu için Hava Kuvvetleri'ne ait, arkasında rampa açılan CASA uçağından ve helikopterden yaptığım atlayışları sayabilirim. Bunlardan birinde CASA çok hızlı olduğu ve biz son grup olduğumuz için bizi hatalı yerde atmışlar.

Daha kötü bir şey düşünemiyorum...

Paraşütümü açtıktan sonra iniş rotamı belirlemek için alanı arayıp göremediğimde oldukça şaşırmıştım. İneceğim yeri bulamıyordum. Yamacın diğer tarafına ilerledikçe alanı gördüm ama irtifa ve rüzgâr oraya inmemize uygun değildi. Grubumdaki diğer iki kişiyi izlemeye karar verdim. Güvenli görünen bir tarlayı gözümüze kestirip oraya indik. Alandakiler inişimizi takip ettiler ve bir kamyonet gelip bizi aldı. Bilmediğimiz bir yere inmiştik, ayak ve bacaklarıma dikenler batıyor ama kahkahalarla gülüyorduk. Bir de komik anım var. Türkiye'de paraşütü "deklanşör" denilen sistemle açmaya alışmıştım. Aslında çok basit bir parça ama hocalarımız öyle çok tembihlerdi ki, "sakın atmayın, tekrar kullanılacak o parça," diye, beynimize kazınmıştı! Çekince atmayıp elimizde tutup, tulumun içine sokardık. Rusya'daki ilk atlayışında heyecanlıydım, ilk kez mendil rast ile açacaktım paraşütümü. Kumaştan bir top, çıkarıp geriye atıyorsunuz, şişip ana paraşütü çekiyor. Atladım, irtifam geldi, açtım paraşütümü. 2-3 saniye geçti, açılan hiçbir şey yok. Yedek açsam mı acaba diye düşünürken, bir de farkettim ki ben alışkanlıkla mendili atmamışım elimde sıkı sıkı tutuyorum.

Pilotluğu ve Skydiving'i hobiden öteye taşıyıp, bu meslekleri profesyonel olarak yapmak ister miydiniz?

Niso: Pilotluğu meslek olarak yapmayı hiç düşünmedim. Görev için değil, keyif için uçmayı seviyorum. Konuşmacı olarak davet edildiğim bir kariyer seminerinde, avukatlığı anlatırken özel yaşamıma ve elbette pilotluğa değindim. Bir dinleyici bana "Madem gönlünde pilotluk vardı, neden avukat oldun?" diye sordu. Cevabım şu oldu: "Eğer pilotluk mesleğini seçseydim, avukatlık yapamazdım. Avukatlık mesleğini seçtim, bu sayede pilotluk da yapabiliyorum."

Vedat: Türkiye'de profesyonel paraşütçülük pek mümkün değil. THK memuru olmak dışında eğitmen olamıyorsunuz, diye biliyorum. Geriye ya bu konuda işletmeci olmak kalıyor (ki zaten mevzuat özel teşebbüs ya da sponsorlu sporcu olmak. Bunun için de, önce izin vermiyor) ya da büyük bir bütçe ayırmanız gerek. Yine de sinde çok uzun bir süre ve büyük bir bütçe ayırmanız gerek. Yine de bu soruya çarçabuk cevap versem, "evet, kesinlikle" derim. Ancak herhangi bir zevkinizi iş olarak yapmaya kazanıyor. Özellikle dalış eğitimlerinizde çok dikkatimi çekmişti bu. Zamanla bıkkınlık, mecburiyet hissi doğuyor. Paraşüt eğitmenlerinde bu bıkkınlığa hiç rastlamadım gerçi ama sanki hobi olarak kalması daha keyifli.

Bİ' TORBA DOLUSU MİS KOKU

*Koroplast çöp torbaları; çilekli, limonlu ve vanilyalı çeşitleriyle
mis gibi kokuyor. Banyonuzun ve mutfağınızın kokusunu değiştiriyor.*

KOROPLAST®
Hayatı Kolaylaştırır

Yılbaşı gelmeden...

Bir klasiktir: yılbaşı gelmeden 1 ay önce aramızda konuşmaya başlarız: “Var mı yılbaşı için bir program? Ne yapmayı düşünüyorsunuz?” diye. Sonra göz açıp kapayıncaya dek yılbaşı akşamı geçer gider ve geriye yorumlar kalır: “Nasıl geçti yılbaşı? Neler yaptınız? Eğlendiniz mi?” Çünkü bir batıl inanç vardır ya, yılbaşına nasıl girersen bütün senen öyle geçer diye... O yüzden (laf aramızda) yılbaşı gecesi sıkıntıdan patlasam da, çok eğleniyormuş gibi görünmeye çalışırım. Ben bu ajandamda, özellikle yılbaşı gecesine değil de, yılbaşı öncesine odaklanmak istedim. Yılbaşı gelmeden kendinizi, sevdiklerinizi ya da evinizi şımartmanın yollarını arıyorsanız, işte cevapları...

Kendinizi şımartın

Huzur sizi çağırıyor! “En İyi Spa” ve “En İyi Mimari” ödülleri alan Nişantaşı Sofa Hotel The Sanitas Spa’da paşa hamamı, İsveç masajı ya da rahatlama masajlarından dilediğiniz biri yanında tüm gün spa kullanımı ile huzur dolu bir gün geçirin! Üstelik tek ya da çift kişilik seçeneklerle... Uyumlu dokunuşlar ve çevreye saygısı ile The Sanitas Spa; doğayı mutluluğa, sağlığa, yaşam kalitesine, yaşam sevincine, doğal güzelliğe dönüştürüyor! 800 m²’lik bir alanda kurulu tam donanımlı spa ve wellness merkezi Sanitas Spa, tüm estetik ve güzellik hizmetlerinin yanı sıra Yoga, pilates, fitness PT, powerplate ve sağlık workshoplarıyla kendinizi ruhsal, bedensel ve zihinsel olarak zinde hissettirecek programlar sunuyor. Genç, dinamik, modern ve ayrıcalıklı bir konumda bulunan HIP Hotel konseptine uygun tasarlanmış eşsiz Day Spa keyfi sizleri bekliyor. Türkiye’de yer alan 17 şubesiyle çeşitli başarılarla imza atmış olan Sanitas Spa & Wellness, yılbaşı öncesi kendinizi şımartmanız için ideal bir mekân

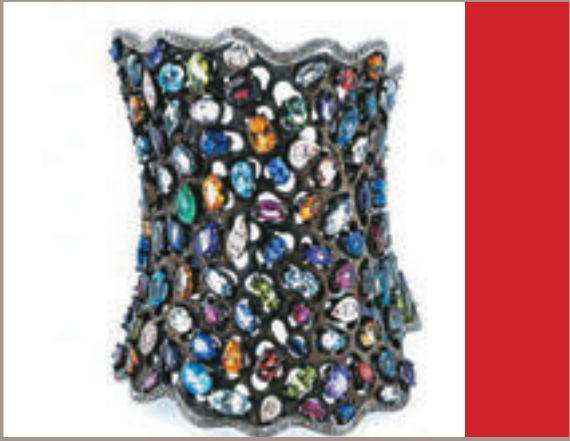

Evinizi Şımartın

Yılbaşı gelmeden evinizi rengârenk çiçeklerle ya da mumlu aranjmanlarla süslemek ister misiniz? O zaman size iki adres vereceğim. İlki klasik tasarımlardan hoşlananlar için: İncimiz Çiçekliği Topağacı’nın sembollerinden biri haline gelmiş olan İncimiz, 1982 yılında S. Pak Çalışkan ve Recep Eraslan tarafından Nişantaşı’nda hizmete girdi. 1997 yılında İhlamur Yolu’ndaki yerlerine taşındılar ve kısa bir süre sonra ikinci şubelerini Etiler’de açtılar. O zamandan beri, Nişantaşı severler için zevkli buketler hazırlamayı sürdürüyorlar

Diğeri önerim ise daha modern ve farklı kombinasyonları sevenler için: Menderes Güneş Floral Design Mersin’de babaannesinden yadigar ortancılarla başlayan çiçek sevgisini, yurtiçi ve yurtdışındaki çalışmalarıyla kısa sürede sanatsal bir deneyime dönüştüren Menderes Güneş, doğaya ve çiçeklere olan tutkusunu, yaratıcılığının ilham kaynağı olarak kullanıyor. Çiçekleri ve mekânları tasarlarlarken, tabiatın doğallığını ve ahengini alışılmışın dışında bir tarzla bütünleştirip sunarak farklılığını ortaya koyuyor. Kullandığı doğal ve ahşap objeler, tıpkı çiçekler gibi mimari tasarımlarının vazgeçilmez bir parçası. Kendi elleriyle yarattığı küçük bir cenneti andıran butiğinde, hayallerinizi gerçeğe dönüştürmek için bekliyor

Pırl pırl parıldayın

Boşuna dememiş Marilyn Monroe: "Elmaslar kadınların en iyi dostudur" diye. Mücevher sevmeyen bir kadın gördünüz mü hiç? Çok fazla mücevher aldığım söylenemez, ancak vitrinine bakmaktan en çok keyif aldığım mücevhercilerden bir tanesi Nişantaşı'ndaki Cemil Gezer'dir. Fazla abartılı modellere kaçmadan, özellikle pırlanta ağırlıklı ve tamamen kendine özgü tasarımlar yaratmak konusunda gerçekten sanat yapıyorlar. Dilerseniz hazır modeller arasından seçiminizi yapabilirsiniz, ancak seçenekler sonsuz olduğundan, dilerseniz sipariş üzerine özel üretim konusunda da size yardımcı oluyorlar.

Bir diğer favorim de Karun'dur. 400 yıl boyunca Osmanlı saraylarında sultanlara mücevher hazırlayan atalarından aldığı yeteneği ve sanatı, günümüzde hem mücevher tasarımı hem de mücevher üretimi yaparak sürdüren Karun Kırac mücevher dünyasındaki yolculuğuna 10 yaşında Kapalıçarşı'da başladı. 1997 yılına kadar sektörün her alanında görev alıp, işin her detayını öğrendi. Aynı sene farklı tarzları görmek, yeni bakış açılarıyla tanışmak ve kendini daha da geliştirmek amacıyla Amerika'ya gitti ve dünyaca ünlü mücevher markaları ile 2 sene boyunca çalıştı. 1999 yılında Türkiye'ye geri dönen Kırac, mağazasını, atölyesini ve showroomunu İstanbul, Nişantaşı'nda açarak kendi adını verdiği markasını kurdu.

Sevdiklerinizi şımartın

Vakko'nun hediye kataloğuna göz attınız mı? Burada tüm sevdiklerinizi şımartacak (hatta gereğinden bile fazla şımartacak) hediyeleri kolayca bulmanız mümkün. Dekoratif yastıklardan, nefis kokulu mumlara, göz alıcı mekânların şıklığını tamamlayan şık Vakko tasarımlarından, geçmiş zamanların esintisini taşıyan ahşap koleksiyonlara, nazar boncuğunun saydam ve duru yorumundan cam ve gümüşün incelikli çizgilerine kadar ne ararsanız bu katalogta. Her detayı incelikle işlenmiş koleksiyonlar İtalyan tasarımcı Giovanna Locatelli tarafından Vakko için özel olarak tasarlandı. Ve tabii artık bir Vakko klasiği haline gelen çikolatalarını da unutmamak gerekir. Katalogu online görüntülemek için <http://shop.vakko.com/2012-13-yilbasi-katalogu> adresine tıklamanız yeterli. Uyarmadı demeyin, kendinizi kaybedebilirsiniz!

VAKKO

2014

Mutlu Yıllar

Midenizi şmartın

Kuşkusuz İstanbul, farklı kültürlerin bulunduğu ve bir araya geldiği bir nokta, ancak bu şehirde İsviçre ve İtalyan mutfağının “gerçek” örneklerini bulmak çok zor. İşte Fondue Restaurant, küresel kent İstanbul’a, başta fondü olmak üzere İsviçre ve İtalyan mutfağının en seçkin, en gerçek lezzetlerini sunmak için yola çıktı. Konuklarını kent yaşamının boğucu ortamından uzaklaştırmayı ve nezih bir ortamda ağırlamayı amaç edinen Fondue Restaurant, hizmet sektörünün çeşitli alanlarında 40 yılı aşkın bir tecrübenin ürünü. Ve tüm bu bilgi, birikim, profesyonellik ve tecrübeyi Fondue Restaurant’ın hizmet kalitesinde fazlasıyla görebiliyorsunuz. Mükemmeli arayanlar ve benimseyenler için Fondue Restaurant en doğru seçim. Fondue Restaurant’da ailenizle, dostlarınızla, iş ortaklarınızla baş başa keyifli anlar geçirebilirsiniz. Dilerseniz leziz bir yemek eşliğinde, telekonferans yoluyla mekân sınırını ortadan kaldırabilir, iş görüşmelerinizi güzel bir görünüme büründürebilirsiniz. Menüsü ağırlıklı olarak peynir fondülerinden, rakletlerden ve çikolata fondüsünden oluşuyor. Ancak farklı tatlar arayan konuklar için İtalyan mutfağının en başarılı örneklerini içeren ana yemekler menüsüyle de muhteşem lezzetler vaat ediyor.

Zamanı durdurun

Mücevhere bir alternatif de saattir bence... Hani derler ya eskiden bir ihtiyaçtı, şimdi aksesuar oldu diye... Gerçekten de öyle, bugün artık güzel bir saat şık bir kıyafetin tamamlayıcı unsuru gibi. Nişantaşı Mim Kemal Öke Caddesi üzerinde bulunan ve 2005 senesinden beri hizmet veren Kami Saatçilik, Franck Muller, Pierre Kunz ve Cvsstos gibi dünyaca tanınmış saat markalarının Türkiye distribütörü. Kendilerine sorarsanız: “Misyonumuz saat tutkunlarına en geniş ürün yelpazesini sunmakla birlikte, satış sonrası doğabilecek tüm gereksinimlere cevap verebilmek,” diyorlar. Sahip olduğu seçkin ve deneyimli bayilerle müşteri memnuniyetini kendine ilke edinen Kami Saatçilik, sektördeki tüm yenilikleri yakından takip ederek, onları saat meraklılarıyla buluşturuyor. Bu yılbaşı zamanı durdurmak ya da tüm bakışları saatinize çevirmek için, Kami Saatçilik’e uğramanızı öneririm.

Bedeninizi şmartın

Yeni yıla fit ve zinde girmek ister misiniz? Öyleyse hemen MAC’e üye olmanız gerekiyor. Türkiye’nin en iyi lokasyonlarında, profesyonel bir yönetimle, alışılmışın dışında özgün projeler oluşturarak, geniş hedef kitlelere “butik” hizmet anlayışı sunmayı, insanların hayatlarında pozitif bir değişim yaratmayı ve eğlence sektörüne farklı bir boyut katmayı hedefleyen Mars Entertainment Group’a bağlı olan Mars Athletic Club yani MAC, ileri teknolojiyle kurgulanmış, sporla eğlenceyi birleştiren ve üyelerine bir var oluş şekli öneren bir spor merkezi. MAC ilk kulübünü Kanyon Levent’te açtıktan sonra, 2008’in Kasım ayında MAC G-Mall ve MAC Pandora-Ankara, 2009 yılının Temmuz’unda ise şehir merkezi konseptinde beklentilerin üzerinde bir hizmet veren MAC Bebeköy-Etiler’i sporseverlerle buluşturdu.

“Yeni yıldan hep güzel şeyler beklenir... Para getirmesi istenir, yeni bir ev, bir araba, yeni kıyafetler dilenir... Ben hepimiz için paranın dahi satın alamayacağı bir şey diliyorum: SAĞLIK! 2014’ün her günü, bir öncekini kışkındıracak kadar güzel geçsin...”

sanaşın aynaya yansıması

NİŞANTAŞI

0(212) 230 18 83
0(212) 224 31 01

www.ariscerceve.com

ERENKÖY

0(216) 411 10 53

www.arishomeart.com

MODOKO

0(216) 411 94 44

YÜZ KUMBARASI DOLUYOR

Türkiye'nin en geniş çaplı görsel bellek çalışması olan **"Yüz Kumbarası Fotoğraf Projesi"**, fotoğraf sanatçısı **Muammer Yanmaz** önderliğinde bir araya gelen **40 fotoğrafçının, 40 farklı tema** kapsamında çektikleri toplam 1.600 portreden oluşuyor.

Fotoğrafçı, eğitimci Muammer Yanmaz, her biri 40'ar fotoğraftan oluşan 40 İstasyon (Londra, Paris, New York), 40 Ayna, 40 Yönetmen gibi konsept projeleriyle tanınıyor. "Mağara" adını verdiği stüdyosunda fotoğraf konusunda dersler veriyor, atölye çalışmaları düzenliyor. Mağara'da o Ali Baba oluyor, derslerine katılıp atölye çalışmalarını başarıyla tamamlayanlar da Haramiler. "Ne kadar çok insan fotoğraflarsam o kadar mutlu oluyorum," diyen Muammer Yanmaz'ın aslında kendi başına gerçekleştirmek istediği bir çalışmaydı Yüz Kumbarası Projesi. Ancak Türkiye'nin 2000'li yıllarda üreten, alanında öne çıkan insanların fotoğraflamak ve bir görsel arşiv oluşturmak, tek bir fotoğrafçı için hayli uzun ve zorlu bir çalışma olacağından, yolu Mağara'dan geçen 40 gönüllü fotoğrafçı ile birlikte bir atölye çalışması başlattı. Ve bu 40 gönüllü fotoğrafçı, Türkiye'nin Yüz Kumbarası'nı oluşturmak için iki sene önce işe koyuldu.

Yüz Kumbarası Projesi 40 fotoğrafçının bir arada çalıştığı ve Türkiye'ye dair 1.600 portreyi bir araya getirecek bir proje olması açısından, alanında bir ilk. Yapılan toplantılarda, öncelikle fotoğrafların siyah-beyaz, kare formatta olmasına ve yumuşak ve tek ışık kaynağı kullanılmasına karar verildi. Herkes teknik hazırlıklarını, deneme çekimlerini tamamladı. Projeye katılan her fotoğrafçı kendine bir alan belirledi: yazarlar, şairler, yönetmenler, iş adamları, bilim insanları, gazeteciler, karikatüristler, tiyatrocular, müzisyenler, sporcular, çağdaş sanatçılar, ressamalar, tasarımcılar, mimarlar... Herkes kendi teması dahilinde 40'ar kişiden oluşan listesini oluşturdu ve listeler hep birlikte gözden geçirildi. Belirlenen isimlerin her birine ulaşmak, projeyi tüm ayrıntılarıyla anlatmak, çekim randevusu ayarlamak ayrı bir uğraş gerektirdi. "Betül Mardin'i şahsen tanıyan var mı?" "Ali Nesin'e nasıl ulaşabilirim?" "Faruk Eczacıbaşı randevu vermeyi kabul eder mi acaba?" "Yıldız Kenter bu projeye vakit ayırır mı dersiniz?" gibi sorular duyulmaya başlandı dört bir yandan...

Yüz Kumbarası Projesi için çalışmak, 40 gönüllü fotoğrafçının pek çoğu için bir dönüm noktası oldu. Öyle ki, aramızda işlerini bırakıp fotoğrafçılığı yeni meslek edenler var. İçimizde projeye portre fotoğraflamak için yola çıkıp, tanıştığı yeni insanlar sayesinde hayatında

yeni ufuklar açılanlar var. Ama asıl önemlisi, daha önce birbirini tanımayan, tek ortak noktaları fotoğraf sevdası olan bu 40 kişinin artık bir ekip olması. Projede yer almayı (bir başka deyişle fotoğrafının çekilmesini) kabul eden 1.600 kişiden 1.500'ünün portre fotoğrafı çekildi bile ve çekimler hızla devam ediyor. 40 farklı gözün objektifinden, 1.600 kişilik dev bir Yüz Kumbarası'nın dolmasına çok az kaldı. Bu arada Yüz Kumbarası'na portresini kattığımız, ancak bu süreçte aramızdan ayrılan değerli isimleri anmadan geçmeyelim:

Tekin Akmansoy, Mehmet Ali Birand, Erdoğan Alkın, Savaş Ay, Suat Aysan, Berkant, Burhan Doğançay, Yusuf Kurçenli, Tuncel Kurtiz, Kemal Merkit, Sadi Öziş, Metin Serezli, Seyfi Teoman... Ne mutlu bize ki, yollarımız onlarla kesişti, iyi ki Yüz Kumbarası'nda yerlerini aldılar, onları saygıyla, sevgiyle anıyoruz.

Bu projenin tüm geliri, kendini down sendromlu çocuklarımızın eğitimine, hayata daha sıkı sarılmalarına, ümitlerini kaybetmemelerine adanmış Dost Yaşam Vakfı'na aktarılacak. Yüz Kumbarası'nın öncelikle büyük bir sergiye ve imkân olursa da özenle tasarlanmış, şık bir kitaba dönüşmesi planlanıyor. Sponsor ve sergi mekânı arayışı için görüşmeler sürüyor.

Yüz Kumbarası Projesi Fotoğrafçıları: Ahmet Kuyucuoğlu, Ayça Oğuş, Ayşegül Çetinel, Barış Çebini, Başak Duru, Burcu Ergin, Cenk Kalava, Damla Öksüz, Didem Öğütçü, Emre Mollaoğlu, Erhan Yüksel, Fatih Küçük, Filiz Dibi, Filiz Tülü, Gaye Yön Ökten, Gülendam Sayın Yılmaz, Gonca Soysal, Hazal Erkan, Işın Akpınar, İlknur Atalkın, İrem Sokullu, Lale Elmas, Leyla Durdoğan, Lolita Anjel, Maneki Neko, Merve Karahan, Murat Tellioglu, Müge Kekeç, Mustafa Önder, Nilay Dikmen, Niyazi Genca, Nuray Ertürk, Okşan Fındık, Özlem Çulhagil Kır, Sevil Akışık, Şebnem Eldes, Teoman Cimit, Teri Erbeş, Umut Altun ve Vladi Benbanaste.

Yüz Kumbarası Projesi'ni sosyal medyadan takip etmek için:

www.yuzkumbarasi.com

www.facebook.com/yuzkumbarasi

www.twitter.com/yuzkumbarasi

Ali Nesin / © Eylem Durdoğan / Yüz Kumbarası Projesi

Beren Yıldırım / © Merve Karahan / Yüz Kumbarası Projesi

Ceren Özkurt / © İsmail Akay / Yüz Kumbarası Projesi

Erol Armağan / © Hazal Erkan / Yüz Kumbarası Projesi

Gülsen / © Lale Elmas / Yüz Kumbarası Projesi

Hakan Eren / © Umut Altun / Yüz Kumbarası Projesi

İlhan Yıl / © Şenur Atılca / Yüz Kumbarası Projesi

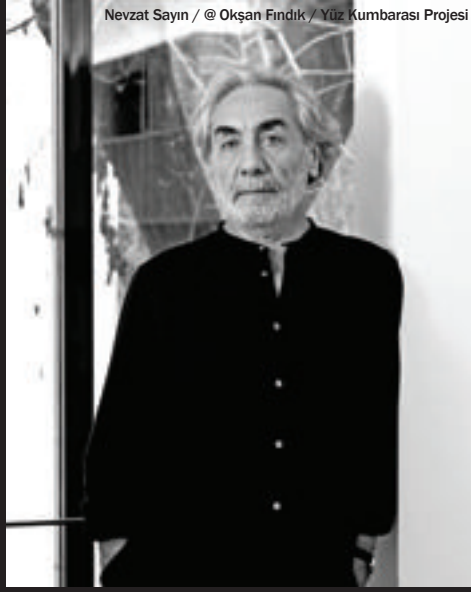
Halik Akçetene / © Gaye Yön / Yüz Kumbarası Projesi

İdil Frat / © Sevil Akşık / Yüz Kumbarası Projesi

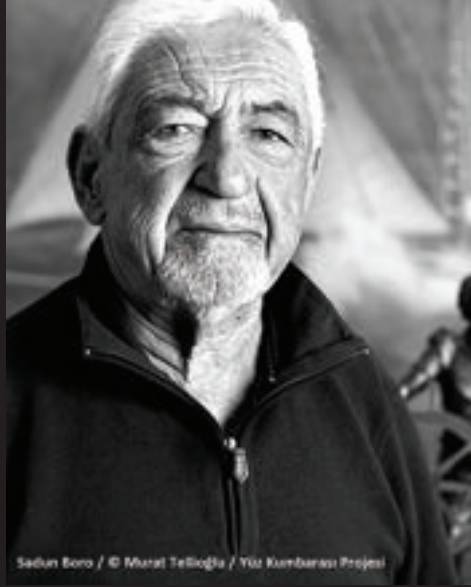
Nevzat Sayin / © Okşan Fındık / Yüz Kumbarası Projesi

Önder Focan / © Mustafa Önder / Yüz Kumbarası Projesi

Orhan Alkaya / © Sonca Soysal / Yüz Kumbarası Projesi

Sadun Boro / © Murat Teşioğlu / Yüz Kumbarası Projesi

Sinan Güler / © Nilay Dikmen / Yüz Kumbarası Projesi

Tahir Güllü / © Ahmet Kuruoğlu / Yüz Kumbarası Projesi

Tibet Ağartan / © Müge Keleş / Yüz Kumbarası Projesi

Alev Gozonar / © Vlatko Benbanas / Yüz Kumbarası Projesi

Berra Özman / © Nury Ertürk / Yüz Kumbarası Projesi

Cansu Gürmen / © Filiz Türlü / Yüz Kumbarası Projesi

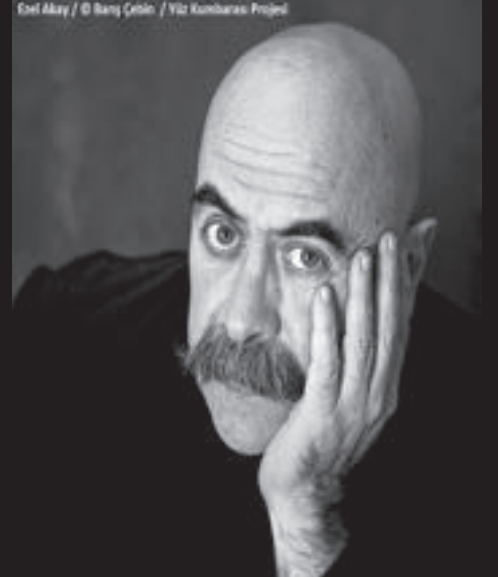
Cengiz Abazoğlu / © Filiz Dibi / Yüz Kumbarası Projesi

Engin Recepoğlu / © Teoman Çevik / Yüz Kumbarası Projesi

Erdem Yener / © Maneke Neko / Yüz Kumbarası Projesi

Göl Akay / © Banç Çelibe / Yüz Kumbarası Projesi

Faruk Ezzatbaşı / © İrem Sokullu / Yüz Kumbarası Projesi

Halime Dörmen / © Emre Mollaoğlu / Yüz Kumbarası Projesi

Metin Özcan / © Leila Aşçı / Yüz Kumbarası Projesi

Mehmet Gülçin / © Fatih Küçük / Yüz Kumbarası Projesi

Özge Özberk / © Didem Öjücü / Yüz Kumbarası Projesi

Serdar Orçin / © Erhan Yüksel / Yüz Kumbarası Projesi

Sinem Kaya / © Damla Öksüz / Yüz Kumbarası Projesi

Tuncer Hunca / © Bajak Duru / Yüz Kumbarası Projesi

Zeynel Abidin / © Ayça Oğuş / Yüz Kumbarası Projesi

Zuhâl Olcay / © Selin Eides / Yüz Kumbarası Projesi

Zülfü Livanelli / © Işın Akpınar / Yüz Kumbarası Projesi

YÜZ KUMBARASI
FOTOĞRAFÇILARI
anlatıyor...

Vladi Benbanaste

"Hayatımda iz bırakan bir proje oldu Yüz Kumbarası. Çok sevdiğim fotoğrafçılığa daha da bağlanmamı sağlayan zorlu bir çalışma, tecrübe ve mutluluk... Hepsi bir arada, bir gönül projesi, bir gönüllü projesi. Projeyi ilk anlattığı günü hatırlıyorum Muammer Yanmaz'ın - namı diğer Ali Baba'nın. Hepimiz coşkuyla işe koyulduk. Ayrı çevrelerden, ayrı iş kollarından kısacası ayrı hayatlardan, aynı amaç çevresinde kenetlenen 40 harami için 40'ar fotoğraf çekmek ne kadar zor olabilir ki? Bu satırları okuyan sizlere malum olduğu gibi biz de, "Önümüzde 52 hafta var, haftada 2, bilemedin 1 kişi çeksek 6 ayda, bilemedin 8 ayda havada karada biz bu işi bitiririz!" düşüncesi ile yola koyulduk. Fotoğrafçıların konularını seçmesi birkaç hafta sürdü: "Ben basketçileri seçtim," dedi birimiz, bir diğerimiz tiyatroya emek verenleri... Ressamlar, köşe yazarları, çiçekçi, böcekçi derken çevirdiğimiz kum saatimiz yavaş yavaş akmaya başlamıştı. Vesikalık foto değil, seyircisine bir şeyler anlatmayı başarabilecek, konuşan kareler peşindeydik. Yazması da okuması da kolay: konuşan kareler... Sonra sıra randevu-

lara geldi. Kimi yazlık tatile gitmişti 3 ay sonra dönecekti, kimi projeyi anlamamış, "Bir daha anlatır mısınız lütfen?" modunda, kimi nazlanmadan, "Memnun olurum, hayhay tabii ki ne zaman müsaitseniz," diyecek kadar mütevazı, bir diğeri resmen reddetmemekle beraber "Ben sizi ararım," nakaratı eşliğinde oyalıyor. Filan isim diyorsunuz, başka bir fotoğrafçının konusu ile çakışıyor, başkasının listesine bulaşmış oluyorsunuz... Arada ufak ufak çekimler de başlıyor. Her biri ayrı bir macera, unutulmayacak bir anı, bir sevinç, bir gurur, ayrı bir heyecan, bazıları hüsrana, bazıları moral takviyesi... Tam ümitsizliğe kapılacakken 'olacak bu iş galiba' dediklerin, çekime başladığının 3. dakikasında "Bitti mi?" diye soranlar. Bazen çekimden sonra saatlerce oturup yılların dostu gibi sohbetler, çaylar. Bazen kapı önünde holde uuuuuun bekletilmeler. Randevu ile gittiğiniz halde "Ne için gelmişsiniz? Ne kumbarası, hiç vaktim yok!" diyenler. "Beni mi uygun gördünüz? Gurur duydum," diyenler. 7 düvel tiplene, 7 düvel insan... Hepsi Yüz Kumbarası için."

Alev Gozonar / © Vladi Benbanaste / Yüz Kumbarası Projesi

Metin Üstündağ / © Fatih Küçük / Yüz Kumbarası Projesi

Fatih Küçük

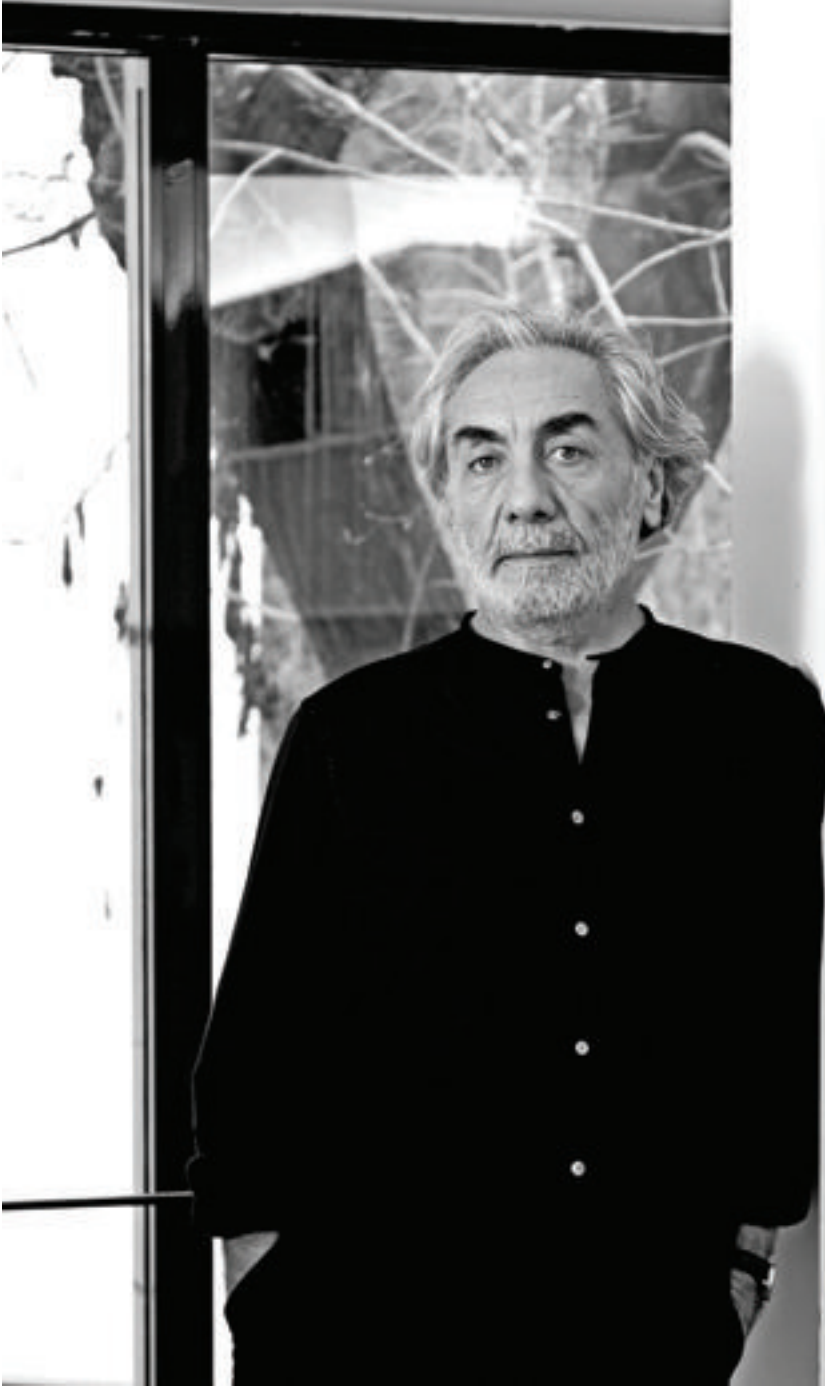
"Yüz Kumbarası Projesi, harici ışık kaynağı kullanımı ve portre çekimi konusunda teknik olarak gelişmemi sağladı. Bunun yanı sıra bir fotoğraf projesi nasıl yapılır, nasıl geliştirilir; başından sonuna kadar deneyimledim. Beraberinde kendi konum olan karikatüristleri çekerken ya da başka konuda fotoğraf çeken arkadaşımın yanında yardımcı olarak bulunduğum zamanlarda çekim yaptığımız kişiy-le edilen sohbetler, benim için sanat konusunda mini bir akademik eğitim oldu. Çekimlerim esnasında keyifli birçok anım oldu. Birbi-rinden ayırmak zor olsa da Bahadır Baruter'in çekimi ilk aklıma gelen. Çekim bittikten sonra bana "Beni deli çekmen lazım, haftaya gel bir daha çekim yapalım!" dedi. Evinden çıkmadan önce tuvalete gitmişim; daha önce hiç görmediğim tarzda, bir nevi bijuteri ile kitapevi karışımı tuvalet olduğunu fark edince "Haftaya çekimi tuvalette yapalım!" dedim ve kabul etti. Ertesi hafta çekimimizi tuva-lette gerçekleştirdik ve güzel bir kare çıkarttık. Bir diğer unutamadığım anı da, yardımcı olarak gittiğim bir çekim sonrasında Aydın Boysan ile aynı masada kadeh tokuşturma şerefine erişmemdi. İnsan insana benzermiş deyimini ise Hikmet Aksoy çekimimde yaşa-dım. Kendisi 1999 yılında kaybettiğimiz dedemi o kadar çok andırıyor ki, her görüşümde dedemi yeniden görmüş oluyorum."

Filiz Tülü

"Ben tamamı 'Sanatta İz Bırakanlar' olarak belirledim. Listemde tanışmak için hayalini kurduğum kişi Haluk Bilginer'di. Bu çekim için çok uğraştım. Ulaşması ve ikna etmesi hayli vaktimi aldı. Sonunda bana Kleopatra ve Antonius oyunu için bilet ayırıp davet ettiler. Oyun sonrası tiyatro sahnesinde çekim yapmam gerekiyordu, vakit de dardı. Aksilikler yakamı bırakmadı bir türlü; makinam çalışmadı, lens netlemedi. İyi ki proje arkadaşım İrem yanımdaydı yardım için. Onun ekipmanıyla çektim. Çok heyecanlıydım, yüzüm patlıcan moru gibiydi adeta. Keyifli kareler yakaladım neyse ki..."

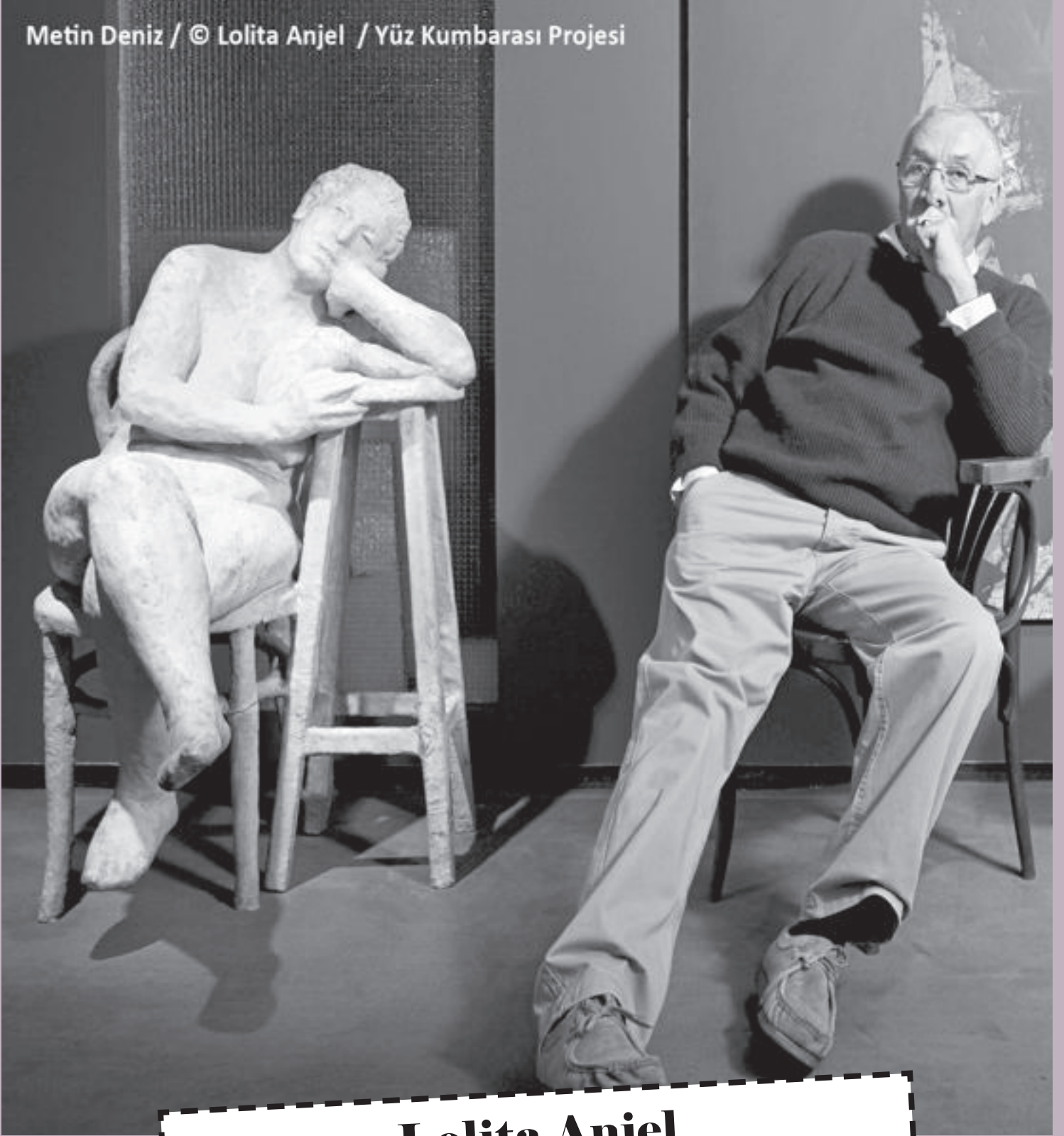
Cana Gürmen / © Filiz Tülü / Yüz Kumbarası Projesi

Okşan Fındık

“Aydın Boysan çekimi ve sonrasında bizi rakı içmeye götürmesi unutulmazdı benim için... İlk tanışmamız bir kitapevindeki imza günündeydi. Aynı okuldan olduğumuzu ve mimar olduğumu öğrenince daha bir mutlu oldu. O gün yaklaşık 4 saat onun yanında oturdum – kendi isteği ile... Bir sonraki hafta görüşelim diye telefonunu ve adresini verdi. Telefon ettiğimde beni hatırlamıyordu. Lale ve Fatih ile çekime gittiğimizde yine hatırlamadı ama o kadar tatlı ve içten karşıladı ki, sanki senelerdir tanışıyor gibiydik. Çekim bizim için, uzun zamandır görmediğimiz dedemizin evine gitmişiz tadında geçti, sonra bize kitaplarını imzalayıp hediye etti. Sizinle rakı içmek istiyoruz dediğimizde her hafta arkadaşları ile buluştuğu yere götürdü bizi ve yemek boyunca rakı adabı, anılar, hikâyeler konusunda tatlı tatlı sohbet ettik. Hayat boyu unutamayacağım bir anı oldu.”

Lolita Anjel

“Yüz Kumbarası Projesi’ne ortağımın beni dürtmesi sayesinde katıldım ve imkânsız diye bir şeyin olmadığını görmüş oldum! Çok şanslı olduğumu itiraf etmeliyim, çevremden çok destek gördüm. Ulaşamam dediğim birçok kişiye ulaştım. Tanışmayı dahi hayal edemeyeceğim müthiş insanlarla tanıştım. Hepsi de mesleğinin erbabı, mütevazı, konumunu hazmetmiş, destekçi kişilerdi. Tabii ki başımdan birçok şey geçti, ekipman kurulumunun çekimden daha uzun sürdüğü şipşak çekimler, söz verip gelmeyenler, uzun yol kat edip çekemediğim kişilerin yanısıra beni süper bir şekilde karşılayıp misafir edenler, stresimi alıp rahat ettirenler, müthiş müzik şöleni yaşatanlar... Başımdan geçen en komik olay ise, bir çekim esnasında orada karşılaştığım bir elemanın bana iş başvurusunda bulunması ve benim de fotoğrafını çektiğim kişiyi arayıp referans almam oldu. Bu proje hayatıma birçok değer kattı, en önemlisi de hayatıma çok dost kattı.”

Didem Öğütçü

"Benim tamam 'Güldüren Yüzler'. Bizleri güldüren önemli yüzleri tanıma fırsatı buldum. Kiminin evine misafir olduk, kimi zaman bir yerlerde buluştuk. Seksenler'den Yalan Dünya'ya, Benzemez Kimse Sana'dan Güldür Güldür'e birçok setin havasını kokladım, tiyatro oyunu öncesi kulislerin heyecanını yaşadım, müthiş insanlar tanıdım. Konu güldürme üzerine olunca her çekimde kahkahalar yankılandı, çok eğlendik. Hepsi birbirinden kıymetli 40 isim beni ve projemizi gönülden desteklediler. Her birine sevgiyle..."

Özge Özberk / © Didem Öğütçü / Yüz Kumbarası Projesi

Eşref Armağan / © Hazal Erkan / Yüz Kumbarası Projesi

Hazal Erkan

"Yüz Kumbarası için seçtiğim tamam 'Umut Elçileri' oldu. Kendi adıma şunu söyleyebilirim; tamam gereği çektiğim 40 kişi, hayatta yaşadıkları zorluklara rağmen ayakta kalmayı başarmış ve sağlam bir duruş sergilemiş kişilerdi. Her çekimimden çıktığımda, kendimi yeniden doğmuş gibi hissediyordum çünkü yaşanan süreç hakkında konuşulunca ve sonucu görünce insan hayat karşısında kendisini biraz daha güçlü hissediyor. 40 kişinin hayatı 40 ayrı roman gibiydi, 40 tane hayat mücadelesi veren ama sonu mutlulukla biten hikâye..."

Akıllı çözümlerle kontrol sizde olsun...

UYDU SİSTEMLERİ ÜZERİNDEN DATA AKTARIMI

ADR Bilişim olarak, kullanıma sunduğumuz çözümleri aynı zamanda lokal ihtiyaçlara göre özelleştirip uyarlamakta, tüm ürün ve çözümlerini de bu ihtiyaçlar doğrultusunda sizler için özel olarak hazırlamaktayız. Deneyimli ve uzman isimlerden oluşan ekibimiz ile, her geçen gün değişen ve gelişen teknolojileri yakın mercek altında tutarak, müşterilerimizi daima yeniliklerden faydalandırmakta ve hep bir adım önde kalmasını sağlamaktayız.

DUVAR
TİPİ
MİNİBAR

OTEL TİPİ
TOUCH
PANEL

- WİRELESS SİSTEMLERİ
- KAMERA SİSTEMLERİ
- AKILLI EV VE OTEL SİSTEMLERİ
- NETWORK UYGULAMALARI
- BİLİŞİM ÜRÜNLERİ SATIŞ VE DESTEK
- BİLİŞİM ÇÖZÜMLERİ VE DANIŞMANLIĞI

0216 511 58 59
www.adrbilisim.com.tr
www.savekey.com.tr

Günümüzün en popüler sporu

YOGA

Binlerce yıllık bir felsefe nasıl bu kadar popüler bir egzersiz oldu, diye düşündüğümde, şu sonuca varıyorum: Yoga'nın popüler olmasının sebebi "bütünsel yaklaşımı". Konsantrasyon, fiziksel güçlenme ile rahatlamanın dengesi neticesinde vücut, zihin ve ruhun bütünleşmesi. Günümüzün yoğun ve stresli dünyasında kendimize verebileceğimiz duygusal, zihinsel ve fiziksel bir hediye...

JOELLE PINTO

Yoga nedir diye sorulduğunda, en basit dille anlatımı: vücut, zihin ve ruhu dengeleyen ve birleştiren fiziksel ve zihinsel egzersizler olduğudur. Yoga'nın kökeni binlerce yıl öncesine, eski bir Hint felsefesine dayanır. Ancak Yoga bir din değildir. Sanskritçe "Yuga" kelimesinden gelen Yoga, "birleşme" demektir. Yoga pozları (duruşları) ve nefes egzersizleri, vücudun enerjilerini dengeleyerek, insanı rahatlatır. Vücut, zihin ve ruh arasında bir bütünlük sağlar. Yoga'nın en önemli fiziksel amaçlarından biri de omuriliği esnek tutmak ve güçlendirmektir.

DEĞİŞİK YOGA TÜRLERİ

Yoga pozlarının yüzlerce, hatta binlerce olduğu söylenir, ancak Yoga stüdyolarında veya spor salonlarında çokça yapılan birkaç popüler Yoga türü vardır.

HATHA YOGA

En çok bilinen ve öğretilen Yoga türüdür. Sanskritçe Güneş (ha) ve ay (tha) sözcüklerinin bir araya gelmesiyle oluşan Hatha'dır. Vücutlarımızda bulunan zıt enerjileri temsil

eder: Eril ve dişi, pozitif ve negatif, yin ve yang gibi... Hatha Yoga, pozları ve nefes egzersizleriyle vücuttaki enerjilerin dengelenmesini sağlar. Yoga'ya yeni başlayanların rahatça yapabilecekleri pozları içeren Hatha Yoga, genelde ilk denenilen ve günümüzde en çok yapılan Yoga biçimidir.

VİNYASA YOGA

Sanskritçe "akıcı, akan" anlamına gelen Vinyasa Yoga'nın eğitmenleri genelde derslerini rahatlatıcı bir müzik eşliğinde, pozlar arasında akıcı geçişler yaparak verirler. Hatha Yoga'ya göre daha sert ve yorucu bir derstir. Zorluk açısından aşağıda açıklayacağım Ashtanga Yoga'ya benzer.

ASHTANGA YOGA

Kökü eski Yoga öğretilerine dayanan, 1970'li yıllarda özellikle Batı'da uygulanmaya başlanan bir türdür. Daha sert ve fiziksel olarak biraz daha fit olmayı gerektiren pozlar, genelde aynı sırayla, art arda yapılan duruşların tamamını nefes egzersizlerine bağlar. İlk kez Yoga yapmayı deneyecek olanlar için biraz zorlu bir seçimdir.

BİKRAM YOGA

Son yıllarda oldukça popülerleşen Bikram Yoga, otuz yıl önce Bikram Choudhury tarafından geliştirilmiştir. Bikram Yoga, oldukça ısıtılmış bir odada, bir yandan terleyerek, bir yandan da 26 Yoga hareketinin sırasıyla yapılmasını gerektirir.

IYENGAR YOGA

Kişinin pozdaki duruşunun doğru olmasına çok önem veren Iyengar Yoga türünde, pozlara yardımcı olan blok, battaniye, askı, halat, sandalye gibi objeler kullanılır. Iyengar Yoga eğitmenlerinin çok iyi bir eğitimden geçmesi gerekir.

YOGA YARARLI MI, YOKSA ZARARLI MI?

Sağlık sorunları bir yana, Yoga dersi sırasında dikkat etmeniz gereken önemli hususlar da var. Bunlardan en önemlisi size ders veren Yogi'nin (Yoga ustası) gerçekten usta bir öğretmen olup olmadığı. Eğer karışınızdaki iyi bir eğitmen değilse, güçlü ve sağlıklı bir vücut ile huzurlu bir kafa ve ruh yapısına bürünmenizi hedefleyen dersiniz, sağlığınıza açısından zararlı olabilir. The Huffington Post'un Sağlıklı Yaşam bölümünde yer alan Tamara Star'ın 5 Kasım 2013 tarihli makalesinde, zararlı bir Yoga dersi üç noktada özetleniyor. "Kötü Yoga dersi yoktur, ancak bazı işaretler tehlikeli bir Yoga dersinde olduğunuzu gösterir," diyen Star'a göre 3 tehlike işareti şunlar:

❶ *Eğitmen vücudunuzu düzeltmek için sizden izin istemezse:* Star'a göre bu çok önemli bir hata çünkü öğretmeninizin sınıftaki herkesin vücudundaki rahatsızlıkları, sakatlanma risklerini ya da önceden geçirdiği sağlık sorunlarını bilmesi mümkün değil. Dersin başında bunu öğrencilerine tek tek sorması gerekir.

❷ *Çok hızlı ve sert düzeltmeler yaparsa:* Sağlam bir vücut bile her gün kendine göre değişiklikler gösterir. Tecrübeli bir eğitmenin çok yavaş hareketlerle duruşunuzu düzeltmesi, sizi asla zorlamaması gerekir.

❸ *Sadece çok zor duruşlar gösteren bir Yogi ise:* Star'a göre eğitmeniniz sadece Cirque du Soleil'den fırlamış gibi hareketler gösteriyorsa bu kesinlikle yanlış. Sınırlarınızı zorlayıcı, sizi motive edici hareketler denemeniz güzel, ancak tecrübeli bir eğitmenin daha az zorlayıcı, alternatif duruşları da size göstermesi gerekir.

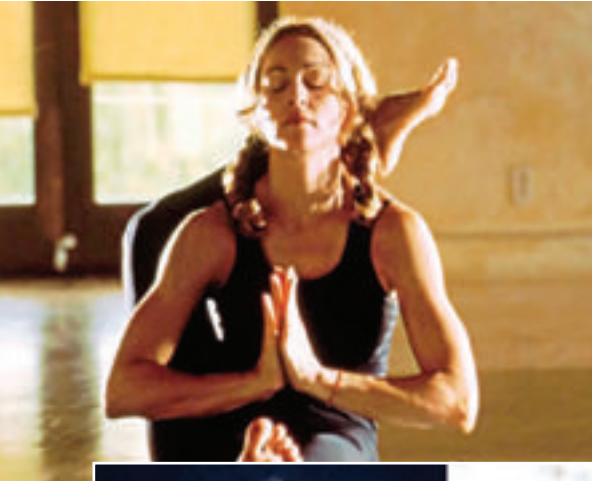

YOGA YAPMADAN ÖNCE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

1980'lerden bu yana Batı dünyasında sevilen ve popülerliğini yitirmeyen Yoga'yı aslında çoğu kişi yapabilir. Diğer yandan, Mayo Clinic'in web sitesine göre aşağıdaki hastalıklara sahip olan veya bu hastalıkların belirtilerinden şüphelenenlerin, Yoga'ya başlamadan önce bir doktora danışmaları gerekiyor.

- ♦ Fıtık ♦ Kan pıhtılaşması riski ♦ Göz rahatsızlıkları ♦ Hamilelik
- ♦ Yüksek tiroit ♦ Aşırı denge problemleri ♦ Kemik erimesi
- ♦ Tansiyon problemleri

Bununla birlikte, Yoga yapmanın uykusuzluk, depresyon, endişe, stres ve diğer birçok kronik rahatsızlıklara iyi geldiği biliniyor. Eğer bir rahatsızlığınız varsa, Yoga'nın size iyi gelip gelmeyeceğini anlamın en iyi yolu doktorunuza danışmak.

YOGA'DAN VAZGEÇEMEYEN ÜNLÜLER

GWYNETH PALTROW: Yoga denince ilk akla gelen ünlülerden biri, Oscar ödüllü aktris Gwyneth Paltrow. Haftanın beş günü, 90 dakikalık egzersiz yaptığı bilinen sanatçı, Yoga ve pilates hayranı. Makrobiyotik bir rejim uyguladığı söylenen Paltrow, rafine olmamış, işlem görmemiş, "organik" yeme tarzıyla dikkat çekiyor. Paltrow, Yoga'nın insan vücudunu güçlendirdiğini her fırsatta tekrar ederken, bunun fiziksel, zihinsel ve duygusal anlamda bir armağan olduğunu belirtiyor.

MADONNA: Uçak koridorunda bile Yoga yaptığı söylenen Madonna'nın, mükemmel fiziğini bu spora borçlu olduğu biliniyor. 1996'dan beri Ashtanga Yoga yapan Madonna, Yoga'nın bedene yararının en canlı kanıtlarından biri.

STING: Sting ve eşi Trudie Styler 20 seneden beri Yoga ile iç içe yaşıyor. Mutlu bir evlilikleri olan çift, 45 dakika ile bir buçuk saat arası süren Yoga seansları yapıyor. Styler 2009'da yayınladığı ilk Yoga kitabından sonra, 2011 yılında "Yoga ile Kilo Verme" adlı bir kitap çıkartmıştı. Yoğun ve telaşlı yaşantısı içerisinde, Yoga'nın kendisine huzur verdiğini söyleyen Sting, Yoga'nın tıpkı müzik gibi kendinizi geliştirebileceğiniz, öğrenebileceğiniz, sonu olmayan bir yolculuk olduğunu belirtiyor.

REESE WITHERSPOON: Doğum sonrası aldığı kilolarını Yoga ile veren annelerden biri de Reese Witherspoon.

Gün geçmiyor ki ünlülerin sağlıklı yaşam sırları hakkında makaleler okuduğumuzda, "Formumu Yoga'ya borçluyum," cümlesi geçmesin. Benimsedikleri yeni sağlıklı yaşam tarzları, hızlıca erittikleri ve geri almadıkları kiloları, fit görünümlü vücutları, hafta içi huzurları bile Yoga sayesinde...

Elinde Yoga matı ve su şişesiyle Yoga stüdyolarının önünde paparaziler tarafından sıkça görüntüleniyor.

ASHTON KUTCHER: Yoga seven

erkek ünlüler arasında Ashton Kutcher da anılıyor. Demi Moore ile evliyken Bikram Yoga yaptığı söylenen Kutcher, formunu korumak için hâlâ düzenli olarak Yoga yapıyor.

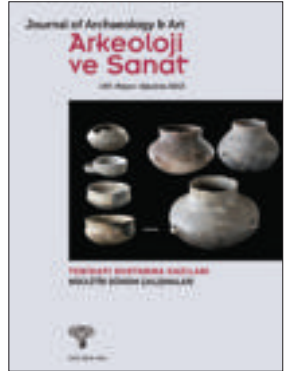
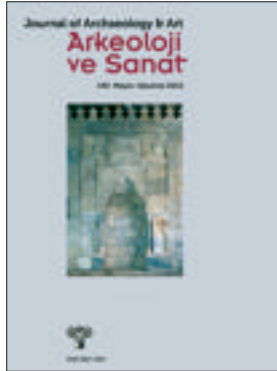
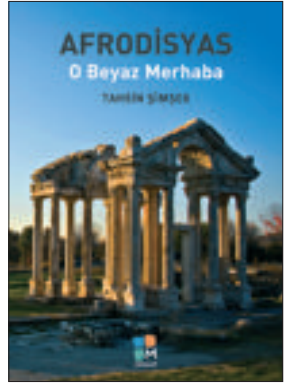
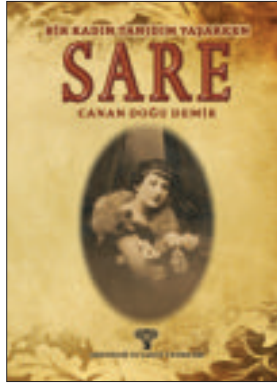
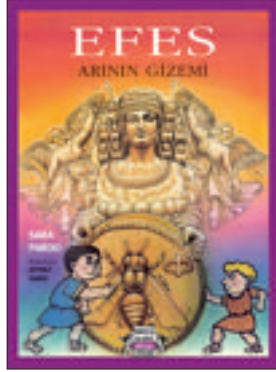
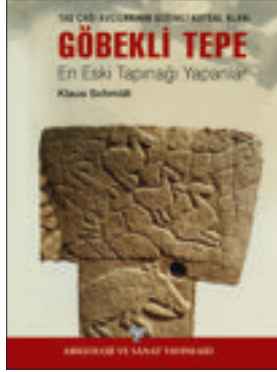
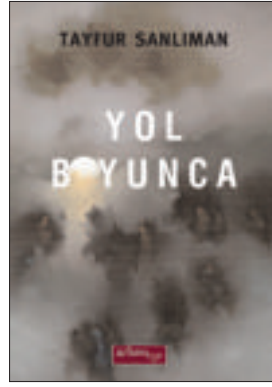
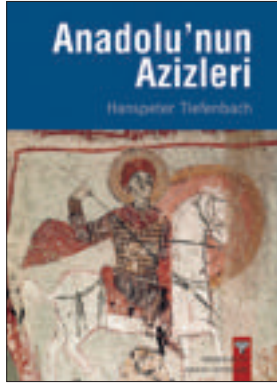
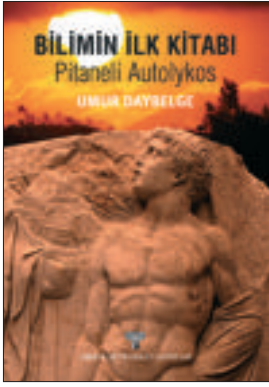
JON BON JOVI: 21. yüzyıl erkeği olduğunu söyleyen Bon Jovi, "Men's Health" dergisi ile yaptığı röportajda, bir kere Yoga yaptıktan sonra bu işi çok sevdiğini, bundan böyle hep Yoga yapacağını söylemişti.

Bu egzersiz türü eskiden bayanların mükemmel fiziklerinin sırrıyken, 21. yüzyılda erkekler de Yoga sevdasına yakalanmış gözüküyorlar. Ne dersiniz?

ARKEOLOJİ VE SANAT YAYINLARI - DERGİSİ

toprağın altından, kağıdın üzerine yaşadığımız coğrafyayı doğru bilgiyle öğrenmek için...

arkeo
KİTABEVİ • HEDİYELİK
SANAT GALERİSİ

pera

Beyoğlu'ndaki kitabevimizin yeni yerine bekliyoruz...

Yeni Çarşı Cad. No: 66/A, Galatasaray, Beyoğlu - İstanbul
Yazışma/e-mail: info@arkeopera.com Tel: (0212) 249 92 26

İstanbul ve İzmir kitabevlerimiz facebookta: ArkeoPera - ArkeoEge

“Geliyor Boğaziçi’nden doğru,
bir iskeleden kalkan vapurun
sesi, mavi sular üstünde yine
bembeyaz Kız Kulesi...”

Dünyada yalnızca İstanbullulara özgü bir keyiftir Boğaz kıyılarında gezinmek. Havası başkadır, rüzgârı başkadır, tadı bambaşkadır. Bu güzel şehir hakkında yazılan şarkılarda, şiirlerde ve romanlarda mutlaka Boğaz’ın adı geçer. Osmanlı’dan günümüze şekil değiştiren kayık sefaları, mehtap buluşmaları, doyumsuz manzara eşliğinde bir İstanbul sevdası sunar bizlere...

MOİS GABAY

BOĞAZ KIYILARINDA Sanat ve Kültürle Bezeli BİR PAZAR

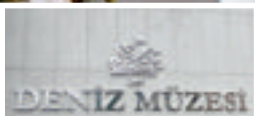
İstanbul Bienali’ni yeni uğurladığımız ve Contemporary İstanbul gibi dünyaca tanınır etkinliklere ev sahipliği yaptığımız bir dönemde, Boğaz kıyıları bizlere sanat ve kültürle iç içe birçok etkinlik sunmaktadır. Yeter ki, belki de her gün aracımızla önünden geçtiğimiz bu mekânlara en azından bir hafta sonumuzu ayırıp İstanbul’un bir de turist olarak tadını çıkaralım.

Saffet Emre Tonguç’un veya Murat Belge’nin İstanbul Boğazı ile ilgili kitaplarından bir tane edinin güne Boğaz kıyılarında bir tekne turu ile başlayabilirsiniz. Saray uğramalı tekne turları ise sizlere Boğazın narin yalılarını, süslü köşklerini, muhteşem saraylarını ve seyrine doyum olmayan manzaralarını keşfetme imkânı verirken, herhangi bir iskelede inip turunuza yürüyerek devam etmeniz için de bir alternatif olabilir. Her iki ihtimalde de, birazdan tanıtacağım mekânlara göz atmadan İstanbul gibi sanatın tarihle bütünleştiği bir şehirde yaşadığının farkına varamazsınız. Gelin öyleyse Dolmabahçe’den yola çıkıp tarih, kültür ve sanat duraklarımızı beraberce keşfedelim.

İSTANBUL DENİZ MÜZESİ

Şu sıralar İstanbullular uzun bir aradan sonra Avrupa standartlarında modern ve şık bir deniz müzesine kavuşmanın keyfini çıkarıyorlar. Kadıköy İskelesi'nin hemen karşısında, eski yerinde, ancak daha da büyümüş halde sizi karşılayan müze, dışardan da net görülebilen sultan kayıkları ile Osmanlı Donanması'nın geçmişine ışık tutuyor. Envanterinde yaklaşık 20.000 eseri barındıran müzenin

en ilgi çeken eseri 17. yüzyıldan kalma dev kadirga. Tam örneği barındırma açısından dünyada eşi benzeri olmayan bu kadirga müzenin sultan kayıkları sergisinin de ilk eserini oluşturuyor. Müze içerisinde tarihi kadirgaları, saltanat kayıklarını görebileceğimiz gibi, Atatürk'ün

bizzat kullandığı üç adet kayak da giriş bölümünde ziyaretçilere sunuluyor.

Barbaros Hayrettin Paşa ile Piri Reis'in

de örneklerle onurlandırıldığı müzenin alt galerileri de en az üst galeriler kadar ziyarete değer eserler barındırıyor. Gemi baş figürleri ve gemi mobilyaları bir dönemin ihtişamı ve Osmanlı Donanması hakkında bilinmeyenleri öğrenmenize yardımcı oluyor.

SARAY KOLEKSİYONLARI MÜZESİ (Matbah-ı Amire)

Bugüne dek şüphesiz ya bir okul turunda ya da yurtdışından gelen misafirlerinizi gezdirmek amacıyla Dolmabahçe veya Beylerbeyi Sarayı'na yolunuz düşmüştür. Osmanlı'nın son yüzyılına ışık tutan bu saraylar her ne kadar ihtişamlı bir yaşamı gözler önüne ser-seler de, sultanların ailelerinin günlük yaşamı, kıyafetleri, boş zamanlarda kullandıkları objeler hakkında herhangi bir bilgi verememektedir. Saray Koleksiyonları Müzesi sayesinde 19. yüzyıl gündelik saray hayatının izleri ilk kez meraklıları ile buluşmaktadır. Osmanlı Döneminde saray mutfakları olarak kullanılan mekânlar ustalıkla dekore edilmiş ve o dönemlerin günlük hayatı hakkında merak uyandıracak birçok obje gün ışığına çıkarılmıştır. Bir düşünsenize, o dönemlere ait bir dişçi koltuğunu veya küçük şehzadelerin o döneme ait 'lego' oyunlarını incelediğinizi... Bu müze o dönemlere ilişkin fikirlerinizi değiştirmek konusunda sizi şüphesiz etkileyecek. En azından bahsi geçen kişilerin de tıpkı bizler gibi değişik zevkleri olan insanlar olduklarını keşfedeceksiniz. Müzenin bir bölümü de sergi alanı olarak ayrılmış ve burada düzenli resim sergileri düzenleniyor.

Mois Gabay Rumeli Hisarı'nda

RUMELİHİSARI

İstanbul Boğazı'nın en dar ve akıntılı kısmında, dört ay gibi kısa bir sürede inşa edilmiş olan bu İstanbul harikasını bir konser bahanesi ile bile henüz ziyaret etmemişseniz, bu güzel şehrin nadide bir manzarasını kaçırmışsınız demektir. Rumeli Hisarı 1452 senesinde İstanbul'un fethi amacıyla, Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırıldı. Fatih bu hisarla İstanbul boğazından geçişleri kontrol altına almayı amaçlıyordu. Beş kapısı bulunan hisarda iri, orta ve küçük olmak üzere değişik şekillerde on beş adet kule bulunmaktadır. Hisarın ortasında, eski bir Bizans sarnıcı ve üstüne inşa edilen yıkık bir camii kalıntısı da burada görebilecekleriniz arasında. Müzenin farklı kulelerine çıkarak İstanbul'un unutulmaz bir fotoğrafını çekebilir ve bir anda kendinizi şehrin hâkimi gibi hissedebilirsiniz. Yükseklik dikkate alınarak az rüzgârlı bir günü seçmenizi ve kulelerin burçlarında oturup şehri izlemenizi tavsiye ederim.

AŞIYAN MÜZESİ

Boğaz'a kadar gelmişken bir zamanlar Tevfik Fikret'in evi olan, şairlerin ilham kaynağı Bebek'teki Aşiyân Müzesi'ne uğramadan gezinize devam etmeyin. Geçtiğimiz yıl onarımdan geçirilen müzede Tevfik Fikret'in şahsi eşyaları ile tabloları sergileniyor. Müzenin alt katı döneme uygun yemekhane, mutfak, çamaşırhane gibi bölümleri barındırırken, Şair Nigar Hanım'ın şahsi koleksiyonu da bu bölümde yer alıyor. Yazlık dinlenme bölümünde ise Servet-i Fünûn edebiyatçılarının fotoğraf ve eserlerini tanıma fırsatını buluyorsunuz.

ATLI KÖŞK - SAKIP SABANCI MÜZESİ

Mısırlı Hıdiv Ailesi mensubu Prens Mehmed Ali Hasan tarafından, 1925'te dönemin ünlü İtalyan mimarı Edoardo De Nari'ye yaptırılan bu köşk, içindeki değerli mobilyalarla birlikte 1951 yılında Hacı Ömer Sabancı'ya satılmış. Köşkün kaderi ise Mahmud Muhtar Paşa'nın Moda'daki konağında yapılan müzayedede satılan bronz at heykelinin satın alınarak bahçeye yerleştirilmesiyle değişmiş. Bronz at heykeli Fransız heykeltıraş Louis Daumas tarafından Paris'te yapılmıştı. Sabancı ailesi yetmişli yıllardan itibaren satın aldığı Osmanlı el yazması kitapları, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemine ait yağlıboya tabloları burada

Anish Kapoor
İstanbul'da

biriktirmek suretiyle müzenin ilk adımını atmış oldu.

Sabancı Müzesi bugünlerde çağdaş sanatın efsane isimlerinden Anish Kapoor'un dev eserlerine ev sahipliği yapıyor. Kapoor'un, üzerlerinde uzun yıllar çalışmasına rağmen sergilemediği taş eserleri İstanbul'daki serginin belkemiğini oluşturuyor. İnsan vücuduna ve doğaya gön-

derme yapan biyomorfik formları taşlara ve galerinin duvarlarına işleyen Anish Kapoor, izleyiciyi kendi benliğine ve bilinçaltına doğru bir yolculuğa çıkarıyor. Mimari, mühendislik ve teknolojinin bulunduğu bu eserlerde sanatçının neleri sembolize ettiğini anlamak için mutlaka rehberli bir gezi almanızı öneririm.

BORUSAN CONTEMPORARY- PERİLİ KÖŞK

Döneminin ünlü tüccarlarından Yusuf Ziya Paşa tarafından 1910 yılında yapımına başlanılan, ancak Birinci Dünya Savaşı sonrası paşanın işlerinin bozulması nedeniyle inşaatı bir türlü tamamlanamayan “Perili Köşk” Boğaz’ın en stratejik yerlerinden birinde, Marmara ile Karadeniz’e hâkim bir noktada, hoş mimarisiyle sizi adeta içeri davet ediyor. Binanın halk arasında “Perili Köşk” olarak anılmasıyla ilgili iki ayrı hikâyeden bahsediliyor. Bunlardan ilki, inşaatı bir türlü tamamlanamayan binanın, özellikle kışın camlarından gelen uğultu yüzünden içerde periler varmış hissi vermesi, ikincisi ise Yusuf Ziya Paşa’nın adeta bir peri kızı kadar güzel bir hanımla hayatını birleştirip köşkün kule kısmında yaşamaya başlaması... Köşkte periler olduğu iddiası çok uzun süre halkı meşgul ettiği için mimarlar onarım aşamasında çalışacak işçi bulmakta güçlük çekmişler. Hatta kimi zaman köş-

kün içerisinde, paşaya ait olan aynada paşanın hayaletini gördüğünü iddia edenler bile olmuş. Perili Köşk’ün kaderi Borusan Holding’in burayı 25 yılına kiralaması ile değişti. Mekâna özgü yerleştirmeleri, ışık, teknoloji, video, yazılım ve benzeri araçlarla bir arada kullanan müze sizlere alışkın olmadığınız bir deneyim sunuyor. Müze şu sıralar 16 Şubat 2014’e kadar sürecek olan Rafael Lozano Hemmer’in “Vicious Circular Breathing” sergisine ev sahipliği yapıyor. Sergideki yerleştirmelerin tümü, atan bir kalp, nefes alan bir beden ve insan iletişiminin temel taşı olan ses gibi ana fiziksel edinimlere odaklanıyor. Bu sadece yapayalnız benliğimizin önemini değil, aynı zamanda bireyin karmaşık kolektif hayattaki konumunu da hatırlatıyor. Giriş katında kendi sesinizi kaydedip daha sonra şehir uğultusunda o sesi defalarca duyduğunuz canlandırma ile “pulse index” adı verilen ve 10.925 katılımcının parmak izlerinin yer aldığı çalışma yer alıyor. Sergiyi, en üst kattaki terastan şehri seyrederek, sonra da yavaş yavaş aşağı katlara inerek, mutlaka bir rehber eşliğinde gezmenizi öneririm.

GEZİ ARASINDA KEYİFLİ BİR KAHVE MOLASI

Günün yorgunluğunu atabileceğiniz, Pazar gazetesini okurken tanıdıklarla karşılaşp muhabbete dalabileceğiniz Boğaz ile özdeşleşen kahvelerden söz etmeden olmaz. Sabancı Müzesine gitmişken Emirgan Sütis’e uğramamak ya da Bebek’ten geçerken Bebek Kuru Kahvesi’nde soluklanmamak enerjinizin çabucak tükenmesine sebep olabilir. Sabancı Müzesindeki yorgunluk sonrası hiçbir yere uğramak istemiyorsanız, müzenin kafesi “Müzedede Changa” güzel bir alternatif olabilir. Eski aşklarınızla gittiğiniz mekânlarda nostalji yapmak isterseniz, Aşkk Café’den daha iyi bir seçim düşünemiyorum. Burası bir Boğaz Klasığı olarak çoktan yerini aldı bile. Bakır kapaklı cezve içinde lokum ve su servisiyle İhsan Bey’in kahvesi, Boğaz’a karşı günün yorgunluğunu atmanıza yar-

dım edecektir.

Halen dünyanın en güzel suyollarından birinde erguvan kokuları içerisinde bir gezi yapmadıysanız eğer, bu şehirde yaşadığının farkına varmamışsınız demektir. Bütün senenin yorgunluğundan sıyrılmak için kendinize bir gün ayırın. Boğaz kıyılarında sıralanmış semtlerde, köylerde yaşamış insanların hikâyelerini dinlerken kendinizi Bizans’tan Osmanlı’ya, Osmanlı’dan günümüze kadar uzanan yaşanmışlıklarla dolu farklı bir yolculuğunu içinde bulacaksınız.

Her yıl bahar aylarında, Pazar günlerinde düzenlenen “Geçmişten Günümüze İstanbul Kültür Turları”, kışın her Pazar düzenlenen “Galata ve Haliç” turlarına kayıt yaptırmak için <http://tittur.com.tr/> Fatih Bey’den rezervasyon yaptırabilir veya yabancı misafirlerinize uygun geziler için www.specialisteturquie.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

MODA DÜNYASINDA 2013'E YANSIYANLAR

Her şeyin çok çabuk gelişip değiştiği moda dünyası bu yıl da oldukça hareketli günler yaşadı. Geride bırakmakta olduğumuz 2013 yılının en çok konuşulan olaylarını, akıllarda kalan görüntülerini ve yükselen trendlerini anımsatan karelerden, kısaca bu yılın modasında en çok yer eden olaylardan sizin için küçük seçki yaptık...

VİKET PENSO

MARC JACOBS Louis Vuitton ile yollarını ayırdı

Söz konusu moda olduğunda değişim, değişmez bir gerçek. Tam 16 yıldan beri Louis Vuitton'un kreatif direktörlüğünü başarıyla yürüten ve markayı bir çanta markası olmaktan çıkarıp, dev bir modaevi haline gelmesini sağlayan ünlü tasarımcı Marc Jacobs da bu değişim rüzgârına tutulup ünlü Fransız modaeviyle yollarını ayırmaya karar verdiğini açıkladı.

Son olarak Louis Vuitton'un İlkbahar/Yaz 2014 koleksiyonuna imza atan Marc Jacobs, defilenin hemen ardından yaptığı açıklamayla moda dünyasında büyük bir şaşkınlık yarattı. Tasarımcı, kariyerinin bundan sonraki aşamasında kendi yarattığı "Marc Jacobs" ve "Marc by Marc Jacobs" markalarına odaklanacağını bildirdi. Marc Jacobs'dan boşalan koltuğa ise Balenciaga'nın eski tasarımcısı Nicolas Ghesquière getirildi.

YILIN EN İYİ ÇIKIŞINI YAPAN TASARIMCI ANTHONY VACARELLO

32 yaşındaki
Belçikalı tasarımcı
aslında birçoğunuz
için oldukça yeni
bir isim.

Kariyerine 2006 yılında
Fendi'de başlayan
Vacarello, iki sene gibi
kısa bir sürenin sonunda
kendi markasını kurdu.
2011 yılında Avrupa'nın
en önemli moda
ödülllerinden biri olan
"Andam" ödülüne layık
görülen tasarımcı için
2013 şanslı bir yıl oldu.
Jennifer Lopez, Gisele
Bundchen, Celine Dion,
ünlü tasarımcının hayranı
olan yıldızlardan sadece
biri.

YILIN MODA BLOGGER'I

Chiara'nın her gün giydiği birbirinden güzel kıyafetler, düzgün fiziğiyle birleşince başarı kaçınılmaz oluyor.

Chiara Ferragni

İtalyan Chiara Ferragni, 4 yıl önce blogu "The Blonde Salad"ı kurduğunda Bocconi Üniversitesi'nde okuyan bir hukuk öğrencisiydi. Bugünse Business of Fashion dergisinin senelik olarak yayınladığı, moda dünyasının en etkili ilk 500 isminden bir tanesi. Chiara'nın her gün giydiği birbirinden güzel kıyafetler, düzgün fiziğiyle birleşince başarı kaçınılmaz oluyor. Chiara ile, Victoria's Secret defilesinin kulisinde mankenlerle röportaj yaparken, moda haftalarında en ön sırada otururken ya da Google'ın yeni ürün lansmanında rahatlıkla karşılaşabilirsiniz. Eğer hâlâ Chiara'nın 1,5 milyon instagram takipçisinden biri değilseniz, sizi doğrudan www.theblondesalad.com adresine davet ediyorum.

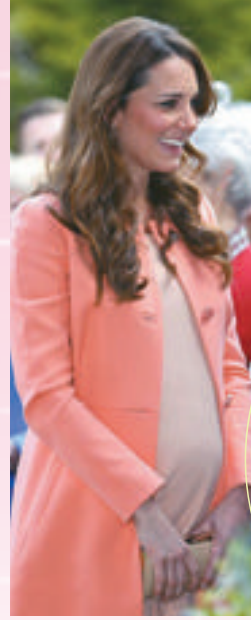
YILIN OLAY KADINI

Tasarımcılar bu sene de hem podyumlarda, hem de kırmızı halıda bizi büyülemeye devam ettiler. Ancak Jennifer Lawrence'ın, En İyi Kadın Oscar'ını almaya giderken tökezlemesiyle Dior elbisesini yılın en unutulmaz elbisesi haline getirdi.

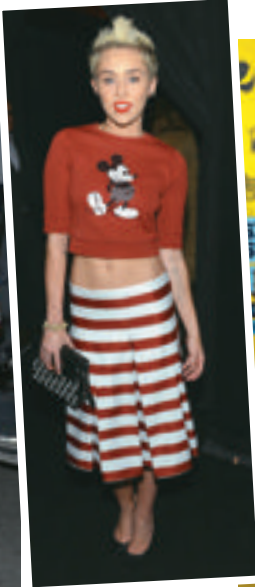

*ŞIK HAMİLE

İngiltere tahtının en yeni varisini heyecanla beklerken, Prens George'un annesi Kate Middleton bize hamileliğin tüm evrelerinde, her zaman şık ve zarif olunabileceğini kanıtladı.

Kısa Bluzlar

*
Sokak modasından, kırmızı haliya Hollywood yıldızlarının 2013 yılında en çok sevdikleri moda kısa bluzlar oldu.

1

Tom Ford

Numara

21. yüzyılın erkekleri de kadınları kadar dış görünüşlerine ve şıklıklarına düşkün. 2013 yılında Tom Ford erkeklerin bir numaralı tercihi oldu.

Geçmişten geleceğe lezzet

ZORLU AVM'de HİZMETİNİZDEYİZ.

MERKEZ GÜNEŞLİ: (0212) 999 28 00

BEYOĞLU : (0212) 292 34 34
TEŞVİKİYE : (0212) 236 16 17
OSMANBEY: (0212) 246 47 79
FATİH : (0212) 521 05 05
BAKIRKÖY : (0212) 570 34 34
(Manhattan Pizza)

GÜNEŞLİ : (0212) 999 28 38
GALLERIA AVM: (0212) 559 00 60
CEVAHİR AVM : (0212) 999 28 48
ZORLU AVM : (0212) 999 28 10
ETİLER : (0212) 999 28 20
KANYON AVM : (0212) 353 09 79

İSTİNYE PARK AVM : (0212) 345 53 53
MARMARA PARK AVM: (0212) 999 28 58
BAĞDAT CADDESİ : (0216) 445 34 34
PALLADIUM AVM : (0216) 663 10 10
SUADİYE : (0216) 359 78 78
FENERYOLU : (0216) 356 45 45

www.saraymuhallebicisi.com

TURKCELL
arka kapak